

**Kuusikko-
työryhmä**

Kuuden suurimman kaupungin kehitysvammahuollon palvelujen ja kustannusten vertailu vuonna 2012

Anssi Vartiainen
Kuusikko-työryhmän
julkaisusarja 6/2013

Kuusikko-työskentelyn historia ja periaatteet

Kuusikko muodostuu Suomen kuudesta väkiluvultaan suurimmasta kaupungista. Väestömäärän mukaisessa järjestyksessä Kuusikkoon kuuluvat Helsinki, Espoo, Tampere, Vantaa, Turku ja Oulu. Kuusikko-työryhmissä vertaillaan kaupunkien sosiaali- ja terveystalveta. Kaupunkien edustajista koostuvat eri palvelukokonaisuuksien asiantuntijaryhmät tuottavat vuosittain tilastollisia raportteja edeltävän vuoden asiakasmäärästä, suoritteista, henkilöstöstä ja kustannuksista. Tärkeimmät tiedot esitetään raporteissa usean vuoden aikasarjoina.

Kuusikko-työn historia ulottuu vuoteen 1994, jolloin Helsingin, Espoon ja Vantaan sosiaali- ja terveystoimen johtajat päättivät alkaa toteuttaa vertailuja keskeisimmistä sosiaali- ja terveystoimen palveluista sekä niiden kustannuksista. Ensimmäiseksi tarkasteltiin lasten päivähoitoa, toimeentulotukea sekä vanhusten palveluja. Turku ja Tampere tulivat mukaan kaikkiin vertailuihin vuonna 1996, minkä jälkeen ryhmä nimettiin Viisikoksi. Vertailuraportteja alettiin julkaista omassa julkaisusarjassaan vuodesta 1999 eteenpäin. Kuusikko syntyi, kun Oulu liittyi kuudenneksi jäseneksi ryhmään. Ensimmäiset tiedot Oulusta saatiin vuodelle 2002. Ajan myötä Kuusikko-vertailuihin on tullut mukaan uusia palvelukokonaisuuksia. Lisäksi raporttien laajuus on kasvanut vertailtavaksi otettujen asioiden lisääntyessä.

Kuusikko-raporttien tiedot asiakasmäärästä, suoritteista, henkilöstöstä ja kustannuksista on pääasiassa koottu kuntien omista tietojärjestelmistä ja tilinpäätöksistä. Raportteihin sisältyy tilastotietojen lisäksi erillisiä selvityksiä esimerkiksi eri palvelujen organisoinnista tai kuntien suunnitelmista tietyn palvelurakenteen muutoksen toteuttamiseksi. Kaupunkien asiantuntijat sopivat tiedonkeruulle mahdollisimman yhdenmukaiset määritelmät, toteuttavat tiedonkeruun käytännössä ja analysoivat tuloksia. Kuusikko-työryhmien sihteerit koostavat tiedot yhteen ja kirjoittavat ryhmäkohtaiset raportit.

Kuusikon lisäksi tilastotietoja kuntien sosiaali- ja terveystalvetaista tuotetaan monilla taholla, kuten Tilastokeskuksessa, Terveystalveta ja hyvinvoinnin laitoksessa (THL:ssä) sekä Suomen Kuntaliitossa. Kuusikko-tiedonkeruun ja raportoinnin erityispiirteet liittyvät yhdessä sovittuihin määritelmiin ja sopimukseen tietosisällöstä, suorite- ja taloustalvetaojen yhdistämiseen yhteen raporttiin, palvelua koskevien tietojen kattavuuteen ja pyrkimykseen tietojen vertailukelpoisuuden yksityiskohtaiseen arviointiin. Lisäksi edellisen vuoden tietoja käsittelevät raportit ilmestyvät yleensä nopeammalla aikataululla kuin valtakunnalliset yhteenvedot. Työryhmien tiedonkeruuprosessia ja raportoinnin sisältöä voidaan myös muokata verrattain joustavasti suhteessa valtakunnallisen tason tiedonkeruuseen ja julkaisuihin.

Vuonna 2013 toimii seitsemän Kuusikko-työryhmää, jotka ovat lasten päivähoiton, lastensuojelun, aikuissosiaalityön, päihdehuollon, kehitysvammahuollon, vammaispalvelujen sekä vanhuspalvelujen ryhmät. Jokainen ryhmä tuottaa vuoden aikana yhden raportin.

**Kuuden suurimman kaupungin kehitysvammahuollon
palvelujen ja kustannusten vertailu vuonna 2012**

Kuusikko-työryhmä
Kehitysvammahuolto
Anssi Vartiainen
23.8.2013

Kuusikko-työryhmän julkaisusarja
Teksti: Anssi Vartiainen
Kansi: Kati Rosenberg

ISSN 1457-5078

Edita Prima Oy 2013
Helsinki

Tekijä(t)		
Kuusikko-työryhmän kehitysvammahuollon asiantuntijaryhmä, kirjoittanut Anssi Vartiainen		
Nimike		
Kuuden suurimman kaupungin kehitysvammahuollon palvelujen ja kustannusten vertailu vuonna 2012		
Julkaisija (virasto tai laitos)	Julkaisuaika	Sivumäärä, liitteet
Helsingin sosiaalivirasto, Espoon sosiaali- ja terveystoimi, Vantaan sosiaali- ja terveystoimi, Turun sosiaali- ja terveystoimi, Tampereen hyvinvointipalvelut sekä Oulun hyvinvointipalvelut	8/2013	25 s. + 31 s. liitteitä
Sarjanimike		Osanumero
Kuusikko-työryhmän julkaisusarja		6/2013
ISSN-numero	Kieli	
1457-5078	Suomi	
Tiivistelmä		
<p>Kuusikko-työryhmän kehitysvammahuollon raportissa kuvataan pääasiassa kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977) mukaisia palveluja. Tarkasteltavat palvelut ovat kehitysvammaisten henkilöiden laitoshoidon, asumispalvelut eli autettu, ohjattu ja tuettu asuminen, perhehoito sekä työ- ja päivätoiminta. Muita, asiakasmääriltään ja kustannuksiltaan pienempiä palveluja kuvataan pääosin yhtenä kokonaisuutena. Laajimmin tarkastellaan laitoshoidon ja asumispalveluja. Vuoden 2012 tietojen lisäksi esitetään aikasarjoja vuosilta 2008–2012. Kustannustietojen vertailukelpoisuutta parannetaan deflatoimalla eli korottamalla aiempien vuosien kustannukset vuoden 2012 arvoon. Erillisinä liitteitä raportissa esitetään tiedonkeruutaulukot sekä kehitysvammahuollon piirissä vuonna 2012 valmistuneet asiakaskyselyt.</p> <p>Vuonna 2012 kehitysvammahuollon palvelujen kokonaisasiakasmäärä oli 6 065, mikä on 111 asiakasta enemmän kuin edellisvuonna. Deflatoidut nettokustannukset kasvoivat edellisvuodesta 3,7 prosenttia ollen yhteensä noin 198 miljoonaa euroa. Suhteellisesti eniten kustannukset nousivat asumispalveluissa 10,5 prosenttia ja työ- ja päivätoiminnassa 5,5 prosenttia. Laitoshoidon kustannukset jatkoivat laskuaan, muutosta edellisvuoteen tuli 5,5 prosenttia.</p> <p>Kehitysvammahuollon palvelujen asiakasmäärä on kasvanut vuosien 2008–2012 välillä 11,1 prosenttia ja asiakkaita on nyt 606 henkilöä enemmän kuin vuonna 2008. Deflatoidut kokonaiskustannukset ovat nousseet vastaavalla aikavälillä 14,1 prosenttia eli yli 24 miljoonaa euroa. Merkittävin kasvu on kohdistunut asumispalveluihin, joiden asiakasmäärä on kasvanut viidessä vuodessa 21,3 prosenttia ja deflatoidut kustannukset 37,8 prosenttia. Työ- ja päivätoiminnan asiakkaisiin kuuluu tänä päivänä puolestaan neljä viidesosaa kaikista työikäisistä ja -kykyisistä kehitysvammahuollon asiakkaista ja kasvua työ- ja päivätoiminnan kustannuksiin on tullut vuodesta 2008 lähtien 18,6 prosenttia. Laitoshoidossa ja perhehoidon palveluissa asiakasmäärät ovat laskeneet noin 17 prosenttia ja kustannukset hieman yli 10 prosenttia viimeisen viiden vuoden aikana.</p>		
Asiasanat		
Kuusikko, kustannukset, kuntavertailu, kehitysvammahuolto, kehitysvammaiset		
Tiedustelut	Jakelu	
Työryhmän jäsenet, liite 6	www.kuusikkokunnat.fi	

SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO.....	1
2	KESKEISIÄ MUUTOKSIA KEHITYSVAMMAHUOLLOSSA	2
3	KEHITYSVAMMAHUOLLON ASIAKKAAT, SUORITTEET JA KUSTANNUKSET	7
	3.1 Kehitysvammaisten henkilöiden määrä ja asumismuoto 2008 ja 2012	7
	3.2 Kehitysvammahuollon asiakkaat ja suoritteet 2008–2012	8
	3.3 Kehitysvammahuollon kustannukset 2008–2012	11
4	LAITOSHOITO	14
	4.1 Laitosasiakkaat ja asiakkaiden siirtymät vuonna 2012.....	15
5	ASUMISPALVELUT	17
	5.1 Autettu asuminen	18
	5.2 Ohjattu asuminen.....	19
	5.3 Tuettu asuminen	20
6	TYÖ- JA PÄIVÄTOIMINTA	21
	6.1 Työ- ja päivätoiminnan asiakkaat, suoritteet, kustannukset ja työntekijämitoititus	21
7	YHTEENVETO	23
8	LÄHTEET	24
	LIITTEET	26
	Liite 1: Kehitysvammahuollon tiedonkeruun määritelmät vuodelle 2012	26
	Liite 2: Kehitysvammahuollon toiminta- ja kustannustiedot vuodelta 2012.....	32
	Liite 3: Kehitysvammahuollon toiminta- ja kustannustietojen aikasarjat 2008–2012 ..	45
	Liite 4: Kehitysvammahuollon deflatoidut kustannustietojen aikasarjat 2008–2012 ..	52
	Liite 5: Yhteenveto kehitysvammahuollon Kuusikko-mittarin sisältävistä asiakaskyselyistä.....	54
	Liite 6: Kehitysvammahuollon Kuusikko-työryhmän jäsenten yhteystiedot.....	55

TEKSTIN TAULUKOT

Taulukko 1. Kehitysvammaiset henkilökohtaisen avun asiakkaat ja kehitysvammaisten asiakkaiden %-osuus kaikista henkilökohtaisen avun asiakkaista	4
Taulukko 2. Kehitysvammahuollon asiakkaat vuosina 2008, 2011 ja 2012 sekä asiakasmäärien muutos Kuusikossa.....	8
Taulukko 3. Kehitysvammahuollon eri palvelumuotojen käyttöpäivät vuosina 2008, 2011 ja 2012 sekä käyttöpäivien muutos Kuusikossa	9
Taulukko 4. Kehitysvammahuollon suoritteiden eli käyttöpäivien jakautuminen kunnallisesti tuotettuihin ja ostettuihin palveluihin Kuusikossa vuonna 2012	9
Taulukko 5. Kehitysvammahuollon nettokustannukset (Milj. €) vuosina 2008, 2011 ja 2012 sekä deflatoitujen kustannusten muutos Kuusikossa.....	11
Taulukko 6. Kehitysvammahuollon nettokustannukset vuonna 2012, niiden muutos vuodesta 2011 (DEFL.) sekä kunnan tuottamien palvelujen ja ostopalvelujen kustannusten osuus kokonaiskustannuksista	11

Taulukko 7. Yhteenveto kehitysvammahuollon palvelujen käyttöpäiväkohtaisista nettokustannuksista vuonna 2012 Kuusikossa	13
Taulukko 8. Laitoshoidon asiakkaat ja käyttöpäivät vuonna 2012 sekä muutos vuodesta 2011.....	14
Taulukko 9. Laitoshoidon kustannukset vuonna 2012 sekä niiden muutos vuodesta 2011 (DEFL.).....	14
Taulukko 10. Pitkäaikaisten laitoshoidon asiakkaiden määrä ja prosenttiosuus ikäryhmän ja hoitoisuuden mukaan Kuusikossa 31.12.2012.....	15
Taulukko 11. Laitoshoidon asiakkaiden kuntakohtainen prosentuaalinen jakautuminen hoitoisuusluokkiin 31.12.2012.....	16
Taulukko 12. Siirtymät pitkäaikaiseen laitoshoidon ja pois laitoshoidosta asumismuodon mukaan vuonna 2012 Kuusikossa	16
Taulukko 13. Asumispalvelujen kaikki asiakkaat, käyttöpäivät ja kokonaisnettokustannukset vuosina vuonna 2012 sekä muutos vuodesta 2011 (DEFL.) ..	17
Taulukko 14. Autetun asumisen asiakkaat ja käyttöpäivät vuonna 2012 sekä muutos vuodesta 2011	18
Taulukko 15. Autetun asumisen kustannukset vuonna 2012 sekä muutos vuodesta 2011 (DEFL.).....	18
Taulukko 16. Ohjatun asumisen asiakkaat ja käyttöpäivät 2012 sekä muutos vuodesta 2011.....	19
Taulukko 17. Ohjatun asumisen kustannukset 2012 sekä muutos vuodesta 2011 (DEFL.)	19
Taulukko 18. Tuetun asumisen asiakkaat, käyttöpäivät ja nettokustannukset vuonna 2012 sekä muutos vuodesta 2011 (DEFL.)	20
Taulukko 19. Työ- ja päivätoiminnan asiakkaat ja käyttöpäivät vuonna 2012 sekä muutos vuodesta 2011	21
Taulukko 20. Työ- ja päivätoiminnan nettokustannukset vuonna 2012 sekä kustannusten muutos vuodesta 2011 (DEFL.)	21
Taulukko 21. Aikuisten avohuollon piiriin kuuluvien työ- ja päivätoiminnan käyttö 2012* ..	22
Taulukko 22. Työ- ja päivätoiminnan nettokustannukset vuonna 2012 sekä kunnallisen tuotannon kustannukset ja kunnallisen tuotannon %-osuus nettokustannuksista.....	22
Taulukko 23. Kunnallisen tuotannon kuljetuspalvelujen kustannukset ja %-osuus työ- ja päivätoimintaan liittyvistä kunnallisista nettokuljetuskustannuksista vuonna 2012	22

TEKSTIN KUVIOT

Kuvio 1. Kehitysvammaisten henkilöiden määrä asumismuodon mukaan 31.12.2008 ja 31.12.2012 Kuusikossa.....	7
Kuvio 2. Kehitysvammaisten henkilöiden asumismuoto Kuusikossa, %-osuus eri asumismuodoissa ikäryhmittäin, 31.12.2012	8
Kuvio 3. Laitoshoidon, asumispalvelujen, perhehoidon sekä työ- ja päivätoiminnan asiakkaiden prosenttiosuus kehitysvammahuollon kokonaisasiakasmäärästä Kuusikkokunnissa vuonna 2012.....	10
Kuvio 4. Kehitysvammahuollon eri palvelujen kustannusten %-osuus kehitysvammaisten palvelujen kokonaisnettokustannuksista kunnittain vuonna 2012.....	12
Kuvio 5. Kehitysvammahuollon asiakaskohtaisten kustannusten kehitys vuosina 2008–2012 Kuusikossa (DEFL.).....	12
Kuvio 6. Asumispalvelujen eri asumismuotojen käyttöpäivien %-osuudet kaikista asumisen käyttöpäivistä Kuusikossa 2012.....	17

1 JOHDANTO

Tässä raportissa tarkastellaan kehitysvammaisille henkilöille suunnattuja palveluja. Ensimmäinen kehitysvammahuollon työryhmän kokoama raportti ilmestyi vuonna 2001 eli varhaisimmat vertailutiedot ovat peräisin vuodelta 2000. Tuolloin mukana olivat Viisikon muodostavat kaupungit Helsinki, Espoo, Vantaa, Turku ja Tampere. Kuusikon tiedot ovat saatavilla vuodesta 2005 eteenpäin, kun Oulu tuli mukaan kehitysvammahuollon vertailutyöhön.

Kehitysvammahuollon raportissa tarkastellaan kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977) eli jäljempänä kehitysvammalain (KvL:n) mukaisia palveluja. Turussa osa näistä palveluista toteutetaan sosiaalihuoltolain (710/1982) perusteella, minkä vuoksi Turun tiedoissa on mukana sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja. Lisäksi omaishoidon tuen vapaapäiviin liittyvä lyhytaikaishoito on mukana Helsingin, Espoon ja Turun tiedoissa, sillä sen kustannukset sisältyvät kehitysvammahuollon kuluihin (ks. laki omaishoidon tuesta 937/2005). Raportissa tarkasteltavat keskeiset palvelukokonaisuudet ovat laitoshoido, perhehoito, asumispalvelut sekä työ- ja päivätoiminta. Raportissa kootaan tiedot palvelujen asiakasmääristä, suoritteista ja kustannuksista. Lisäksi tiedoista esitetään aikasarjoja. Pääasiallisesti tarkastellaan kehitystä vuosina 2008–2012. Kustannustietojen ajallista vertailukelpoisuutta on parannettu esittämällä kustannusaikasarjoissa sekä alkuperäiset luvut että vuoden 2012 rahan arvoon korotetut eli deflatoidut kustannukset.

Kehitysvammahuollon palvelujen järjestämiseen ja käyttöön vaikuttavat useat ajankohtaiset hankkeet ja tavoiteohjelmat. Kunta- ja palvelurakennemuutokset eli Paras-hankkeen myötä kuntien vastuu erityishuollon järjestämisestä on kasvanut. Valtioneuvosto teki 21.1.2010 periaatepäätöksen ohjelmasta kehitysvammaisten asumisen ja siihen liittyvien palvelujen järjestämiseksi ja linjasi vuonna 2012, että kehitysvammahuollon laitospalvelut käytännössä lakkautetaan vuoteen 2020 mennessä (STM 2012). Lisäksi 1.9.2009 voimaan tulleet muutokset vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annettuun lakiin (380/1987) asettivat vammaispalvelulain ensisijaiseksi kehitysvammalakiin nähden. Lainmuutos tarkoittaa käytännössä sitä, että asiakkaan oikeus asumis- ja päivätoimintapalveluihin on entisestään vahvistunut (subjektiivinen oikeus). Muutos lisää erityisesti kehitysvammaisille suunnatun henkilökohtaisen avun määrää. Tehdyt muutokset nostavat kehitysvammahuollon kustannuksia tulevaisuudessa.

Kehitysvammahuollon Kuusikko-työryhmä on nostanut vuoden 2012 raporttiin yksilöllisyyden lisääntymisestä seuranneiden muutosten kuvauksen lukuun 2. Raportissa on jatkettu vuonna 2010 aloitettua erityisseurantaa laitoshoidossa olevista asiakkaista ja siirtymistä laitoshoidon ja avopalvelujen välillä. Tiedot esitetään laitoshoidoa käsittelevässä luvussa 4. Asumispalveluihin liittyviä lukuja käydään läpi tuttuun tapaan luvussa 5 ja työ- ja päivätoiminnan asiakasmääriä ja kustannuksia tarkastellaan luvussa 6. Liitteessä 5 esitetään tiedot kuntien kehitysvammahuollon palveluista vuonna 2012 toteutetuista asiakaskyselyistä.

2 KESKEISIÄ MUUTOKSIA KEHITYSVAMMAHUOLLOSSA

Tässä luvussa käsitellään kuntien keskeisiä painopistealueita vuonna 2012 ja kehitysvammaisten palveluja muokkaavia kehitystrendejä.

Kehitysvammahuollon Kuusikko-työryhmä päätti toteuttaa vuoden 2012 tiedonkeruun yhteydessä laadullisen analyysin kehitysvammahuollon keskeisistä muutoksista ja ennen kaikkea teemasta yksilöllisyyden lisääntyminen. Tässä luvussa esitetty analyysi rakentuu kirjalliseen kyselyaineistoon, jonka kysymykset muotoilivat kaksi kehitysvammahuollon Kuusikko-työryhmän jäsentä yhdessä sihteerin kanssa. Kirjalliset kysymykset lähetettiin tämän jälkeen kehitysvammahuollon Kuusikko-työryhmän jäsenten vastattavaksi. Sihteeri keräsi vastaukset ja koosti annetuista vastauksista excel-taulukon yhteisten vastauksissa esiintyneiden teemojen ympärille. Tämän jälkeen sihteeri työsti teemoista tässä luvussa esitetyn tekstin, jota muokattiin vielä joiltain osin työryhmän kokouksessa.

Kehitysvammahuollon painopisteet Kuusikko-kunnissa vuonna 2012

Helsingissä keskeinen kehitysvammapalvelujen muutoshanke oli edelleen laitospalveluista luopumisen valmistelu ja ensimmäisten laitosta korvaavien ryhmäkotien rakentaminen, asukkaiden ja henkilöstön kouluttaminen ja tukipalvelujen varmistaminen (terveydenhoito, ruoka- ja siivouspalvelut jne.). Vuoden 2012 aikana tehtiin suunnitelma ns. avainrinki-asumisen aloittamisesta ja asukasvalinnoista. Samoin vuoden 2012 aikana aloitettiin pienimuotoinen henkilökohtaisen budjetoinnin kokeilu päivätoiminnoissa. Vuoden 2012 aikana aloitettiin sekä asumispalvelujen että päivätoiminnan kilpailutuksen valmistelu ja otettiin käyttöön kilpailutetut lyhytaikaishoidon palvelut (palvelujen tarjonta oli suhteellisen niukkaa).

Espoossa on vuoden aikana lisätty merkittävästi ostopalveluna järjestettyä asumispalvelua. Vuoden 2011 ja 2012 vaihteessa otettiin käyttöön kaksi espoolaisille tarkoitettua yksikköä Espoon alueella. Vuoden aikana käynnistyi vielä yksi yksikkö, jossa espoolaisille on varattu osa paikoista. Laitoshoitoa käyttäneiden asiakkaiden määrä on vähentynyt edellisvuodesta. Tämä näkyy sekä pitkäaikaisen että lyhytaikaisen laitoshoidon käytössä.

Vantaalla koulutettiin henkilöstöä laajamittaisesti yksilökeskeisen suunnittelun ja Toimiarviointimenetelmän käyttöön. Vuonna 2011 hyväksytyyn kehitysvammaisten asumisen ohjelman toteuttamisessa on käytetty molempia menetelmiä ja niiden perusteella asiakkaita on siirtynyt esimerkiksi autetusta asumisesta ohjattuun asumiseen. Henkilökohtaisen budjetoinnin käyttöä laajennettiin muihinkin palveluihin kuin työ- ja päivätoimintaan.

Vuoden 2012 aikana Turkuun valmistui useampi uusi asumisyksikkö, joihin asiakkaita siirtyi pääosin laitoshoidosta ja muista asumispalveluista. Varsinais-Suomen erityishuoltoapiirin uudet yksiköt muodostivat valtaosan kasvusta. Asumispalvelujen rinnalla ostopalveluna hankitun työ- ja päivätoiminnan määrä on lisääntynyt. Myös kaupungin omaa toimintaa laajennettiin syksyllä uudella ikääntyville kehitysvammaisille tarkoitettulla ryhmäkodilla. Myös lyhytaikaishoitoa tarjoava asumisyksikkö sai uudet tilat ja samalla kaksi asiakaspaikkaa lisää.

Tampereella aloitti kaksi uutta autetun asumisen yksikköä, joista toinen laitoshoidosta siirtyville kehitysvammaisille. Lisäksi yksittäisiä uusia ostopalvelusopimuksia tehtiin Nokialla aloittaneeseen yksityiseen autetun asumisen yksikköön. Vuoden aikana aloitti yksi uusi pieni päivätoimintayksikkö.

Oulun kaupunki oli järjestämisvastuussa uuden Oulun kuntien sosiaali- ja terveystalouden osalta vuonna 2012. Raportissa on kuitenkin mukana vielä ainoastaan Oulun luvut. Vuoden 2012 aikana kehitysvammaisten, mielenterveyskuntoutujien ja ikäihmisten palveluasuminen kilpailutettiin uudella innovatiivisella tavalla, jossa palveluntuottajat antoivat lupauksen tuottamastaan asiakastytyvyydestä. Hankinnan ja Oulun asuntotoimen kanssa tehdyn hyvässä yhteistyössä toteutetun tonttien jaon seurauksena Ouluun saadaan kattava, tarpeenmukainen palveluasumisen tarjonta. Uudisrakentamisessa hyödynnetään ARA-rahoitusta. Lisäksi Oulussa valmisteltiin vuoden 2012 aikana sairaanhoitopiirin asumispalveluiden siirtyminen kunnalliseksi toiminnaksi vuoden 2013 alusta lähtien. Syksyllä yksi kaupungin oma yövalvottu yksikkö muutti sisäilmaongelmien takia normaaliin vuokra-asunto kerrostaloon ja toimii ns. hajautetun asumisen mallilla, eli kaikilla asukkailla on oma huoneisto (pl. kaksi kaksiota, joissa on kaksi asukasta) ja yksi huoneisto talosta on vuokrattu yhteiseksi oleskelutilaksi ja hoitajien työtilaksi. Tulevaisuudessa palveluasumista suunnataan yhä enemmän hajautetun asumisen malliin.

Yhteiskunnallinen integraatio ja henkilökohtainen apu

Työryhmän antamien vastausten mukaan yhteiskunnassa näkemykset kehitysvammaisuudesta ovat muuttuneet ja muuttuvat edelleen nopeaa vauhtia.¹ Kehitysvammahuolto on kehittynyt monien vaiheiden jälkeen yhä avoimuus- ja palveluorientoisemmaksi ja kehitysvammaiset integroituvat tänä päivänä yhä enenevässä määrin osaksi ympäröivää yhteiskuntaa. Integraatio näkyy esimerkiksi asumispalvelu- ja palvelurakenneratkaisuissa siten, että asunnot sijoitetaan muun asuntokannan joukkoon eikä erillisiksi yksiköiksi ja ensisijaiset palvelut ovat kaikille kansalaisille suunnattuja peruspalveluja, joita kehitysvammahuollon erityispalvelut täydentävät.

Yhteiskunnallisen integraation ohella toinen merkittävä kehityssuunta on kehitysvammaisten asiakkaiden itsemääräämisoikeuden lisääminen. Koska palvelujärjestelmä on pitkään antanut valmiita ratkaisuja kehitysvammaisten elämäntapaan, muutoksessa puhutaan opitusta passiivisuudesta aktiiviseen kansalaisuuteen tapahtuvana siirtymänä. Muutos on tapahtunut asiakkaan ja omaisten kuulemisen lisäämisellä. Palvelujen räätälöinti ja asiakkaan vaikutusvalta hänen elämänsä koskevassa palvelujen suunnittelussa on lisääntynyt. Muutoksen taustalla voidaan nähdä uudistunut ihmiskuva, jossa kehitysvammaiset henkilöt nähdään entistä useammin kyvykkäinä tekemään omaa elämänsä koskevia päätöksiä ja kehitysvammaisia arvioidaan ensisijaisesti toimintakyvyn ja arkielämän taitojen mukaan, eikä diagnoosin perusteella. Kokonaisuudessaan kehitysvammahuollon keskustelun keskiöön ovat nousseet sellaiset termit kuin itsemääräämisoikeus ja voimavaralähtöisyys sekä onnistumisten kautta syntyvä voimaantuminen.

Itsemääräämisoikeuden, yksilöllisten ratkaisujen ja laitosasumisen purkamisen ohessa on huomattu, ettei ryhmämuotoinen asuminen ainoana asumismuotona ei houkuttele enää kehitysvammaisia asiakkaita ja heidän perheitään samalla tavalla kuin aikaisemmin. Nyt toivotaan monipuolisia asumisen malleja, jotka sallivat asukkaalle mahdollisuuden sekä yksityisyyteen että yhteisöllisyyteen. Kustannukset kasvavat, mutta asiakkaiden tyytyväisyys näyttää kasvavan myös. Kustannusten kasvu jakautuu kuitenkin osittain myös valtion taholle, kun vuokrakuluja siirtyy Kelan maksettavaksi. Asiakkaan näkökulmasta yksilöllinen

---

¹ Pidemmän aikavälin muutoksista ks. esim. Nummelin 2003; Niemelä & Brandt 2008.

vuokrasuhteeseen perustuva asuminen, johon liitetään asumisen tuki, takaa paremman oikeusturvan verrattuna aikaisempaan huoltosuhteeseen asumiseen.

Palvelujärjestelmässä tapahtuneet muutokset, kuten yksilölliset palvelusuunnitelmat sekä asumisen ja päivätoiminnan suunnitelmat sekä henkilökohtainen apu², ovat lisänneet yhteiskunnallista inklusiota ja itsemääräämisoikeuksia. Henkilökohtainen apu on avannut uusien mahdollisuuksien maailman monelle kehitysvammaiselle. Kehitysvammaiset pääsevät enemmän itse vapaasti haluamiinsa harrastuksiin, tapahtumiin ja hoitamaan muita normaaliin elämään kuuluvia asioita. Taulukossa 1 on kuvattuna kehitysvammaisten henkilökohtaisen avun asiakasmäärien kasvua vuosina 2010–2012.

Taulukko 1. Kehitysvammaiset henkilökohtaisen avun asiakkaat ja kehitysvammaisten asiakkaiden %-osuus kaikista henkilökohtaisen avun asiakkaista

	Helsinki		Espoo		Vantaa		Turku		Tampere		Oulu		Kuusikko	
2010	51	5,5	27	7,5	17	4,6	25	10,8	10	3,0	52	16,0	182	7,1
2011	127	10,4	28	6,7	21	5,0	39	12,5	11	2,4	67	15,5	293	9,0
2012	250	15,6	41	9,9	29	6,3	36	9,7	32	7,1	93	16,2	481	12,4

Henkilökohtaisen avun asiakasmäärät ovat kasvaneet Kuusikon tasolla merkittävästi ja kehitysvammaisten asiakkaiden henkilökohtaisen avun saajien määrä on kasvanut muita henkilökohtaisen avun saajien asiakasryhmiä nopeampaa tahtia, mikä johtuu siitä, että ennen vuoden 2009 vammaispalvelulain muutosta henkilökohtaista apua ei kehitysvammaisille henkilöille myönnetty juuri ollenkaan. Henkilökohtaisen avun määrä on kasvanut kehitysvammaisten keskuudessa 164 prosenttia kahden vuoden aikana Kuusikon tasolla. Nopeinta kasvu on ollut Helsingissä, missä kehitysvammaisia henkilökohtaisen avun saajia oli 199 henkilöä enemmän vuonna 2012 kuin kaksi vuotta aikaisemmin ja näin ollen kasvua kertyi 390 prosenttia. (Taulukko 1.)

Kunnittainen tarkastelu osoittaa, että Helsingin kehitysvammaisissa henkilökohtaisen avun käyttö on lisääntynyt tasaisesti ja palvelu on selkeästi lisännyt sitä käyttävien asiakkaiden omatoimisuutta ja itsenäisyyttä. Palvelusta asiakkailta saatu palaute on ollut hyvää. Henkilökohtainen avustaja avustaa asukkaita ensisijaisesti vapaa-ajan toiminnoissa, mutta osin myös asumisessa. Avainrinkiasumisen³ palveluun suunniteltiin asukkaiden tueksi henkilökohtaisen avun palvelua.

Espoossa ei ole määritelty mitään tiettyä asiakasryhmää henkilökohtaisen avun ensisijaiseksi käyttäjäksi, vaan palvelua myönnetään yksilöllisen tarpeen mukaan. Pääasiallisena muotona Espoossa käytetään työnantajamallia, joka on ainakin yhtenä muotona noin 90 prosentilla henkilökohtaisen avun asiakkaista. Työnantajavelvoitteet voi hoitaa tarvittaessa myös asiakkaan läheinen. Henkilökohtaista apua järjestetään myös palvelusetelillä ja ostopalveluna.

Vantaalla henkilökohtainen apu järjestettiin vuonna 2012 työnantajamallilla. Satunnaisesti, vaativissa tilanteissa, on ostettu henkilökohtaista apua palveluntuottajalta. Vakituisesti os-

² Vuoden 2009 vammaispalvelujen lakimuutos (380/1987) asetti vammaispalvelulain ensisijaiseksi kehitysvammalakiin. Kehitysvammaisten osalta muutos on merkittävä, sillä muutoksen yhteydessä henkilökohtainen avustajatoiminta muuttui myös kehitysvammaisten saatavilla olevaksi henkilökohtaiseksi avuksi. Henkilökohtaisella avulla tarkoitetaan "vaikeavammaisen henkilön välttämätöntä avustamista kotona ja kodin ulkopuolella: 1) päivittäisissä toimissa; 2) työssä ja opiskelussa; 3) harrastuksissa; 4) yhteiskunnallisessa osallistumisessa; tai 5) sosiaalisen vuorovaikutuksen ylläpitämisessä."

³ Keyring-asumismalli perustuu toisiaan lähellä sijaitsevien asuntojen yhteisen sosiaalisen isännöitsijän tarjoamiin palveluihin ja henkilökohtaiseen apuun.

topalvelua ei kuitenkaan käytetä. Kehitysvammaisille henkilöille myönnetyn henkilökohtaisen avun määrä on vuosittain lisääntynyt. Eniten henkilökohtaista apua käytetään pienillä tuntimäärillä, kuten vapaa-ajan toimintoihin.

Myös Turussa henkilökohtaista apua saaneiden kehitysvammaisten määrä on kasvanut. Työnantajavelvollisuuksiin tarvitaan tukea. Pienet tuntimäärät toteutetaan useimmiten avustajapalveluna, palkkioperusteisella toimeksiantosopimuksella. Vaihtoehtona on tarjottu sosiaalihuoltolakiin perustuvaa tukihenkilöpalvelua, johon ei sisälly työnantajavastuuta. Tukihenkilö ei korvaa ammattihenkilöä, vaan auttaa vapaa-ajanvietossa ja vahvistaa tuettavan itsenäistä selviytymistä eri tilanteissa. Tukihenkilöpalvelua saavien henkilöiden määrä on kolminkertaistunut muutamassa vuodessa ja oli vuonna 2012 noin 90.

Tampereella henkilökohtaisen avun päätöksiä tehtiin kehitysvammaisille tamperelaisille aiempaa enemmän. Pääosa henkilökohtaisesta avusta toteutui ostopalveluna, vain muutamana kehitysvammaisen henkilö palkkasi itse oman avustajansa.

Oulussa kehitysvammaisten osuus henkilökohtaisen avun asiakkaista näyttää vakiintuneen reiluun 15 prosenttiin kaikista asiakkaista. Uusista asiakkaista kuitenkin vuonna 2012 yhteensä 24 prosenttia oli kehitysvammaisia henkilöitä. Kehitysvammaisten henkilöiden kohdalla henkilökohtainen apu on usein omaishoidontuen tai asumispalvelun rinnalle myönnetty palvelu kohdistuen tällöin yleensä kodin ulkopuolisiin toimintoihin. Myös kehitysvammaisten kohdalla työnantajamalli on ensisijainen avun toteuttamistapa. Työnantajina toimivat tällöin alaikäisten kohdalla vanhemmat ja aikuisten kohdalla edunvalvojat

Muutoksen haasteita

Työryhmän antamien vastausten mukaan kehitysvammaisten ihmisten itsemääräämisoikeutta korostava ideologia sekä peruspalveluihin tukeutuva palvelujärjestelmä eivät aina kohtaa. Asiakkaan turvallisuuden takaaminen ja toisaalta itsemääräämisoikeus ja oikeus tehdä elämässään myös virheitä aiheuttavat usein haasteita. Valinnan vapaus ja valinnoista seuraava vastuu eivät ole helppoja asioita henkilöille, jotka ovat tottuneet siihen, että asiantuntija päättää, mikä on hyväksi. Muutokset ovat herättäneet tarpeen kehitysvammaisten parissa työskentelevien ammattilaisten työtapojen muutokseen liittyvään koulutukseen.

Palvelujärjestelmien kehittäminen on erityinen haaste kunnille. Kehitysvammaisten ihmisten tarpeita ei aina osata tunnistaa. Peruspalvelujen ja erityispalvelujen väliin jää esimerkiksi henkilöitä, joilla on oppimisvaikeuksia, tai autismin kirjon henkilöitä, jotka eivät pärjää peruspalveluilla, mutta eivät ole myöskään oikeutettuja erityishuollon mukaisiin palveluihin.

Asiakkaan ohjaus ja neuvonta vaatii entistä enemmän tietoa ja taitoa henkilökunnalta. Työntekijän tulisi osoittaa asiakkaalle erilaisia mahdollisuuksia palvelujen järjestämisen suhteen. Toisaalta taas asiakkaan ja omaisten odotetaan ja tiedetään ottavan itse selvää asioista esimerkiksi internetin avulla. Asiakkaat ja omaiset ovatkin tänä päivänä yhä tietoisempia oikeuksistaan. Vaatimukset ja päätöksistä tehdyt valitukset ovat lisääntyneet. Muutokset tarkoittavat kokonaisuudessaan sitä, että palvelusuunnittelu vie asiakaslähtöisyyden lisääntymisen myötä aiempaa enemmän aikaa ja resursseja. Erityinen resurssihaaste on alalle valmistuvien vähäinen määrä Kuusikko-kunnissa Oulua lukuun ottamatta.

Nykyinen työ- ja päivätoiminta sekä tuettu työtoiminta eivät tällä hetkellä kaikilta osin vastaa varsinkaan nuorten, koulutusta saaneiden kehitysvammaisten yksilöllisiä tarpeita ja

vahvuuksia. Erityisesti nuorenpolven odotukset ovat erilaiset kuin pitkään asiakkaina olleilla. Enää ei tyydytä järjestelmäkeskeisiin ratkaisuihin, vaan vaaditaan yksilöllisiä ratkaisuja. Yksilöllisemmän työtoiminnan tai vaikka avoimilla työmarkkinoilla tehtävän työn toteuttaminen on kuitenkin haastavaa, jos asiakas tarvitsee jatkuvaa tukea työtä tehdessään. Palkattoman avotyön asemaa tulisi pohtia kriittisesti kehitysvammaisen ihmisen oikeusturvan kannalta. Osa asiakkaista on työllistynyt avoimille työmarkkinoille ja heidän kohdallaan vastuulle on tullut uusi merkitys eli vastuu omasta työstä on noussut keskeiseksi. Työstä maksettava palkka kohottaa selkeästi heidän elintasoaan.

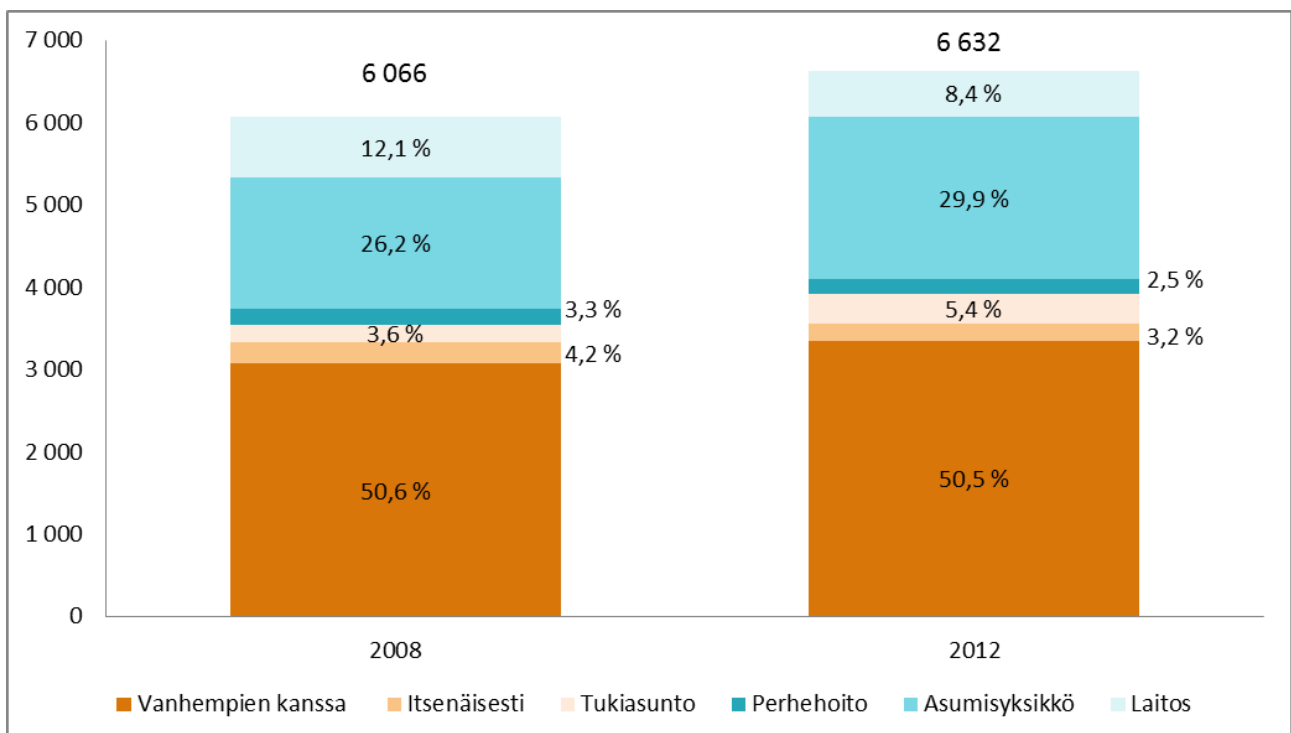
3 KEHITYSVAMMAHUOLLON ASIAKKAAT, SUORITTEET JA KUSTANNUKSET

Kuusikon kunnissa kehitysvammahuollon asiakkuuden määrittely perustuu ensisijaisesti kehitysvammalakiin. Kehitysvammahuollon asiakkuuden perusteella lasketaan myös kunnissa asuvien kehitysvammaisten henkilöiden määrä. Kehitysvammahuollon palveluja voidaan kuitenkin järjestää myös muille erityisryhmille, esimerkiksi autistisille henkilöille. Toisaalta joitakin palveluja tuotetaan kehitysvammaisille henkilöille muiden ensisijaisten lakien perusteella. Vammaispalvelulain lisäksi esimerkiksi sosiaalihuoltolaki on kehitysvammalakiin nähden ensisijainen laki. Kehitysvammaisten henkilöiden käyttämät ensisijaisten lakien mukaan järjestetyt palvelut eivät kuitenkaan pääsääntöisesti ole mukana raportissa, koska tietoja on vaikeaa erotella palvelujen käyttöä koskevista kokonaistiedoista. Poikkeukset yleisperiaatteesta on esitetty edellä olevassa johdantoluvussa.

3.1 Kehitysvammaisten henkilöiden määrä ja asumismuoto 2008 ja 2012

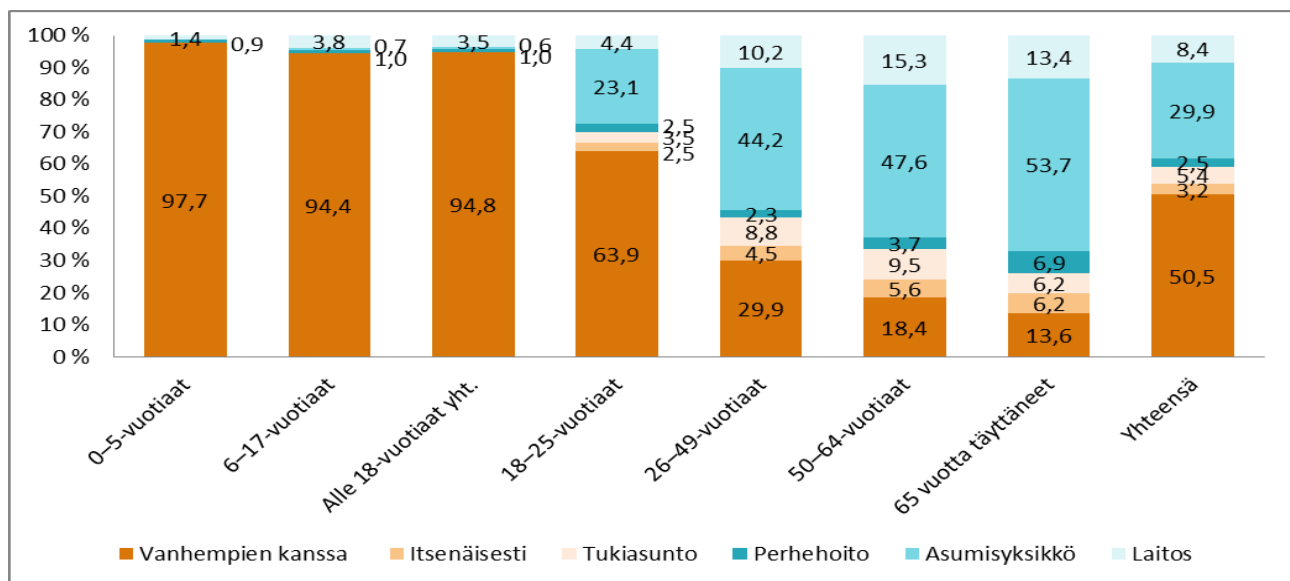
Vuonna 2012 kuntien tiedossa olevia kehitysvammaisia henkilöitä oli yhteensä 6 868 henkilöä, mikä on 11 prosenttia enemmän kuin vuonna 2008. Kehitysvammaisten henkilöiden määrä vaihteli Espoon 0,33 prosentista Oulun 0,65 prosenttiin kaupunkien kokonaisväestömäärästä. Kuusikon tasolla 0–5-vuotiaita kehitysvammaisia lapsia oli 251. Kouluikäisiä eli 6–17-vuotiaita oli 1 682 henkilöä. Työ-ikäisiä oli 4 525 ja ikääntyneitä eli 65 vuotta täytäneitä 410.

Vuoden lopusta 31.12. kerätty poikkileikkaustieto osoittaa, että kehitysvammaisten henkilöiden lukumäärä 6 632 on hiukan pienempi kuin kaikkien vuonna 2012 tiedossa olleiden kehitysvammaisten määrä 6 830 (Kuvio1). Kehitysvammaisista suurin osa asuu edelleen vanhempien kotona. Asumispalveluja käyttävien määrä on sen sijaan noussut ja laitoshoido supistunut. Muissa asumismuodossa asukkaita oli edelleen melko vähän.

Kuvio 1. Kehitysvammaisten henkilöiden määrä asumismuodon mukaan 31.12.2008 ja 31.12.2012 Kuusikossa

Ikäryhmittäinen tarkastelu osoittaa, että vanhempien kanssa asuu 94,8 prosenttia kaikista alle 18-vuotiaista (Kuvio 2). Laitoshoidon osuus on vastaavassa ikäryhmässä 3,5 prosenttia. Vuoden 2012 tietojen perusteella voidaan arvioida, että täysi-ikäiseksi tultuaan yksi kolmesta kehitysvammaisesta muuttaa pois kotoaan seuraavien kahdeksan vuoden aikana ja suurin osa pois muuttaneista päätyy asumaan asumisyksikköön. Mitä enemmän ikää tulee, sitä todennäköisemmin asumismuotona on asumisyksikkö tai laitoshoido. Laitospurun eteneminen vaikuttaa kuitenkin siihen, että kotoa siirrytään yhä useammin muualle kuin laitokseen, minkä johdosta laitoshoidon asiakasmäärät pienentyvät koko ajan. Helsingin osalta perheenjäsentensä kanssa asuvien aikuisten osuus on todennäköisesti todellista tilannetta suurempi, sillä tiedonkeruumenetelmä ei mahdollista perheenjäsenten kanssa ja itsenäisesti asuvien erottelua toisistaan.

Kuvio 2. Kehitysvammaisten henkilöiden asumismuoto Kuusikossa, %-osuus eri asumismuodoissa ikäryhmittäin, 31.12.2012

3.2 Kehitysvammahuollon asiakkaat ja suoritteet 2008–2012

Kehitysvammahuollon palveluja käytti Kuusikossa 6 065 henkilöä vuonna 2012 (Taulukko 2). Kokonaisasiakasmäärä on kasvanut edellisvuodesta 1,9 prosenttia ja vuosien 2008–2012 välillä 11,1 prosenttia. Laitospurun edistyessä laitosisiakkaiden määrä on vähentynyt 212 henkilöllä vuosien 2008–2012 välillä. Samalla aikavälillä asumisyksikössä tai tukiasunnossa asuvien määrä kasvoi 542 henkilöllä.

Taulukko 2. Kehitysvammahuollon asiakkaat vuosina 2008, 2011 ja 2012 sekä asiakasmäärien muutos Kuusikossa

	Muutos %				
	2008	2011	2012	08–12	11–12
Kokonaisasiakasmäärä	5 459	5 954	6 065	11,1	1,9
Laitoshoido yhteensä	1 245	1 176	1 033	-17,0	-12,2
Josta lyhytaikaista	490	515	399	-18,6	-22,5
Asumispalvelut	2 549	2 936	3 091	21,3	5,3
Joista lyhytaikaista	681	811	803	17,9	-1,0
Perhehoito	435	405	360	-17,2	-11,1
Työ- ja päivätoiminta	2 818	3 054	3 139	11,4	2,8

Huom! Asiakkaat sisältyvät kokonaisasiakasmäärään kertaalleen, mutta sama asiakas on voinut saada useita eri palveluja.

Käyttöpäivissä tapahtuneet muutokset heijastelevat asiakkuuksissa tapahtuneita muutoksia (Taulukko 3). Laitoshoidon ja perhehoidon käyttöpäivät ovat laskeneet, kun taas asumispalvelujen käyttöpäivät ovat lisääntyneet.

Taulukko 3. Kehitysvammahuollon eri palvelumuotojen käyttöpäivät vuosina 2008, 2011 ja 2012 sekä käyttöpäivien muutos Kuusikossa

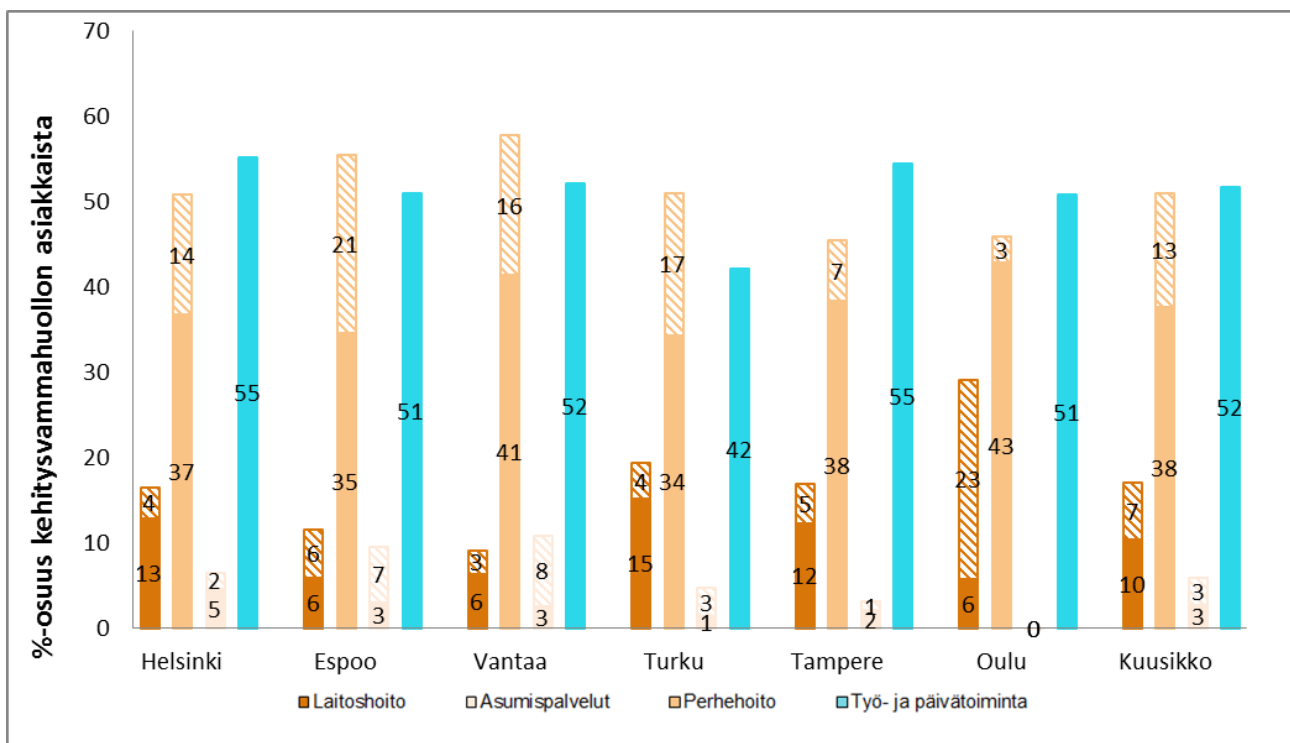
	2008	2011	2012	Muutos %	
				08–12	11–12
Laitoshoido yhteensä	278 118	244 174	226 930	-18,4	-7,1
Josta lyhytaikaista	18 614	18 188	17 179	-7,7	-5,5
Asumispalvelut	659 509	788 986	850 758	29,0	7,8
Joista lyhytaikaista	21 576	23 811	25 318	17,3	6,3
Perhehoito	66 242	63 892	62 738	-5,3	-1,8
Työ- ja päivätoiminta	449 683	496 399	513 948	14,3	3,5

Taulukossa 4 on kuvattu suoritteiden jakautumista sen mukaan, ovatko palvelut kunnallisesti tuotettuja vai ostopalveluja. Mukana olevat palvelut ovat laitoshoido, perhehoito, asumispalvelut sekä työ- ja päivätoiminta. Taulukossa tarkastellaan suoritteiden eli käyttöpäivien jakautumista kunnallisesti tuotettuihin ja ostettuihin palveluihin. Ostopalvelupäivien osuus on suurin Tampereella ja pienin Oulussa. Näin oli myös vuosina 2010 ja 2011.

Taulukko 4. Kehitysvammahuollon suoritteiden eli käyttöpäivien jakautuminen kunnallisesti tuotettuihin ja ostettuihin palveluihin Kuusikossa vuonna 2012

Palvelut, (%)	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Kunnan tuott.	54,1	29,0	31,5	33,4	26,6	67,4	43,1
Ostopalvelut	45,9	71,0	68,5	66,6	73,4	32,6	56,9
Suoritteet, (N)	544 432	201 266	185 458	238 256	224 991	222 415	1 616 818

Kuviossa 3 on esitetty kaupungeittain eri palveluja käyttäneiden asiakkaiden osuudet kehitysvammahuollon palveluja käyttäneiden asiakkaiden kokonaisasiakasmäärästä vuonna 2012. Laitoshoidon pitkäaikaisia asiakkaita oli Espoossa, Vantaalla ja Oulussa noin kuusi prosenttia kaikista asiakkaista. Turussa pitkäaikaisia laitosasiakkaita oli suhteellisesti eniten, noin 15 prosenttia kaikista asiakkaista. Kuusikon tasolla pitkäaikaisen laitoshoidon käyttäjien osuus on supistunut noin 10 prosenttiin kaikista asiakkaista. Asumispalveluissa pitkäaikaisasiakkaita on eniten Oulussa 43 prosenttia kaikista asiakkaista ja vähiten Turussa noin 34 prosenttia kaikista asiakkaista. Perhehoidon osalta pitkäaikaisasiakkaiden määrät vaihtelevat nollan ja viiden prosentin välillä kunnasta riippuen. Työ- ja päivätoiminnan palveluja käytti noin joka toinen kehitysvammahuollon asiakas ja neljä viidestä työikäisestä ja työkykyisestä asiakkaasta.

Kuvio 3. Laitoshoidon, asumispalvelujen, perhehoidon sekä työ- ja päivätoiminnan asiakkaiden prosenttiosuus kehitysvammahuollon kokonaisasiakasmäärästä Kuusikko-kunnissa vuonna 2012. **Huom!** Lyhytaikaisen palvelun asiakkaiden osuus on erotettu viivakuviolla. Lisäksi on huomioitava, että sama asiakas on voinut käyttää vuoden aikana useampaa palvelua, joten prosenttiosuudet kuvaavat kulloistakin palvelua käyttäneiden määrää kaikista palvelujen käyttäjistä ja kokonaisprosentti menee yli sadan.

Helsingissä, Vantaalla ja Tampereella oli runsaimmin työ- ja päivätoimintaa käyttäneitä asiakkaita, Turussa vähiten. Turun muita pienempään osuuteen vaikuttaa se, että osaa asiakkaista, joiden päivätoiminta on järjestetty asumispalvelujen yhteydessä, ei ole tilastoitu työ- ja päivätoiminnan asiakkaiksi. Lisäksi osuuteen vaikuttavat nuorten opiskelupaikkojen lisäys sekä se, että ikääntyneet kehitysvammaiset eivät enää osallistu työ- ja päivätoimintaan. Oulun osalta laitoshoidon lyhytaikaisten asiakkuuksien suurta määrää suhteessa muihin Kuusikko-kuntiin selittävät kehitysvammaisille asiakkaille tehtävät kuntoutustutkimukset, jotka lisäävät asiakasmäärää kotihoitoa tukevan laitoshoidon rinnalla.

Omaishoidon tuen lakisääteisiin vapaisiin liittyvä lyhytaikaishoito järjestetään Kuusikon kunnissa eri tavalla. Omaishoidon tuen vapaat eivät ole mukana lyhytaikaishoidon tiedoissa Oulussa, Vantaalla ja Tampereella. Muissa kunnissa omaishoidon tuen vapaat ovat mukana tiedoissa, koska kustannukset kuuluvat kehitysvammahuollon kuluihin. Erilaiset käytännöt ja niiden muutokset vaikeuttavat lyhytaikaishoidon vertailua Kuusikon tasolla.

3.3 Kehitysvammahuollon kustannukset 2008–2012

Kehitysvammaisten henkilöiden palveluihin ja tukitoimiin käytettiin Kuusikon kunnissa 197,9 miljoonaa euroa vuonna 2012 (Taulukko 5). Deflatoidut nettokustannukset eli vuoden 2012 arvoon korotetut nettokustannukset ovat nousseet 14,1 prosenttia vuodesta 2008 ja 3,7 prosenttia edellisvuodesta. Kustannusten nousu suuntautuu vahvasti kasvaviin palvelumuotoihin, kuten asumispalveluihin ja työ- ja päivätoimintaan.

Taulukko 5. Kehitysvammahuollon nettokustannukset (Milj. €) vuosina 2008, 2011 ja 2012 sekä deflatoitujen kustannusten muutos Kuusikossa

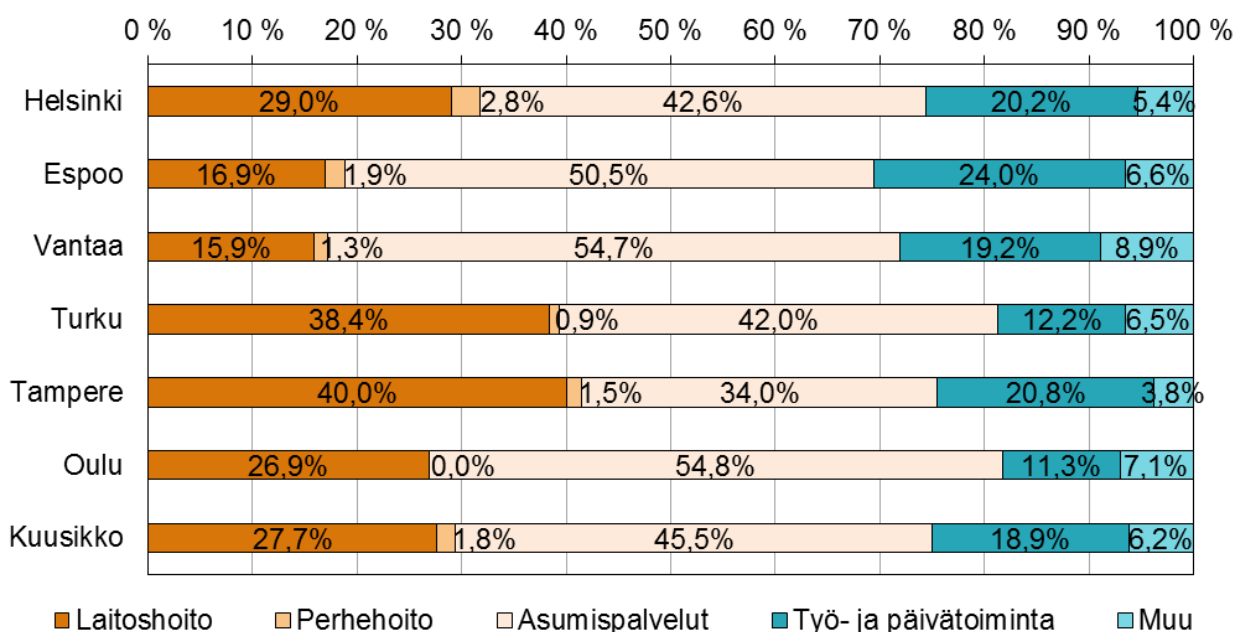
	Muutos %				
	2008	2011	2012	08–12	11–12
Kokonaiskustannukset	173,5	190,9	197,9	14,1	3,7
Laitoshoito	61,3	57,9	54,7	-10,8	-5,5
Asumispalvelut	65,4	81,6	90,1	37,8	10,5
Perhehoito	3,9	3,5	3,5	-10,7	0,9
Työ- ja päivätoiminta	31,5	35,4	37,3	18,6	5,5
Muut palvelut	11,3	12,6	12,2	8,2	-3,4

Kuntakohtaiset nettokustannukset ovat kasvaneet edellisvuodesta eniten Turussa 8,1 prosenttia ja vähiten Helsingissä 0,5 prosenttia (Taulukko 6). Helsinki luottaa enimmiltä osin itse tuottamiinsa palveluihin, kun Turussa ja Tampereella lähes 80 prosenttia nettovaroista ohjautuu ostopalvelujen kattamiseen.

Taulukko 6. Kehitysvammahuollon nettokustannukset vuonna 2012, niiden muutos vuodesta 2011 (DEFL.) sekä kunnan tuottamien palvelujen ja ostopalvelujen kustannusten osuus kokonaiskustannuksista

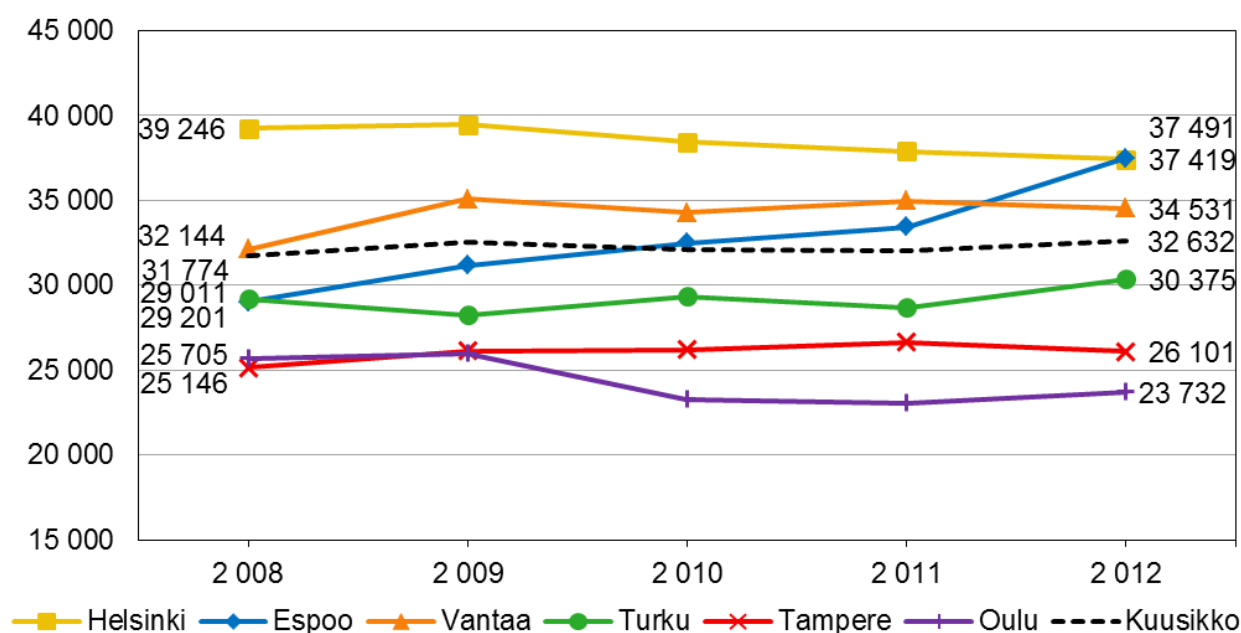
	Nettokustannukset, €	Muutos 11–12, %	Kunnan tuottamat palvelut, %	Ostopalvelut, %
Helsinki	71 956 333	0,5	55,8	44,2
Espoo	32 055 227	6,1	27,0	73,0
Vantaa	26 036 364	3,3	24,3	75,7
Turku	25 727 357	8,1	21,5	78,6
Tampere	23 412 418	7,6	21,1	78,9
Oulu	18 724 442	2,0	37,0	63,0
Kuusikko	197 912 140	3,7	36,6	63,4

Kustannukset painottuvat kunnissa asumispalveluihin ja laitoshoitoon, joiden kustannukset muodostavat 67,5–81,7 prosenttia kokonaiskustannuksista kunnasta riippuen (Kuvio 4). Työ- ja päivätoiminnan kustannusosuus vaihtelee puolestaan Oulun 11,3 prosentista Espoon 24,0 prosenttiin. Perhehoito muodostaa pienimmän yksittäisen kustannusryhmän, mutta palvelua ollaan lisäämässä useissa kunnissa. Helsingissä sosiaaliviraston johtoryhmä velvoitti vuonna 2008, että vammaistyön tehtävänä on kehittää perhehoitoa niin, että perhehoidon asiakkaiden määrä nousisi vähintään 30:lla. Käytännössä tätä tavoitetta ei ole kuitenkaan saavutettu. Lienee niin, että tämän päivän yhteiskunnassa kehitysvammaisten henkilöiden palvelutarpeiden vastaamisessa perhehoidolla on varsin marginaalinen rooli vaikka palvelu sinällään vastaisikin erittäin hyvin monenlaisiin tarpeisiin. Tampereella puolestaan Pirkanmaan maakunnallisen kehitysvammaisten perhehoidon yksikön kehittämishanke alkoi vuoden aikana Euroopan Aluekehitysrahaston ja kuntien rahoituksella. Hankkeen tavoitteena on järjestää kehitysvammaisten perhehoito kuntien yhteistoimintana vuoden 2014 alusta lukien.

Kuvio 4. Kehitysvammahuollon eri palvelujen kustannusten %-osuus kehitysvammaisten palvelujen kokonaisnettokustannuksista kunnittain vuonna 2012

Asiakasta kohden jyvitettyt kustannukset vaihtelivat Oulun 23 732 euron Espoon 37 491 euron välillä (Kuvio 5). Viiden vuoden aikasarjasta huomiota herättää Espoo, jonka kustannukset ovat nousseet nopeaan tahtiin ja erityisesti edellisvuodesta. Oulun aikasarjasta erottuvan, asiakaskohtaisten kustannusten laskun vuosina 2009–2010, voidaan nähdä liittyvän tarkennettuun tiedonkeruuseen ja asiakasmäärien kasvuun.

Kuvio 5. Kehitysvammahuollon asiakaskohtaisten kustannusten kehitys vuosina 2008–2012 Kuusikossa (DEFL.)

Korkeimmat käyttöpäiväkustannukset löytyvät laitoshoidosta, jonka päiväkustannus vaihtelee Turun 222 eurosta Espoon 264 euroon (Taulukko 7). Vastaavasti autetun asumisen kustannukset vaihtelevat Oulun 104 eurosta Espoon 172 euroon. Oulu erottuu joukosta erityisen edullisine asumispalvelujen ja työ- ja päivätoiminnan kustannuksineen. Pääkaupunkiseudun päiväkohtaiset kustannukset nousevat sitä vastoin selvästi muita kuntia korkeammaksi.

Taulukko 7. Yhteenveto kehitysvammahuollon palvelujen käyttöpäiväkohtaisista nettokustannuksista vuonna 2012 Kuusikossa

	Laitohoito, €/ päivä	Perhehoito, €/ päivä	Autettu asuminen, €/ päivä	Ohjattu asuminen, €/ päivä	Tuettu asuminen, €/ päivä	Työ- ja päivätoim., €/ päivä	
Helsinki	244	60	151	83	24		88
Espoo	264	58	172	70	28		107
Vantaa	233	47	163	62	28		89
Turku	222	44	131	54	19		49
Tampere	240	53	120	38	12		60
Oulu	258	0	104	42	9		28
Kuusikko	241	56	143	62	19		73

4 LAITOSHOITO

Laitoshoidon palveluja käytti Kuusikon kunnissa vuoden 2012 aikana 1 033 asiakasta ja asiakkaat viettivät laitoksessa keskimäärin 220 vuorokautta (Taulukko 8). Pitkäaikaisasiakkaiden määrä supistui edellisvuodesta 6,9 prosenttia ja käyttöpäivien määrä 7,1 prosenttia. Lyhytaikaisen laitoshoidon asiakkaita kaikista asiakkaista oli eniten Oulussa 80,0 prosenttia asiakkaista ja vähiten Turussa 21,3 prosenttia kaikista asiakkaista.

Taulukko 8. Laitoshoidon asiakkaat ja käyttöpäivät vuonna 2012 sekä muutos vuodesta 2011

	Asiakkaita yhteensä	Pitkäaik. asiakk.	Pitkäaik. asi- akk. muutos 11–12, %	Lyhytaik. asiakk.	Lyhytaik. asi- akk. %-osuus kaikista	Käyttö- päivät yhteensä	Käyttöpäivi- en muutos 11–12, %	Lyhytaik. päivien %- osuus
Helsinki	319	253	-8,7	70	21,9	85 580	-10,8	5,1
Espoo	99	53	-13,1	48	48,5	20 573	-7,9	14,8
Vantaa	69	48	-2,0	21	30,4	17 740	-2,2	4,9
Turku	164	132	0,0	35	21,3	44 409	-6,9	4,7
Tampere	152	111	-7,5	41	27,0	39 111	-1,6	9,3
Oulu	230	46	-11,5	184	80,0	19 517	-4,1	16,4
Kuusikko	1 033	643	-6,9	399	38,6	226 930	-7,1	7,6

Laitoshoidon nettokustannukset olivat Kuusikon kunnissa yhteensä noin 54,7 miljoonaa euroa (Taulukko 9). Deflatoidut kustannukset laskivat edellisvuodesta eniten Helsingissä 12,2 prosenttia ja nousivat eniten Tampereella 4,8 prosenttia. Käyttöpäivien pohjalta laskettu teoreettinen vuosikustannus laitosasiakasta kohden vaihteli Turun 81 159 euron Espoon 96 276 euron välillä. Todellisuudessa laitospäivän laitoshoidon hinta vaihtelee huomattavasti asiakkaan hoidon edellyttämistä resursseista riippuen, mikä ei tule esille keskimääräistä käyttöpäivähintaa tarkasteltaessa. Sisällöltään samantasoisien laitoshoidon kustannusten vertailu on vaikeaa.

Taulukko 9. Laitoshoidon kustannukset vuonna 2012 sekä niiden muutos vuodesta 2011 (DEFL.)

	Nettokustannukset	Muutos 11–12, %	€/ käyttöpäivä	€/365 käyttöpäivää	Halvin laitosvrk, €	Kallein laitosvrk, €
Helsinki	20 879 602	-12,2	244	89 052	179	1 135
Espoo	5 426 518	-5,6	264	96 276	179	997
Vantaa	4 136 999	-2,8	233	85 119	179	997
Turku	9 874 526	-1,7	222	81 159	111	571
Tampere	9 376 086	4,8	240	87 502	149	551
Oulu	5 040 058	-2,0	258	94 257	180	579
Kuusikko	54 733 789	-5,5	241	88 035	111	1 135

Huom. Kustannukset / 365 käyttöpäivää viittaavat laskennallisiin asiakaskohtaisiin vuosikustannuksiin, jotka muodostuvat, kun käyttöpäivän pyöristämätön hinta kerrotaan 365:lla.

4.1 Laitosasiakkaat ja asiakkaiden siirtymät vuonna 2012

Asiakkaiden toimintakyvyn ja hoitoisuuden määrittelyyn on olemassa monia eri mittareita, muttei yhtä yhteismitallista mittaria. Tästä syystä kunnat ovat kuvanneet, miten hoitoluokkatiedot on kerätty kunnan sisällä.

Helsingissä asiakkaiden hoitoluokkatiedot on saatu oman laitoksen sosiaalityöstä, hoitoisuusarvion tekee osastojen henkilökunta. Rinnekodin asiakkaiden hoitoisuustiedot on saatu Rinnekodista henkilöstön arvioimina.

Espoolaisille asiakkaille laitoshoidon tuottaa Rinnekoti-säätiö ja Kärkulla samkommun. Laitosasiakkaiden hoitoluokkatiedot on saatu palveluntuottajilta.

Vantaalla laitoshoidon luokittelu tehdään yhteistyössä palveluntuottajan ja palveluohjaajan kanssa. Laitoshoidosta pois siirtyvien asiakkaiden määrää seurataan säännöllisesti. Vantaan tavoite on purkaa laitoshoidon vuoteen 2015 mennessä.

Tampereella laitosasiakkaiden hoitoluokkatiedot on saatu laitoksen sosiaalityöntekijältä. Hoitoluokkien muutoksista neuvotellaan tilaajapäällikön kanssa (= lääkäri, siis lausuntojen pohjalta) ja hän päättää muutoksista (siis korotuksista).

Turun osalta arvio Varsinais-Suomen erityishuoltopiirin laitosasiakkaiden hoitoisuudesta sekä tieto vuoden aikana pitkäaikaiseen laitoshoidon ja pois laitoshoidosta muuttaneista asiakkaista on kerätty kuntayhtymän sosiaalityöntekijän avustuksella. Kärkulla samkommun -kuntayhtymän osalta Turun vammaispalvelujen sosiaalityöntekijä on tehnyt hoitoluokka-arvion yhdessä Kärkulla samkommun -kuntayhtymän kuraattorin kanssa.

Oulussa hoitoluokkien arviointi on tehty yhdessä sosiaalityön ja laitospalveluiden henkilökunnan kanssa. Erityistä hoitoisuutta tai toimintakykyä mittavaa arviointimittaria ei ole ollut käytössä. Oulussa on tavoitteena saada kehitysvammahuollon RAI-mittaristo käyttöön arviointia varten. Arvioijat ovat olleet samat vuosina 2011 ja 2012.

Taulukossa 10 on kuvattuna Kuusikko-kuntien laitosasiakkaat kolmeen eri hoitoluokkaan kuuluvina. Suurimman ryhmän muodostavan perustason laitoshoidon asiakkaat, joita on kaksi viidestä laitoshoidon asiakkaasta. Käyttätymisongelmia on puolestaan hieman useammalla kuin joka kolmannella laitosasiakkaalla ja monivammaisia asiakkaita on noin viidesosa kaikista laitosasiakkaista.

Taulukko 10. Pitkäaikaisten laitoshoidon asiakkaiden määrä ja prosenttiosuus ikäryhmän ja hoitoisuuden mukaan Kuusikossa 31.12.2012

Ikäryhmä	Monivammaisten laitoshoidon		Käyttätymisongelmiin painottuva laitoshoidon		Perustason laitoshoidon		Yhteensä asiakasta N
	N	%	N	%	N	%	
0–5-vuotiaat	3	100,0	0	0,0	0	0,0	3
6–17-vuotiaat	25	45,5	28	50,9	2	3,6	55
18–25-vuotiaat	12	23,1	33	63,5	7	13,5	52
26–49-vuotiaat	47	24,1	83	42,6	65	33,3	195
50–64-vuotiaat	35	21,0	35	21,0	97	58,1	167
65 vuotta täyttäneet	10	23,3	0	0,0	33	76,7	43
Yhteensä	132	25,6	179	34,8	204	39,6	515

Tilanne vaihtelee kuitenkin melkoisesti kuntien välillä (Taulukko 11). Perustason laitoshoidon asiakkaiden määrä vaihtelee Espoon 17,0 ja Turun 57,4 prosentin välillä ja käyttäytymisongelmaisia on suhteessa vähiten Vantaalla 25,0 prosentti ja eniten Oulussa 47,8 prosenttia laitiasiakkaista. Monivammaiseksi luokiteltuja löytyy puolestaan vähiten Oulusta 3,0 prosenttia asiakkaista ja eniten Espoosta 48,9 prosenttia asiakkaista. Espoossa näyttää olevan tämän tilaston valossa haastavin tilanne laitoshoidon asiakkaiden osalta, mikä selittää osaltaan muita Kuusikko-kuntia korkeampaa kustannusrakennetta. Huomio pitää paikkaansa pääasiassa myös muiden Kuusikko-kuntien osalta. (vrt. Taulukko 9).

Taulukko 11. Laitoshoidon asiakkaiden kuntakohtainen prosentuaalinen jakautuminen hoitoisuusluokkiin 31.12.2012

Ikäryhmä	Käyttäytymis- ongelmiin			Yhteensä, (%)	Yhteensä, (N)
	Moni- vammaisten laitohoito	painottuva laitohoito	Perustason laitohoito		
Helsinki	29,5	27,9	42,6	100,0	190
Espoo	48,9	34,0	17,0	100,0	47
Vantaa	18,2	25,0	56,8	100,0	44
Turku	3,0	39,6	57,4	100,0	101
Tampere	33,3	42,5	24,1	100,0	87
Oulu	28,3	47,8	23,9	100,0	46
Kuusikko	25,6	34,8	39,6	100,0	515

Kuusikossa on kerätty lisäksi omana kohtanaan laitoksiin siirtyneet ja laitoksista pois muutaneet asumismuodon mukaan (Taulukko 12). Seuranta osoittaa, että laitiasiakkaiden määrä väheni 36 asiakkaalla edellisvuodesta Kuusikon tasolla. Laitiasiakkaiden määrä on vähentynyt vastaavassa seurannassa vuosien 2010–2011 välillä 54 asiakkaalla ja vuosien 2009–2010 välillä 37 asiakkaalla.

Taulukko 12. Siirtymät pitkäaikaiseen laitohoitoon ja pois laitoshoidosta asumismuodon mukaan vuonna 2012 Kuusikossa

	Laitokseen siirtyneet edeltävän asumismuodon mukaan		Laitoksesta siirtyneet kohteen tai syyn mukaan	
	(N)	(%)	(N)	(%)
Vanhempien luota	16	48,5	Asumisyksikköön	43 62,3
Asumisyksiköstä	10	30,3	Muualle	2 2,9
Muualta	7	21,2	Kuolleet	24 34,8
Yhteensä	33	100,0	Yhteensä	69 100,0

Kuusikon laitiasiakkaiden määrä väheni 36 asiakkaalla vuonna 2012

5 ASUMISPALVELUT

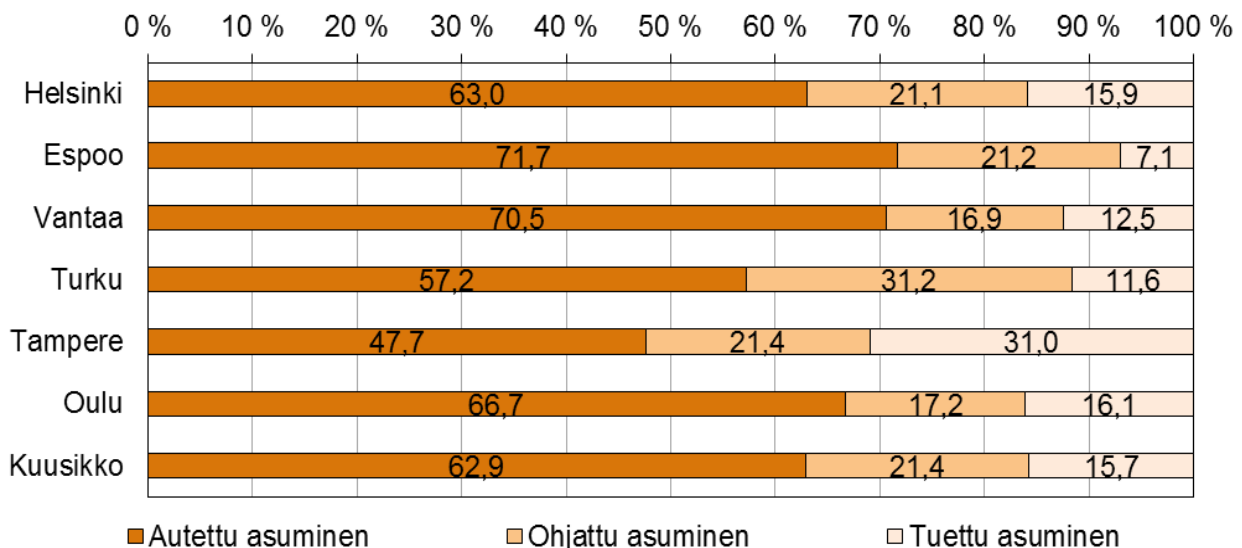
Kuusikon kunnissa oli vuoden 2012 aikana yhteensä 3 091 asumispalveluasiakasta (Taulukko 13). Asiakasmäärien, käyttöpäivien ja kustannusten kasvu on jatkunut vuonna 2012 Kuusikon tasolla. Asiakasmäärä on noussut eniten edellisvuodesta Tampereella (12,1 %), mikä on siivittänyt myös deflatoitua kustannusnousua 9,5 prosentin edestä. Jyrkimmin kustannukset nousivat kuitenkin Turussa, jossa 9,6 prosentin kasvu asiakasmäärässä oli osaltaan nostamassa kokonaisnettokustannuksia 22,7 prosentin verran.

Taulukko 13. Asumispalvelujen kaikki asiakkaat, käyttöpäivät ja kokonaisnettokustannukset vuosina vuonna 2012 sekä muutos vuodesta 2011 (DEFL.)

	Asiakkaat yhteensä	Muutos 11–12, %	Käyttöpäivät yhteensä	Muutos 11–12, %	Kustannukset yhteensä	Muutos 11–12, %
Helsinki	978	3,7	262 829	4,7	30 681 174	10,6
Espoo	475	-0,6	115 729	13,3	16 203 779	12,7
Vantaa	436	6,6	110 414	9,0	14 248 282	6,4
Turku	432	9,6	114 945	10,4	10 806 425	22,7
Tampere	408	12,1	115 270	12,4	7 951 485	9,5
Oulu	362	4,0	131 571	3,0	10 256 917	2,7
Kuusikko	3 091	5,3	850 758	7,8	90 148 062	10,5

Huom! Helsingissä lisäksi 71 kehitysvammaishuollon asiakasta saavat asumispalveluja vammaispalvelulain nojalla.

Kuviossa 6 on tarkasteltu eri asumismuotojen käyttöpäivien suhteellisia osuuksia Kuusiko-kunnissa. Kokonaiskustannuksiltaan selvästi muita Kuusikko-kuntia edullisemmin asumispalvelut tuottava Tampere käyttää muita kuntia enemmän tuettua asumista, jota käyttää 31,0 prosenttia kaikista asumispalvelujen asiakkaista. Samaan aikaan Tampereella on selvästi muita kuntia vähemmän ympärivuorokautisesti palveluja tarjoavaa autettua asumista, mikä on johtanut autetun asumisen osalta jonoihin. Tuettua asumista tuotetaan omana tuotantona ja ostopalveluna monimuotoisesti ja yksilöllisen tarpeen mukaan.

Kuvio 6. Asumispalvelujen eri asumismuotojen käyttöpäivien %-osuudet kaikista asumisen käyttöpäivistä Kuusikossa 2012

5.1 Autettu asuminen

Taulukossa 14 on tarkasteltu autetun asumisen asiakkaita ja käyttöä. Niin pitkä- kuin lyhytaikaisetkin asiakasmäärät ovat kasvaneet kaikissa Kuusikko-kunnissa. Pitkäaikaisen autetun asumisen asiakkaita on kaksi kolmasosaa kaikista autetun asumisen asiakkaista, Espoossa noin 54,6 prosenttia ja Oulussa noin 88,2 prosenttia. Käyttöpäivien kokonaismäärä on kasvanut edellisvuodesta 8,2 prosenttia Kuusikko-kunnissa.

Taulukko 14. Autetun asumisen asiakkaat ja käyttöpäivät vuonna 2012 sekä muutos vuodesta 2011

	Asiakkaita yhteensä	Pitkäaik. asiakk.	Pitkäaik. asi- muutos 11–12, %	Käyttö- päivät yhteensä	Käyttöpäivi- en muutos 11–12, %	Lyhytaik. asi- akk. %- osuus	Lyhytaik. päivien %- osuus
Helsinki	700	463	5,2	165 583	5,2	36,6	5,5
Espoo	383	226	13,0	83 007	21,9	45,4	7,5
Vantaa	340	216	1,9	77 896	1,8	36,5	5,0
Turku	328	202	18,8	65 715	14,1	42,4	3,7
Tampere	236	172	17,0	54 928	15,0	27,1	2,9
Oulu	287	253	2,4	87 749	1,0	11,8	1,1
Kuusikko	2 274	1 532	8,2	534 878	8,2	34,8	4,5

Autetun asumisen deflatoidut nettokustannukset olivat Kuusikon tasolla noin 76,3 miljoonaa euroa vuonna 2012, mikä on 11,3 prosenttia enemmän kuin vuonna 2011 (Taulukko 15). Autetun asumisen kuntakohtaiset kustannukset käyttöpäivää kohden vaihtelivat Oulun 104 eurosta Espoon 172 euroon. Oulun asumispäivän edullisuus on saavutettu sopivan kokoisten palvelukokonaisuuksien avulla, asiakkaiden palvelutarpeen säännöllisellä arvioinnilla sekä toimintayksiköiden välisen henkilöstön liikkuvuuden ja yhteistyön avulla. Lisäksi asiaan vaikuttaa asukkaiden laaja päivätoiminnan palvelujen käyttö.

Taulukko 15. Autetun asumisen kustannukset vuonna 2012 sekä muutos vuodesta 2011 (DEFL.)

	Nettokustan- nukset	Muutos 11–12, %	€/ käyttöpäivä
Helsinki	25 045 373	13,1	151
Espoo	14 258 092	15,6	172
Vantaa	12 689 076	5,1	163
Turku	8 631 762	23,5	131
Tampere	6 573 002	11,8	120
Oulu	9 108 378	-0,1	104
Kuusikko	76 305 682	11,3	143

5.2 Ohjattu asuminen

Taulukossa 16 on tarkasteltu ohjatun asumisen asiakkaita ja käyttöä. Pitkäaikaisasiakkaat muodostavat on 94,1 prosenttia koko ohjatun asumisen asukaskunnasta. Käyttöpäivien määrä on pysynyt suhteellisen ennallaan edellisvuodesta. Ainoastaan Vantaalla on tapahtunut merkittävää lisäystä.

Taulukko 16. Ohjatun asumisen asiakkaat ja käyttöpäivät 2012 sekä muutos vuodesta 2011

	Asiakkaat yhteensä	Pitkäaik. asiakk.	Pitkäaik. asiakk. muutos 11–12, %	Käyttöpäivät yhteensä	Käyttöpäivien muutos 11–12, %	Lyhytaik. asiakk. %-osuus kaikista	Lyhytaik. päivien %-osuus
Helsinki	186	161	-5,8	55 556	-1,9	13,4	1,5
Espoo	75	68	-9,3	24 543	0,5	6,7	1,4
Vantaa	58	57	29,5	18 703	23,1	1,7	0,0
Turku	104	102	10,9	35 872	7,6	1,9	0,0
Tampere	73	73	2,8	24 634	0,1	0,0	0,0
Oulu	66	66	-5,7	22 646	-1,8	0,0	0,0
Kuusikko	562	527	0,8	181 954	2,7	5,9	0,6

Ohjatun asumisen nettokustannukset olivat Kuusikon tasolla noin 11,3 miljoonaa euroa vuonna 2012, mikä on noin 9,3 prosenttia enemmän kuin deflatoidut nettokustannukset vuonna 2011 Kuusikon tasolla (Taulukko 17). Ohjatun asumisen kuntakohtaiset kustannukset vaihtelivat Tampereen 38 eurosta Helsingin 83 euroon käyttöpäivää kohden. Kustannukset ovat kasvaneet eniten Oulussa 30,4 prosenttia, Turussa 22,9 prosenttia ja Vantaalla 16,8 prosenttia. Prosentuaaliset muutokset näyttävät suurehkoilta, mutta rahamäärissä muutokset liikkuvat kymmenissä ja sadoissa tuhansissa euroissa.

Taulukko 17. Ohjatun asumisen kustannukset 2012 sekä muutos vuodesta 2011 (DEFL.)

	Nettokustannukset	Muutos 11–12, %	€/ käyttöpäivä
Helsinki	4 628 753	6,4	83
Espoo	1 719 353	-3,2	70
Vantaa	1 166 767	16,8	62
Turku	1 924 477	22,9	54
Tampere	946 604	-0,1	38
Oulu	949 387	30,4	42
Kuusikko	11 335 341	9,3	62

5.3 Tuettu asuminen

Taulukossa 18 on tarkasteltu tuetun asumisen asiakkaita ja käyttöä. Tuetun asumisen asiakasmäärät ovat kunnittain erittäin pieniä. Kuusikon tasolla tuetun asumisen käytössä on tapahtunut pienoista kasvua, mikä on nostanut myös kustannuksia. Kasvun taustalla on erityisesti Vantaalla kasvaneet tuetun asumisen asiakasmäärät. Helsingissä tuetun asumisen kustannukset laskivat vuonna 2012 siitä syystä, että vuokria vastaavaa ylläpitomaksua tarkistettiin vastaamaan asuntojen tosiasiallisia vuokria jo vuoden 2012 alusta vaikka varsinaiseen vuokrasuhteiseen asumiseen siirryttiinkin vasta vuonna 2013.

Taulukko 18. Tuetun asumisen asiakkaat, käyttöpäivät ja nettokustannukset vuonna 2012 sekä muutos vuodesta 2011 (DEFL.)

	Asiakkaat yhteensä	Muutos 11–12, %	Käyttöpäivät yhteensä	Muutos 11–12, %	Nettokustannukset	Muutos 11–12, %	€/ käyttöpäivä
Helsinki	118	0,9	41 690	12,1	1 241 962	-18,9	24
Espoo	24	-22,6	8 179	-15,4	268 773	-15,8	28
Vantaa	56	51,4	13 815	44,1	319 356	22,9	28
Turku	38	8,6	13 358	1,6	248 963	0,5	19
Tampere	101	4,1	35 708	18,4	432 309	-0,1	12
Oulu	66	24,5	21 176	18,5	137 792	44,5	9
Kuusikko	403	8,9	133 926	13,9	2 649 155	-5,4	19

6 TYÖ- JA PÄIVÄTOIMINTA

6.1 Työ- ja päivätoiminnan asiakkaat, suoritteet, kustannukset ja työntekijämitoitus

Työ- ja päivätoimintaan sisältyvät päivä- ja työtoimintakeskusten toiminta, tuettu työtoiminta (avotyötoiminta) sekä tuettu työllistyminen (tuettu työ). Työ- ja päivätoiminnan käyttö ja kustannukset sekä niissä tapahtuneet muutokset on tiivistetty taulukkoon 19. Työ- ja päivätoimintaan osallistui vuoden 2012 aikana yhteensä 3 139 asiakasta Kuusikon tasolla. Asiakasmäärät ovat kasvaneet edellisvuodesta 2,8 prosenttia.

Taulukko 19. Työ- ja päivätoiminnan asiakkaat ja käyttöpäivät vuonna 2012 sekä muutos vuodesta 2011

	Asiakkaat yhteensä	Muutos 11–12, %	Käyttöpäivät yhteensä	Muutos 11–12, %
Helsinki	1 063	2,8	165 921	1,1
Espoo	436	4,6	72 125	4,9
Vantaa	393	1,6	55 948	-2,5
Turku	357	4,7	64 356	18,4
Tampere	489	2,5	80 996	4,5
Oulu	401	0,8	74 602	0,5
Kuusikko	3 139	2,8	513 948	3,5

Työ- ja päivätoiminnan deflatoidut nettokustannukset ovat nousseet melko tasaisesti kaikissa Kuusikko-kunnissa edellisvuodesta (Taulukko 20). Sen sijaan vaihteluväli käyttöpäivien hinnoissa on merkittävä ja siihen vaikuttaa muun muassa henkilöstömäärä ja tilakustannukset. Käyttöpäivän kustannukset ovat pienimpiä Oulussa (28 € / käyttöpäivä) ja suurimpia Espoossa (107 € / käyttöpäivä).

Taulukko 20. Työ- ja päivätoiminnan nettokustannukset vuonna 2012 sekä kustannusten muutos vuodesta 2011 (DEFL.)

	Nettokustannukset	Muutos 11–12, %	€/ käyttöpäivä
Helsinki	14 519 517	7,6	88
Espoo	7 705 234	4,8	107
Vantaa	4 990 515	2,8	89
Turku	3 126 933	4,8	49
Tampere	4 863 285	4,0	60
Oulu	2 107 118	5,5	28
Kuusikko	37 312 602	5,5	73

Taulukosta 21 käy ilmi, että noin neljä viidestä kehitysvammaisten avohuollon piiriin kuuluvasta osallistui työ- ja päivätoimintaan Kuusikko-kunnissa vuonna 2012. Korkein osallistumisprosentti oli Espoossa 89,5 prosenttia ja pienin Turussa 68,7 prosenttia.

Taulukko 21. Aikuisten avohuollon piiriin kuuluvien työ- ja päivätoiminnan käyttö 2012*

	Asiakkaiden %-osuus avohuollon piiriin kuuluvista	Käyttöpäiviä asiakasta kohti
Helsinki	85,2	156
Espoo	89,5	165
Vantaa	80,4	142
Turku	68,7	180
Tampere	84,2	166
Oulu	72,6	186
Kuusikko	81,0	164

* **Huom!** Käyttäjäosuus on laskennallinen. Jaettavana on ollut työ- ja päivätoiminnan asiakasmäärä. Jakajana on ollut kunnan tiedossa olevien 18–64-vuotiaiden kehitysvammaisten määrä, josta on vähennetty pitkäaikaisessa laitoshoidossa 31.12. olevien 18–64-vuotiaiden henkilöiden määrä.

Taulukosta 22 käy ilmi, että työ- ja päivätoiminnan kunnallisen tuotannon kustannukset olivat noin 19,8 miljoonaa euroa vuonna 2012 Kuusikon tasolla, mikä on hieman yli puolet työ- ja päivätoiminnan kokonaisnettokustannuksista.

Taulukko 22. Työ- ja päivätoiminnan nettokustannukset vuonna 2012 sekä kunnallisen tuotannon kustannukset ja kunnallisen tuotannon %-osuus nettokustannuksista

	Nettokustannukset	Kunnallisen tuotannon kust.	Kunnallisen tuotannon kust., %
Helsinki	14 519 517	6 975 337	48,0
Espoo	7 705 234	3 902 340	50,6
Vantaa	4 990 515	2 783 945	55,8
Turku	3 126 933	2 112 371	67,6
Tampere	4 863 285	2 269 724	46,7
Oulu	2 107 118	1 798 471	85,4
Kuusikko	37 312 602	19 842 188	53,2

Merkittävä osuus työ- ja päivätoiminnan kustannuksista muodostuu erityishuoltona järjestettävistä asiakaskuljetuksista. Kuljetuskustannuksia suhteessa kunnallisesti tuotetun työ- ja päivätoiminnan kustannuksiin on selvitetty taulukossa 23. Tarkastelu on rajattu kunnan tuottamiin palveluihin siksi, ettei ostopalvelujen kohdalla kuljetuskustannusten erottelu palvelun hinnasta aina onnistu. Kunnallisten kuljetuskustannusten osuus oli noin 3,4 miljoonaa euroa, mikä on 17,1 prosenttia kunnallisen tuotannon kustannuksista.

Taulukko 23. Kunnallisen tuotannon kuljetuspalvelujen kustannukset ja %-osuus työ- ja päivätoimintaan liittyvistä kunnallisista nettokuljetuskustannuksista vuonna 2012

	Kunnalliset kuljetuskust.	Kunnalliset kuljetuskust.
Helsinki	1 298 809	18,6
Espoo	716 847	18,4
Vantaa	420 665	15,1
Turku	258 905	12,3
Tampere	339 421	15,0
Oulu	361 399	20,1
Kuusikko	3 396 046	17,1

7 YHTEENVETO

Kuusikko-kunnissa oli kehitysvammahuollon asiakkaana 6 065 henkilöä vuonna 2012. Asiakasmäärä on kasvanut edellisvuodesta 111 henkilöllä (1,9 %) ja viiden vuoden takaisesta 606 henkilöllä (11,1 %). Nettokustannuksia kertyi 197,9 miljoonaa euroa vuonna 2012. Deflatoidut kustannukset eli vuoden 2012 rahan arvoon korotetut kustannukset kasvoivat edellisvuodesta 7,0 miljoonaa euroa (3,7 %) ja 28,7 miljoonaa euroa (16,9 %) vuodesta 2008.

Helsingissä oli kehitysvammaisia asiakkaita 1 923 vuonna 2012. Asiakasmäärä kasvoi edellisvuodesta 33 henkilöllä (1,7 %). Viidessä vuodessa asiakasmäärä on kasvanut 151 henkilöllä (8,5 %). Deflatoidut nettokustannukset nousivat edellisvuodesta 0,5 prosenttia 72,0 miljoonaan euroon. Deflatoidut kustannukset ovat nousseet viidessä vuodessa Kuusikko-kunnista vähiten 3,5 prosenttia.

Espoossa oli kehitysvammaisia asiakkaita 855 vuonna 2012. Asiakasmäärä väheni edellisvuodesta 49 henkilöllä (5,4 %). Asiakasmäärän vähenemistä selittää vuoden 2011 aikana tapahtunut rakennemuutos, jossa osa lasten palveluista siirrettiin terveystalouteen, avokuntoutuksen palvelujen piiriin. Samoin muutoksessa näkyy autistiasiakkaiden siirtäminen kehitysvammapalveluista vammaispalvelujen asiakkaiksi. Viidessä vuodessa asiakasmäärä on kasvanut 33 henkilöllä (4,0 %). Deflatoidut nettokustannukset nousivat edellisvuodesta 6,1 prosenttia 32,1 miljoonaan euroon. Deflatoidut kustannukset ovat nousseet Espoossa viidessä vuodessa Kuusikko-kunnista eniten 34,4 prosenttia.

Vantaalla oli kehitysvammaisia asiakkaita 754 vuonna 2012. Asiakasmäärä kasvoi edellisvuodesta 34 henkilöllä (4,7 %). Viidessä vuodessa asiakasmäärä on kasvanut 78 henkilöllä (11,5 %). Deflatoidut nettokustannukset nousivat edellisvuodesta 3,3 prosenttia 26,0 miljoonaan euroon. Deflatoidut kustannukset ovat nousseet viidessä vuodessa 19,8 prosenttia.

Turussa oli kehitysvammaisia asiakkaita 847 vuonna 2012. Asiakasmäärä kasvoi edellisvuodesta 18 henkilöllä (2,2 %). Viidessä vuodessa asiakasmäärä on kasvanut 129 henkilöllä (18,0 %). Deflatoidut nettokustannukset nousivat edellisvuodesta 8,1 prosenttia 25,7 miljoonaan euroon. Deflatoidut kustannukset ovat nousseet viidessä vuodessa 22,7 prosenttia.

Tampereella oli kehitysvammaisia asiakkaita 897 vuonna 2012. Asiakasmäärä kasvoi edellisvuodesta 81 henkilöllä (9,9 %). Viidessä vuodessa asiakasmäärä on kasvanut 100 henkilöllä (12,5 %). Deflatoidut nettokustannukset nousivat edellisvuodesta 7,6 prosenttia 23,4 miljoonaan euroon. Deflatoidut kustannukset ovat nousseet viidessä vuodessa 16,8 prosenttia.

Oulussa oli kehitysvammaisia asiakkaita 789 vuonna 2012. Asiakasmäärä väheni edellisvuodesta 6 henkilöllä (0,8 %). Viidessä vuodessa asiakasmäärä on kasvanut 115 henkilöllä (17,1 %). Deflatoidut nettokustannukset nousivat edellisvuodesta 2,0 prosenttia 18,7 miljoonaan euroon. Deflatoidut kustannukset ovat nousseet viidessä vuodessa 8,1 prosenttia.

8 LÄHTEET

Niemelä, Markku & Brandt, Krista (2011) Kehitysvammapalvelut ilman keskuslaitosta? Esimerkkejä Etevan kehittämistyöstä. Teoksessa: Ripatti, Päivi (toim.) (2011) Kehitysvammaisten asuminen. Uusi reformi 2010–2015. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen julkaisuja 2011:10.

Niemelä, Markku & Brandt, Krista (toim.) (2008) Kehitysvammaisten yksilöllinen asuminen Pitkäaikaisesta laitosasumisesta kohti yksilöllisempiä asumisratkaisuja. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2007:73.

Nummelin, Tua (2003) Kehitysvammapalvelujen rakennemuutos. Kehitysvammaliitto. Helsinki.

STM (2012) Valtioneuvoston periaatepäätös kehitysvammaisten henkilöiden yksilöllisen asumisen ja palvelujen turvaamisesta. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2012:15.

Suomen asetuskokoelma 1972, No. 66. Kansanterveyslaki.

Suomen asetuskokoelma 1973, No 36. Laki lasten päivähoidosta.

Suomen asetuskokoelma 1977, No. 519. Laki kehitysvammaisten erityishuollosta.

Suomen asetuskokoelma 1982, No. 710. Sosiaalihuoltolaki.

Suomen asetuskokoelma 1987, No. 380. Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista.

Suomen asetuskokoelma 1992, No. 312. Perhehoitajalaki.

Suomen asetuskokoelma 1992, No. 917. Asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista.

Suomen asetuskokoelma 2001, No 1457. Laki arvonlisäveron muuttamisesta.

Suomen asetuskokoelma 2005, No. 937. Laki omaishoidon tuesta.

Sähköiset lähteet

Suomen virallinen tilasto (SVT 2013a) Julkisten menojen hintaindeksi [verkkojulkaisu]. ISSN = 1798-4505. Helsinki: Tilastokeskus.
Saantitapa: <http://tilastokeskus.fi/til/jmhi/index.html>
[Viitattu 21.3.2012]

Suomen virallinen tilasto (SVT 2013b) Väestörakenne [verkkojulkaisu]. ISSN = 1797-5379. Helsinki: Tilastokeskus.
Saantitapa: <http://www.tilastokeskus.fi/til/vaerak/index.html>.
[Viitattu: 20.6.2012]

Valtioneuvosto (2010) Valtioneuvoston periaatepäätös ohjelmasta kehitysvammaisten asumisen ja siihen liittyvien palvelujen järjestämiseksi.

Saantitapa: http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=39502&name=DLFE-10827.pdf
[Viitattu 10.6.2012]

LIITTEET

Liite 1: Kehitysvammahuollon tiedonkeruun määritelmät vuodelle 2012

Tiedonkeruun yleiset periaatteet ja määritelmät

Raportissa kuvataan kuntien kehitysvammahuollon toiminnan kokonaisuutta. Espoossa, Turussa ja Oulussa kehitysvammaisille tarkoitetun toiminnan kokonaisuuteen viitataan käsitteellä kehitysvammapalvelut. Kuusikko-raportissa käytetään yhtenäisyyden vuoksi käsitettä kehitysvammahuolto.

Kehitysvammahuollon raportin tarkastelut rajautuvat pääasiallisesti kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977) eli kehitysvammalain mukaisiin palveluihin ja niiden kustannuksiin. Kehitysvammalaissa säädetään erityishuollon antamisesta henkilöille, joiden kehitys tai henkinen toiminta on estynyt tai häiriintynyt synnynnäisen tai kehitysiässä saadun sairauden, vian tai vamman vuoksi ja jotka eivät muun lain nojalla voi saada tarvitsemiaan palveluksia. Kehitysvammaiset henkilöt voivat saada ensisijaisia palveluja esimerkiksi sosiaalihuoltolain (710/1982), vammaisuuden perusteella järjestettäviä palveluja ja tukitoimia koskevan lain (380/1987), lasten päivähoitolain (36/1973) ja terveydenhuoltolain (1326/2010) perusteella.

Turussa osa kehitysvammaisten palveluista järjestetään sosiaalihuoltolain mukaan, minkä vuoksi Turun tiedoissa on mukana myös sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja. Lisäksi omaishoidon tuen vapaapäiviin liittyvä kehitysvammaisten henkilöiden lyhytaikaishoito on kokonaisuudessaan mukana Helsingin, Espoon ja Turun tiedoissa, sillä sen kustannukset sisältyvät kehitysvammahuollon kuluihin (ks. laki omaishoidon tuesta 937/2005). Tampereen tietoihin on sisällytetty omaishoidon tuen vapaapäiviin liittyvä lyhytaikaishoito laitoksessa, sillä sen kustannukset sisältyvät kehitysvammahuollon kuluihin.

Kunnat järjestävät kehitysvammaisten erityishuollon palvelut itse tai ostavat niitä kuntayhtymiltä, toisilta kunnilta tai yksityisiltä palveluntuottajilta. Kuusikko-kuntien kehitysvammahuollon toiminta- ja kustannustietoja kerätessä huomioidaan vain ne asiakkaat, jotka ovat kunkin kunnan asukkaita ja joiden palvelujen järjestäminen on kyseisen kunnan vastuulla. Kotikuntalain (201/1994) ja sosiaalihuoltolain 1.1.2011 voimaan astuneiden muutosten nojalla vuoden aikana kuntaan tai kunnasta pois muuttaneiden määrä ei ole ollut merkittävää.

Raportissa esitetyissä tarkasteluissa ei ole voitu ottaa huomioon eri palvelujen käyttäjinä olleiden asiakkaiden avun tarvetta ja hoidettavuutta sekä tästä aiheutuvaa vaihtelua. Hoidettavuus ja avun tarve määrittävät palvelujen tason ja määrän.

1 Kehitysvammaisten henkilöiden määrä

Kunnan kehitysvammaiset henkilöiden määrään sisältyvät sellaiset kehitysvammaiset henkilöt, joilla on ollut vuoden aikana voimassa oleva erityishuolto-ohjelma (eho) tai jotka ovat muuten käyttäneet vuoden aikana kehitysvammahuollon palveluja. Kehitysvammaisten henkilöiden määrä kootaan seuraavissa ikäryhmissä: 0–5-vuotiaat, 6–17-vuotiaat (ikäryhmä pidennetyssä oppivelvollisuudessa), 18–25-vuotiaat, 26–49-vuotiaat, 50–64-vuotiaat sekä 65 vuotta täyttäneet. Kunnan kehitysvammaisten henkilöiden määrää käytetään Kuusikko-vertailuissa ryhmiteltäessä henkilöitä iän mukaan ja suhteutettaessa kehitysvammaisten henkilöiden määrää kuntien väestöön. Väestötie-

dot saadaan Tilastokeskukselta (SVT 2013b). Seurantavuoden aikana erityishuolto-ohjelman omaavien kehitysvammaisten henkilöiden määrä ilmoitetaan erikseen ilman ikäryhmittelyä ja väestösuhteutuksia.

Tieto kehitysvammaisten henkilöiden asumismuodosta kootaan poikkileikkaustietona päivämäärältä 31.12.2012 ikäryhmissä 0–5-vuotiaat, 6–17-vuotiaat, 18–25-vuotiaat, 26–49-vuotiaat, 50–64-vuotiaat sekä 65 vuotta täyttäneet. Tietoja kerätessä huomioidaan pitkäaikainen asumispaikka. Lyhyt- tai pitkäaikaisuus määritellään asiakkaan palvelupäätöksessä. Kehitysvammaiset henkilöt luokitellaan asumismuodon mukaan seuraavasti:

- 0–17-vuotiaista eritellään vanhempien kanssa, perhehoidossa, asumisyksikössä ja laitoksessa asuvat
- 18 vuotta täyttäneistä eritellään vanhempien kanssa, itsenäisesti, tuetusti, perhehoidossa, asumisyksikössä ja laitoksessa asuvat. Itsenäisesti asuvat eivät saa tukea kehitysvammahuollon asumista tukevista palveluista.

2 Kehitysvammahuollon palveluja käyttäneet asiakkaat

Kuusikko-vertailuissa käytetään kehitysvammahuollon asiakasmääränä kehitysvammalain mukaisia palveluja vuoden 2012 aikana käyttäneiden asiakkaiden määrää. Kunnan tuottamia ja ostopalveluja saaneet asiakkaat ovat mukana kaikissa saamiensa palvelujen asiakaslukumäärissä, mutta eri palveluja saaneet asiakkaat ovat kokonaisasiakasmäärässä mukana vain kertaalleen. Vuoden 2010 tiedoista alkaen myös palvelujen pitkäaikaisista asiakkaiden määrä on koottu tietojärjestelmistä henkilötunnus kertaalleen. Ennen tätä lukumäärä muodostettiin erottamalla kokonaisasiakasmäärästä lyhytaikaisten asiakkaiden määrä.

Turussa on erityishuollon palvelujen lisäksi otettu huomioon sellaiset sosiaalihuollon palvelut kuin neuvolatoiminta, asumispalvelut sekä työ- ja päivätoiminta, jotka järjestetään kehitysvammaisille aikuisille ja jotka muissa Kuusikon kunnissa toteutetaan kehitysvammalain mukaisina palveluina.

3 Kehitysvammahuollon palvelujen kustannukset

Kehitysvammahuollon kokonaiskustannuksiin lasketaan pääsääntöisesti kehitysvammalain mukaisten palvelujen kustannukset. Mukaan otetaan kaikki pelkästään kehitysvammaisille tuotettavien palvelujen ja toimintojen kustannukset. Kustannukset sisältävät aina henkilöstön, tilojen, tarvikkeiden ja välineiden kustannukset sekä mahdolliset kuljetuskustannukset, jotka liittyvät kuhunkin toimintoon.

Kustannuksiin ei oteta mukaan kehitysvammaisten käyttämien tavanomaisten sosiaali- ja terveystyöpalvelujen kustannuksia eli esimerkiksi vastaanotto toiminnan, perheneuvolan tai sosiaalityön kustannuksia. Mukaan ei myöskään oteta ylemmän hallinnon vyörytyskustannuksia. Vammaispalvelujen hallinto on kehitysvammahuollon kokonaiskustannuksissa mukana, mutta sosiaali- ja terveydenhuollon vyörytyksiä yleisemmällä tasolla ei tehdä.

Kustannustiedot kerätään ja esitetään kustakin tarkasteltavasta toiminnosta kolmessa osassa: bruttokustannukset, asiakasmaksutulot eli ylläpitomaksut sekä näiden erotuksena muodostuvat nettokustannukset. Toimintojen bruttokustannukset sisältävät välittömät palvelujen tuottamisesta koituneet kustannukset, mutta ne eivät sisällä jaksotet-

tujen irtaimen omaisuuden kustannuserien osalta tehtyjä vuosittaisia poistoja ja korkoja.

Ostopalveluina kuntayhtymiltä tai yksityisiltä palveluntuottajilta hankittavista palveluista kootaan ensisijaisesti nettokustannukset. Yksityisten palveluntuottajien kustannukset kootaan siten, että niistä on poistettu viiden prosentin laskennallinen arvonlisäveron palautus (ks. laki arvonlisäveron muuttamisesta 1457/2001). Näistä palveluista ilmoitetaan myös bruttokustannukset ja palveluntuottajien asiakkailta perimät ylläpitomaksut, mikäli ne ovat helposti saatavissa. Ostopalveluissa palveluntuottajan hallinnon vyörytyskustannukset sisältyvät kustannuksiin.

Kustannusten vertailut tehdään nettokustannuksista. Kun kustannuksia verrataan aikaisempaan vuosiin, käytetään vertailussa viimeisimmän vertailuvuoden arvoon korotettuja kustannuksia. Kustannusten muuntamisessa viimeisimmän vertailuvuoden arvoon käytetään Tilastokeskuksen (SVT 2013a) tuottamaa julkisten menojen hintaindeksiä sosiaalitoimelle, 2005=100. Aiempien vuosien tietojen avulla muunnetaan perusvuodeksi 2000=100. Deflatoineissa käytetyt kertoimet löytyvät taulukosta 1. Raportin liitteessä 3 on esitetty aikaisempien vuosien kustannukset muunnettuna vuoden 2012 rahan arvoon.

Taulukko 1. Tilastokeskuksen (SVT 2013a) julkisten menojen hintaindeksi sosiaalitoimelle, kuntatalous

Vuosi	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*
Pisteluku	100,0	103,3	105,6	109,0	112,9	116,9	120,4	124,3	130,4	133,6	137,4	141,9
Kerroin	1,4189	1,3736	1,3437	1,3017	1,2568	1,2138	1,1785	1,1415	1,0881	1,0622	1,0323	1,0000

*= Ennakollinen tieto 4.4.2013

4 Kehitysvammaisten laitoshoido

Laitoshoido on kehitysvammalain tarkoittamaa ympärivuorokautista asumista, hoitoa ja huolenpitoa, johon sisältyvät kaikki asiakkaan tarvitsemat palvelut eli esimerkiksi lääkehoito, terapia ja päivätoiminta. Laitoshoido jakautuu lyhytaikaiseen ja pitkäaikaiseen eli yli kolme kuukautta kestävään hoitoon. Lyhytaikainen laitoshoido voi olla sosiaalisista tai kuntoutuksellisista syistä johtuvaa. Toimintatietoihin kerätään laitoshoidon asiakkaat, joista erotellaan lyhyt- ja pitkäaikaisen laitoshoidon asiakkaat vuoden aikana. Lisäksi erotellaan kunnallisesti tuotetun ja ostopalveluna hankitun laitoshoidon asiakkaat. Vastaavalla luokitellulla kerätään laitoshoidon käyttöpäivät. Pitkäaikaisten hoitovuorokausien määrä muodostetaan laskennallisesti kaikkien hoitopäivien ja lyhytaikaisten hoitopäivien erotuksena.

Kustannustiedoissa jakoa pitkäaikaiseen ja lyhytaikaiseen hoitoon ei tehdä. Mikäli kunta maksaa kuljetuskustannukset lyhytaikaiseen hoitoon, kustannukset näkyvät kyseisen palvelun kustannuksissa. Pitkäaikaisen laitoshoidon asiakkailta peritään maksukyvyyn mukainen ylläpitomaksu, joka on korkeintaan 85 prosenttia tuloista. Lyhytaikaisesta laitoshoidosta peritään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun asetuksen (917/1992) mukainen maksu.

Kuntien laitoshoidosta kootaan lisäksi tieto halvimmän ja kalleimman laitoshoitovuorokauden hinnasta vuoden aikana. Vastaavia vuorokausihintoja ei koota muista palveluista.

5 Kehitysvammaisten perhehoito

Sosiaalihuoltolain mukaan perhehoidolla tarkoitetaan henkilön hoidon, kasvatuksen tai muun ympärivuorokautisen huolenpidon järjestämistä hänen oman kotinsa ulkopuolella yksityiskodissa. Perhehoitajalaki (312/1992) tarkentaa perhehoidon järjestämistä. Perhehoito pohjautuu lain mukaiseen toimeksiantosopimukseen. Perhehoito voi olla vakinaisena asumisena annettavaa pitkäaikaista perhehoitoa tai kehitysvammaisen perhetä tukevaa lyhytaikaista perhehoitoa.

Pitkäaikaisen perhehoidon asiakkaalta peritään maksukyvyn mukainen ylläpitomaksu, joka perustuu sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuasetukseen. Lyhytaikaisesta perhehoidosta peritään asiakasmaksuasetuksen mukainen vuorokausimaksu. Perhehoidon kustannuksista pääosan muodostavat perhehoitajille maksettavat palkkiot ja kulukorvaukset. Perhehoidon toiminta- ja kustannustiedot kerätään vastaavalla tavalla kuin laitoshoidossa.

6 Kehitysvammaisten asumispalvelut

Kehitysvammaisten asumispalvelut ovat avohuoltona toteutettavia asumispalveluja. Asumispalveluja tarkastellaan sekä kokonaisuutena että yksittäisten palvelumuotojen tasolla. Eri asumispalvelumuodoista autettu asuminen ja ohjattu asuminen jakaantuvat pitkäaikaiseen ja lyhytaikaiseen asumiseen. Tämän raportin tiedoissa asumisharjoittelu sisältyy lyhytaikaisen autetun ja ohjatun asumisen suoritteisiin. Pitkäaikaisissa asumispalveluissa lyhytaikaisia lomien tai sairausjaksojen kaltaisia poissaoloja ei oteta huomioon käyttöpäiviä laskettaessa. Tuetussa asumisessa ei ole olemassa lyhytaikaista asumismuotoa. Tuetussa asumisessa käyttöpäivinä ilmoitetaan kaikki päivät vuokrasuhteen päättymiseen asti.

Kehitysvammaisten asumispalvelujen toiminta- ja kustannustiedot kerätään samalla tavalla kuin laitos- ja perhehoidossa.

Kuusikossa käytetään tilastoinnissa asumispäiviä, ei käyntikertoja. Ruotsinkielisiä palveluja tarjoavan Kårkulla samkommun -kuntayhtymän tilastojen käyntikertasuoritteet luokitellaan tämän vuoksi pääsääntöisesti uudelleen seuraavasti: *stödboende* tai *boende kategorie 1* = tuettu asuminen, *boende 2* = ohjattu asuminen, *boende 3* = autettu asuminen ja *extra krävande* = autettu asuminen.

Autettu asuminen

Autettu asuminen sisältää henkilökunnan tuen ja ohjauksen kaikkina vuorokauden aikoina. Asiaksmaksuna peritään ylläpitomaksu, joka sisältää muun muassa vuokran ja ateriat. Henkilökunnan palvelut annetaan erityishuoltona, ja ne ovat asiakkaalle ilmaisia. Asiakas maksaa itse lääkkeensä ja terapiansa.

Ohjattu asuminen

Ohjattu asuminen sisältää päivittäisen tuen, mutta ei yövalvontaa. Henkilökuntaa on asukkaiden apuna ja tukena yleensä aamulla, illalla ja viikonloppuisin. Asiaksmaksuna peritään vuokra, jos asiakas ei ole suoraan vuokrannut asuntoa. Asiakas maksaa itse jokapäiväiseen elämään liittyvät menonsa, kuten ruoan ja vaatetuksen.

Tuettu asuminen

Tuettuun asumiseen sisältyy yksilöllisen tarpeen mukainen tuki. Tuki voi olla jopa päivittäistä, mutta myös selvästi harvemmin eli esimerkiksi vain kerran viikossa annettavaa. Asumismuoto on tarkoitettu omatoimista suoriutumista tukevaksi.

Yleensä tuetun asumisen asiakkaan tarvitseman tuen tuottaa autetun tai ohjatun asumisen yksikön henkilökunta, ohjauspalvelut tai muu kehitysvammahuollon henkilökunta. Se voidaan myös hankkia ostopalveluna. Asumismuodot tuetussa asumisessa ovat yksin, kaksin tai pienessä ryhmäasunnossa asuminen.

Kotipalveluna tai muuna peruspalveluna toteutetun tuen kustannuksia ei eritellä Kuusikon kunnissa, minkä vuoksi ne eivät ole mukana tässä vertailussa.

7 Kehitysvammahuollon työ- ja päivätoiminta

Työ- ja päivätoiminnan kokonaisuuteen lasketaan työtoiminta, päivätoiminta, tuettu työtoiminta (avotyötoiminta) ja tuettu työllistyminen (tuettu työ). Toiminnan toteutustavat vaihtelevat kunnittain. Asiakas osallistuu toimintaan kahdesta viiteen päivänä viikossa oman erityishuolto-ohjelmansa mukaisesti.

Työ- ja päivätoimintaa tarkastellaan sekä yhtenä kokonaisuutena että siihen lukeutuvien eri toimintojen tasolla. Päivä- ja työtoimintakeskusten toiminta sekä tuettu työtoiminta (avotyötoiminta) ja tuettu työllistyminen (tuettu työ) kootaan omiksi kokonaisuusyksiköiksi. Tiedot kerätään suoritepäivistä ja asiakkaista vuoden aikana. Kunnallisesti tuotetut ja ostetut palvelut erotellaan toisistaan. Kustannuksia ei eritellä kaikille palvelumuodoille, vaan ne ilmoitetaan ainoastaan kokonaisuudessaan sekä kunnallisten ja ostopalvelujen osalta. Kustannustiedot sisältävät henkilöstön, tilojen sekä kuljetusten kustannukset. Kuljetuskustannukset eritellään omalle rivilleen.

Päivätoiminta

Päivätoiminta on asiakkaan toimintakyvyn mukaan suunniteltua kuntoutuksellista ja virikkeellistä toimintaa kehitysvammahuollon yksiköissä. Joissakin kunnissa maksetaan päivätoiminnasta työosuusrahaa.

Työtoiminta

Työtoiminta on kehitysvammaisille tarkoitettua työn luonteista toimintaa kehitysvammahuollon yksiköissä. Asiakkaille voidaan maksaa työtoiminnasta työosuusrahaa.

Tuettu työtoiminta (avotyötoiminta)

Tuettu työtoiminta (avotyötoiminta) on kehitysvammaisille henkilöille tavallisella työpaikalla järjestettyä henkilökohtaisen tuen sisältävää huoltosuhteista työtoimintaa. Kehitysvammaiselle työntekijälle voidaan maksaa tuetusta työtoiminnasta työosuusrahaa.

Tuettu työllistyminen (tuettu työ)

Tuettu työllistyminen (tuettu työ) on kehitysvammaisille henkilöille tavallisella työpaikalla järjestettyä työsopimukseen perustuvaa palkkatyötä. Työhön perehdytyksen ja tuen antaa kehitysvammahuollon työntekijä, joka tukee tarpeen mukaan myös työnantajaa.

Työstä maksetaan työntekijän työpanokseen suhteutettua palkkaa. Pääasiallinen tulonlähde myös tuetussa työssä olevalla kehitysvammaisella työntekijällä on eläke.

8 Kehitysvammahuollon muut palvelut

Muita kehitysvammaisten palveluja ovat muun muassa koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta, leirit, kerhot, kehitysvammaneuvola, varhaiskuntoutus, palveluohjaus, kotihoiton ohjaus ja kuntoutusohjaus. Muut palvelut sisältävät lisäksi kehitysvammahuollon piirissä työskentelevän kehitysvammaisia asiakkaita hoitavan ja ohjaavan henkilöstön, joka ei kuulu yksittäisen palvelun henkilöstöön. Tällaiseen henkilöstöön kuuluu kunnasta riippuen työpanoksensa suhteessa muun muassa sosiaalityöntekijöitä, kehitysvammahuollon johtavia työntekijöitä, toimistohenkilöstöä, lääkäreitä sekä fysioterapeutteja. Kukin kunta ilmoittaa, mitä muihin palveluihin sisältyy. Kuvaukset kootaan ryhmiteltyinä luokkiin oma toiminta, yksittäisiin palveluihin sisällymätön oman toiminnan henkilöstö sekä ostopalvelut.

Muiden palvelujen kokonaisasiakasmäärää ei voida ilmoittaa vertailukelpoisesti. Muiden palvelujen toimintatiedoista eritellään ainoastaan koululaisten aamu- ja iltapäivähoidon asiakkaat sekä kehitysvammaisten koululaisten aamu- ja iltapäivähoidon suoritteet (käyttöpäivät). Jos sama henkilö osallistuu hoitoon sekä aamu- että iltapäivällä, muodostuu tästä vain yksi palvelun käyttöpäivä.

Muiden palvelujen kustannuksiin kootaan kohdassa 8.8 ilmoitettujen työntekijöiden ja palvelujen bruttokustannukset yhteensä sekä muista palveluista saadut asiakasmaksut. Nettokustannukset muodostuvat bruttokustannusten ja asiakasmaksujen erotuksena. Lisäksi ilmoitetaan erikseen kunnallisesti tuotettujen ja ostopalveluna hankittujen muiden palvelujen nettokustannukset.

Muiden palvelujen yhteydessä ilmoitettaviin kohdistumattomiin henkilöstökustannuksiin ei sisällytetä tilakustannuksia. Osassa kunnista kehitysvammahuollon johdon ja toimistohenkilöstön tehtäviin kuuluu myös muun kuin kehitysvammaisille asiakkaille suunnatun toiminnan johtaminen ja tukeminen. Tällöin muihin kustannuksiin kirjataan se osa henkilöstökustannuksista, joka kohdistuu tai jonka arvioidaan kohdistuvan kehitysvammahuollon tehtävien hoitoon. Kunnan yleishallintoa eli esimerkiksi palkanlaskentaa, taloushallintoa eli hallinnon vyörytyksinä toiminnon kustannuksiin lisättäviä eriä ei laskea muiden palvelujen kustannuksiin mukaan.

Muiden palvelujen kustannuksista eritellään tiedonkeruussa koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan nettokustannukset. Kehitysvammahuollon kehitysvammaisille koululaisille järjestämä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta sisältää kuljetuskustannukset. Toiminta voi olla omaa toimintaa ja/tai ostopalveluna hankittua.

Liite 2: Kehitysvammahuollon toiminta- ja kustannustiedot vuodelta 2012

Kustannustiedot	HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO		Kommentit
	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	
Kuusikon kuntien kehitysvammahuollon toiminta- ja kustannustiedot															
Väestö 31.12.															
Väestö yhteensä	603 968	256 824	205 312	180 225	217 421	146 473	1 610 223	Otsikko							
0-5-vuotiaat	36 760	21 451	16 086	10 108	13 329	11 455	109 189	Täytettävä ruutu							
6-17-vuotiaat	61 769	37 792	28 401	17 825	22 217	18 295	186 299	Puuttuvan tiedon merkitseminen							
18-25-vuotiaat	72 989	27 151	21 220	26 278	31 653	21 865	201 156	- = kunnalla ei käytössä kyseistä palvelua							
26-49-vuotiaat	225 258	91 939	72 756	58 103	72 965	48 967	569 988	.. = tietoa ei ole saatu tai sitä ei voi eritellä							
50-64-vuotiaat	111 812	46 033	39 270	33 391	39 587	25 931	296 024	. = muu syy puuttumiselle							
65-vuotiaat ja vanhemmat	95 380	32 458	27 579	34 520	37 670	19 960	247 567	0 = ei asiakkaita / kustannuksia tai luvut pyöristyivät nolliin							
1 Kunnan kehitysvammaiset henkilöt															
1.1 Kehitysvammaisia henkilöitä yhteensä	2 182	855	811	975	1 058	949	6 830								
1.1.1 0-5-vuotiaat	71	33	39	36	42	26	247								
1.1.2 6-17-vuotiaat	418	265	215	234	263	259	1 654								
1.1.3 18-25-vuotiaat	373	182	184	184	164	144	1 231								
1.1.4 26-49-vuotiaat	693	256	279	319	363	273	2 183								
1.1.5 50-64-vuotiaat	434	102	74	149	165	181	1 105								
1.1.6 65-vuotiaat ja vanhemmat	193	17	20	53	61	66	410								
Kehitysvammaisten henkilöiden osuus väestöstä, %	0,36	0,33	0,40	0,54	0,49	0,65	0,42								
0-5-vuotiaat	0,19	0,15	0,24	0,36	0,32	0,23	0,23								
6-17-vuotiaat	0,68	0,70	0,76	1,31	1,18	1,42	0,89								
18-25-vuotiaat	0,51	0,67	0,70	0,70	0,52	0,66	0,61								
26-49-vuotiaat	0,31	0,28	0,38	0,55	0,50	0,56	0,38								
50-64-vuotiaat	0,39	0,22	0,19	0,45	0,42	0,70	0,37								
65-vuotiaat ja vanhemmat	0,20	0,05	0,07	0,15	0,16	0,33	0,17								
Kehitysvammaisten henkilöiden jakautuminen ikäryhmiin, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0								
0-5-vuotiaat	3,3	3,9	4,8	3,7	4,0	2,7	3,6								
6-17-vuotiaat	19,2	31,0	26,5	24,0	24,9	27,3	24,2								
18-25-vuotiaat	17,1	21,3	22,7	18,9	15,5	15,2	18,0								
26-49-vuotiaat	31,8	29,9	34,4	32,7	34,3	28,8	32,0								
50-64-vuotiaat	19,9	11,9	9,1	15,3	15,6	19,1	16,2								
65-vuotiaat ja vanhemmat	8,8	2,0	2,5	5,4	5,8	7,0	6,0								
1.2 KvL:n mukaisen erityishuolto-ohjelman omaavia yhteensä	2 182	855	803	336	1 058	820	6 054								
2 Kehitysvammahuollon asiakkaita yhteensä	1 923	855	754	847	897	789	6 065								
2.1 KvL:n mukaisia palveluja käyttäneet asiakkaat yhteensä	1 073	399	380	475	474	384	3 185								
Pitkäaikaisia	0,32	0,33	0,37	0,47	0,41	0,54	0,38								
Asiakkaiden osuus väestöstä, %	88,1	100,0	93,0	86,9	84,8	83,1	88,8								
Asiakkaiden osuus kehitysvammaisista henkilöistä, %															

Kuusikon kuntien kehitysvammahuollon toiminta- ja kustannustiedot	HELSINKI 2012	ESPOO 2012	VANTAA 2012	TURKU 2012	TAMPERE 2012	OULU 2012	KUUSIKKO		Kommentit
							2012	2012	
3 Kehitysvammahuollon kokonaiskustannukset									
3.1 Kehitysvammahuollon kokonaisbruttokustannukset, €	79 065 654	33 190 805	27 200 876	26 204 092	24 178 003	20 484 047	210 323 477		
3.2 Perityt asiakasmaksut yhteensä, €	7 109 321	1 135 577	1 164 512	476 736	765 586	1 759 605	12 411 336		
3.3 Kehitysvammahuollon kokonaisnettokustannukset, €	71 956 333	32 055 227	26 036 364	25 727 357	23 412 418	18 724 442	197 912 140		
Asiakasmaksujen osuus bruttokustannuksista, %	9,0	3,4	4,3	1,8	3,2	8,6	5,9		
Nettokustannukset väestöä kohti, €	119	125	127	143	108	128	123		
Nettokustannukset kehitysvammaista henkilöä kohti, €	32 977	37 491	32 104	26 387	22 129	19 731	28 977		
Nettokustannukset kehitysvammahuollon asiakasta kohti, €	37 419	37 491	34 531	30 375	26 101	23 732	32 632		
3.4 Oman toiminnan kokonaisnettokustannukset, €	40 129 946	8 663 341	6 317 226	5 538 384	4 934 756	6 928 694	72 512 347		
Oman toiminnan osuus nettokustannuksista, %	55,8	27,0	24,3	21,5	21,1	37,0	36,6		
3.5 Ostopalvelujen kokonaisnettokustannukset, €	31 826 387	23 391 887	19 719 138	20 226 405	18 482 703	11 795 748	125 442 267		
Ostopalvelujen osuus nettokustannuksista, %	44,2	73,0	75,7	78,6	78,9	63,0	63,4		
4 Kehitysvammaisten laitoshoidot									
4.1 Laitoshoidon asiakkaita yhteensä	319	99	69	164	152	230	1 033		
4.1.1 Pitkäaikaisen laitoshoidon asiakkaita	253	53	48	132	111	46	643		
4.1.2 Lyhytaikaisen (tilapäisen) laitoshoidon asiakkaita	70	48	21	35	41	184	399		
Laitoshoidon asiakkaiden osuus väestöstä yhteensä, %	0,05	0,04	0,03	0,09	0,07	0,16	0,06		
Laitoshoidon asiakkaiden osuus kehitysvammahuollon asiakkaista, %	16,6	11,6	9,2	19,4	16,9	29,2	17,0		
Laitoshoidon pitkäaikaisten asiakkaiden osuus kehitysvammahuollon asiakkaista, %	13,2	6,2	6,4	15,6	12,4	5,8	10,6		
Laitoshoidon pitkäaikaisten asiakkaiden osuus laitoshoidon asiakkaista, %	79,3	53,5	69,6	80,5	73,0	20,0	62,2		
4.2 Oman laitoshoidon asiakkaita yhteensä	213	-	-	-	-	0	213		
4.2.1 Pitkäaikaisen laitoshoidon asiakkaita	150	-	-	-	-	0	150		
4.2.2 Lyhytaikaisen (tilapäisen) laitoshoidon asiakkaita	65	-	-	-	-	0	65		
4.3 Ostopalvelulaitoshoidon asiakkaita yhteensä	110	98	69	164	152	230	823		
4.3.1 Pitkäaikaisen laitoshoidon asiakkaita	104	51	48	132	111	46	492		
4.3.2 Lyhytaikaisen (tilapäisen) laitoshoidon asiakkaita	7	47	21	35	41	184	335		
4.4 Laitoshoidon käyttövuorokausia yhteensä	85 580	20 573	17 740	44 409	39 111	19 517	226 930		
4.4.1 Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	4 343	3 046	863	2 091	3 636	3 200	17 179		
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	268	208	257	271	257	85	220		
4.5 Oman laitoshoidon käyttövuorokausia yhteensä	53 218	-	-	-	-	0	53 218		
4.5.1 Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	4 080	-	-	-	-	0	4 080		
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	250	-	-	-	-	-	250		
4.6 Ostopalvelulaitoshoidon käyttövuorokausia	32 362	20 573	17 740	44 409	39 111	19 517	173 712		
4.6.1 Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	263	3 046	863	2 091	3 636	3 200	13 099		
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	294	210	257	271	257	85	211		

Kuusikon kuntien kehitysvammahuollon toiminta- ja kustannustiedot	HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO		Kommentit
	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	
4 Kehitysvammaisten laitoshoido															
4.6 Laitoshoidon kokonaisbruttokustannukset, €	22 893 188	5 778 123	4 507 995	9 874 526	9 376 086	5 088 253	57 518 171								
4.7 Laitoshoidosta perityt asiakasmaksut yhteensä, €	2 013 586	351 605	370 996	0	0	48 195	2 784 382								
4.8 Laitoshoidon kokonaisnettokustannukset, €	20 879 602	5 426 518	4 136 999	9 874 526	9 376 086	5 040 058	54 733 789								
Nettokustannusten osuus Kv:n kokonaisnettokustannuksista, %	29,0	16,9	15,9	38,4	40,0	26,9	27,7								
Nettokustannukset väestöä kohti, €	35	21	20	55	43	34	34								
Nettokustannukset laitoshoidon asiakasta kohti, €	65 453	54 813	59 957	60 211	61 685	21 913	52 985								
Nettokustannukset laitoshoidon käyttövuorokautta kohti, €	244	264	233	222	240	258	241								
4.9 Oman laitoshoidon bruttokustannukset, €	16 448 282	-	0	-	-	0	16 448 282								
4.10 Omasta laitoshoidosta perityt asiakasmaksut, €	1 321 706	-	0	-	-	0	1 321 706								
4.11 Oman laitoshoidon nettokustannukset, €	15 126 576	-	0	-	-	0	15 126 576								
Nettokustannukset väestöä kohti, €	25	-	0	-	-	0	9								
Nettokustannukset oman laitoshoidon asiakasta kohti, €	71 017	-	-	-	-	-	71 017								
Nettokustannukset oman laitoshoidon käyttövuorokautta kohti, €	284	-	-	-	-	-	284								
4.12 Ostopalveluaitoshoidon kokonaisbruttokustannukset, €	6 444 906	5 778 123	4 507 995	9 874 526	9 376 086	5 088 253	41 069 889								
4.13 Ostopalveluaitoshoidosta perityt asiakasmaksut, €	691 880	351 605	370 996	0	0	48 195	1 462 676								
4.14 Ostopalveluaitoshoidon nettokustannukset, €	5 753 026	5 426 518	4 136 999	9 874 526	9 376 086	5 040 058	39 607 213								
Nettokustannukset väestöä kohti, €	10	21	20	55	43	34	25								
Nettokustannukset osatun laitoshoidon asiakasta kohti, €	52 300	55 373	59 957	60 211	61 685	21 913	48 125								
Nettokustannukset osatun laitoshoidon käyttövuorokautta kohti, €	178	264	233	222	240	258	228								
4.15 Halvín maksettu laitoshoitovuorokausihinta (ostopalvelut)	179	179	179	111	149	180									
4.16 Kallein maksettu laitoshoitovuorokausihinta (ostopalvelut)	1 135	997	997	571	551	579									
5 Kehitysvammaisten perhehoito															
5.1 Perhehoidon asiakkaita yhteensä	126	82	82	40	29	1	360								
5.1.1 Pitkäaikaisen perhehoidon asiakkaita	91	29	20	12	19	0	171								
5.1.2 Lyhytaikaisen (tilapäisen) perhehoidon asiakkaita	36	56	62	28	10	1	193								
Perhehoidon asiakkaiden osuus väestöstä yhteensä, %	0,02	0,03	0,04	0,02	0,01	0,00	0,02								
Perhehoidon asiakkaiden osuus kehitysvammahuollon asiakkaista, %	6,6	9,6	10,9	4,7	3,2	0,1	5,9								
Perhehoidon pitkäaikaisten asiakkaiden osuus kehitysvammahuollon asiakkaista, %	4,7	3,4	2,7	1,4	2,1	0,0	2,8								
Perhehoidon pitkäaikaisten asiakkaiden osuus perhehoidon asiakkaista, %	72,2	35,4	24,4	30,0	65,5	0,0	47,5								
5.2 Oman perhehoidon asiakkaita yhteensä	68	41	66	39	28	1	243								
5.2.1 Pitkäaikaisen perhehoidon asiakkaita	39	0	10	12	18	0	79								
5.2.2 Lyhytaikaisen (tilapäisen) perhehoidon asiakkaita	29	41	56	27	10	1	164								
5.3 Ostopalveluperhehoidon asiakkaita yhteensä	63	44	16	1	1	0	125								
5.3.1 Pitkäaikaisen perhehoidon asiakkaita	57	29	10	0	1	0	97								
5.3.2 Lyhytaikaisen (tilapäisen) perhehoidon asiakkaita	7	15	6	1	0	0	29								

Kuusikon kuntien kehitysvammahuollon toiminta- ja kustannustiedot	HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO		Kommentit
	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	
5 Kehitysvammaisten perhehoito															
5.4 Perhehoidon käyttövuorokausia yhteensä	33 144	10 469	7 289	5 308	6 491	37	62 738								
5.4.1 Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	952	1 406	1 668	993	399	37	5 455								
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	263	128	89	133	224	37	174								
5.5 Oman perhehoidon käyttövuorokausia yhteensä	14 981	1 147	4 219	5 278	6 132	37	31 794								
5.5.1 Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	798	1 147	1 572	963	399	37	4 916								
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	220	28	64	135	219	37	131								
5.6 Ostopalveluperhehoidon käyttövuorokausia yhteensä	18 163	9 322	3 070	30	359	0	30 944								
5.6.1 Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	154	259	96	30	0	0	539								
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	288	212	192	30	359	0	248								
5.7 Perhehoidon kokonaisbruttokustannukset, €	2 717 374	702 406	464 379	323 907	467 977	0	4 676 043								
5.8 Perhehoidosta perityt asiakasmaksut yhteensä, €	730 120	95 768	122 858	89 350	125 990	0	1 164 086								
5.9 Perhehoidon kokonaismenettokustannukset, €	1 987 254	606 638	341 521	234 557	341 987	0	3 511 957								
Nettokustannusten osuus KvH:n kokonaisnettokustannuksista, %	2,8	1,9	1,3	0,9	1,5	0,0	1,8								
Nettokustannukset väestöä kohti, €	3	2	2	1	2	0	2								
Nettokustannukset perhehoidon asiakasta kohti, €	15 772	7 398	4 165	5 864	11 793	0	9 755								
Nettokustannukset perhehoidon käyttövuorokautta kohti, €	60	58	47	44	53	0	56								
5.10 Oman perhehoidon bruttokustannukset, €	1 365 144	132 461	258 444	321 802	429 942	0	2 507 793								
5.11 Omasta perhehoidosta perityt asiakasmaksut, €	329 741	187	56 234	89 350	125 990	0	601 502								
5.12 Oman perhehoidon nettokustannukset, €	1 035 403	132 274	202 210	232 452	303 952	0	1 906 291								
Nettokustannukset väestöä kohti, €	1,7	0,5	1,0	1,3	1,4	0,0	1,2								
Nettokustannukset oman perhehoidon asiakasta kohti, €	15 227	3 226	3 064	5 960	10 855	0	7 845								
Nettokustannukset oman perhehoidon käyttövuorokautta kohti, €	69	115	48	44	50	0	60								
5.13 Ostetun perhehoidon bruttokustannukset, €	1 352 230	569 945	205 935	2 105	38 035	0	2 168 250								
5.14 Ostetusta perhehoidosta perityt asiakasmaksut, €	400 379	95 581	66 624	0	0	0	562 584								
5.15 Ostetun perhehoidon nettokustannukset, €	951 851	474 364	139 311	2 105	38 035	0	1 605 666								
Nettokustannukset väestöä kohti, €	1,6	1,8	0,7	0,0	0,2	0,0	1,0								
Nettokustannukset ostetun perhehoidon asiakasta kohti, €	15 109	10 781	8 707	2 105	38 035	0	12 845								
Nettokustannukset ostetun perhehoidon käyttövuorokautta kohti, €	52	51	45	70	106	0	52								
6 Kehitysvammaisten asumispalvelut															
6.1 Asumispalvelujen asiakkaita yhteensä (asiakas kertaalleen)	978	475	436	432	408	362	3 091								
6.1.1 Asumispalvelujen pitkäaikaisia asiakkaita	729	317	312	331	344	338	2 371								
6.1.2 Asumispalvelujen lyhytaikaisia (tilapäisiä) asiakkaita	271	179	124	141	64	24	803								
Asumispalvelujen asiakkaiden osuus väestöstä yhteensä, %	0,16	0,18	0,21	0,24	0,19	0,25	0,19								
Asumispalvelujen asiakkaiden osuus kehitysvammahuollon asiakkaita, %	50,9	55,6	57,8	51,0	45,5	45,9	51,0								
Asumispalvelujen pitkäaikaisen asiakkaiden osuus kehitysvammahuollon asiakkaita, %	37,9	37,1	41,4	39,1	38,4	42,8	39,1								
Asumispalvelujen pitkäaikaisen asiakkaiden osuus asumispalvelujen asiakkaita, %	74,5	66,7	71,6	76,6	84,3	93,4	76,7								

Kuusikon kuntien kehitysvammahuollon toiminta- ja kustannustiedot	HELSINKI 2012	ESPOO 2012	VANTAA 2012	TURKU 2012	TAMPERE 2012	OULU 2012	KUUSIKKO 2012	Kommentit
6 Kehitysvammaisten asumispalvelut								
6.2 Autetun asumisen asiakkaita yhteensä	700	383	340	328	236	287	2 274	
6.2.1 Autetun asumisen pitkäaikaisia asiakkaita	463	226	216	202	172	253	1 532	
6.2.2 Autetun asumisen lyhytaikaisia (tilapäisiä) asiakkaita	236	157	124	126	64	34	742	
6.3 Oman autetun asumisen asiakkaita yhteensä	301	109	27	135	89	119	780	
6.3.1 Autetun asumisen pitkäaikaisia asiakkaita	219	17	16	28	51	107	438	
6.3.2 Autetun asumisen lyhytaikaisia (tilapäisiä) asiakkaita	92	92	11	109	38	22	364	
6.4 Ostopalvelujen autetun asumisen asiakkaita yhteensä	417	277	313	203	147	158	1 515	
6.4.1 Autetun asumisen pitkäaikaisia asiakkaita	251	205	200	174	121	146	1 097	
6.4.2 Autetun asumisen lyhytaikaisia (tilapäisiä) asiakkaita	170	90	113	39	26	12	450	
6.5 Ohjatun asumisen asiakkaita yhteensä	186	75	58	104	73	66	562	
6.5.1 Ohjatun asumisen pitkäaikaisia asiakkaita	161	68	57	102	73	66	527	
6.5.2 Ohjatun asumisen lyhytaikaisia (tilapäisiä) asiakkaita	25	5	1	2	0	0	33	
6.6 Oman ohjatun asumisen asiakkaita yhteensä	93	46	22	38	12	66	277	
6.6.1 Ohjatun asumisen pitkäaikaisia asiakkaita	93	44	22	38	12	66	275	
6.6.2 Ohjatun asumisen lyhytaikaisia (tilapäisiä) asiakkaita	0	2	0	0	0	0	2	
6.7 Ostopalvelujen ohjatun asumisen asiakkaita yhteensä	95	29	36	72	61	0	293	
6.7.1 Ohjatun asumisen pitkäaikaisia asiakkaita	70	26	35	70	61	0	262	
6.7.2 Ohjatun asumisen lyhytaikaisia (tilapäisiä) asiakkaita	25	3	1	2	0	0	31	
6.8 Tuetun asumisen asiakkaita yhteensä	118	24	56	38	101	66	403	
6.9 Oman tuetun asumisen asiakkaita yhteensä	94	11	43	18	4	66	236	
6.10 Ostopalvelujen tuetun asumisen asiakkaita yhteensä	25	13	13	20	97	6	174	
Autetun asumisen asiakkaiden osuus asumispalveluasiakkaita, %	71,6	80,6	78,0	75,9	57,8	79,3	73,6	
Ohjatun asumisen asiakkaiden osuus asumispalveluasiakkaita, %	19,0	15,8	13,3	24,1	17,9	18,2	18,2	
Tuetun asumisen asiakkaiden osuus asumispalveluasiakkaita, %	12,1	5,1	12,8	8,8	24,8	18,2	13,0	
6.11 Asumisen käyttövuorokausia yhteensä	262 829	115 729	110 414	114 945	115 270	131 571	850 758	
6.11.1 Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	9 900	6 585	3 894	2 416	1 589	934	25 318	
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	269	244	253	266	283	363	275	
6.12 Autetun asumisen käyttövuorokausia yhteensä	165 583	83 007	77 896	65 715	54 928	87 749	534 878	
6.12.1 Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	9 092	6 238	3 890	2 416	1 589	934	24 159	
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	237	217	229	200	233	306	235	
6.13 Oman autetun asumisen käyttövuorokausia yhteensä	74 840	9 420	5 385	9 950	18 555	35 767	153 917	
6.13.1 Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	2 321	3 188	264	1 934	730	723	9 160	
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	249	86	199	74	208	301	197	
6.14 Ostopalvelujen autetun asumisen käyttövuorokausia yhteensä	90 743	73 587	72 511	55 765	36 373	51 982	380 961	
6.14.1 Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	6 771	3 050	3 626	482	859	211	14 999	
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	218	266	232	275	247	329	251	

Kuusikon kuntien kehitysvammahuollon toiminta- ja kustannustiedot	HELSINKI 2012		ESPOO 2012		VANTAA 2012		TURKU 2012		TAMPERE 2012		OULU 2012		KUUSIKKO 2012		Kommentit
6 Kehitysvammaisten asumispalvelut															
6.15 Ohjatus asuminen käyttövuorokausia yhteensä	55 556	24 543	18 703	35 872	24 634	22 646	181 954								
6.15.1 Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	808	347	4	0	0	0	1 159								
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	299	327	322	345	337	343	324								
6.16 Oman ohjatus asuminen käyttövuorokausia yhteensä	32 301	15 093	7 096	10 604	4 320	22 646	92 060								
6.16.1 Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	0	294	0	0	0	0	294								
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	347	328	323	279	360	343	332								
6.17 Ostopalvelujen ohjatus asuminen käyttövuorokausia yhteensä	23 255	9 450	11 607	25 268	20 314	0	89 894								
6.17.1 Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	808	53	4	0	0	0	865								
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	245	326	322	351	333	0	307								
6.18 Tuetun asuminen käyttövuorokausia yhteensä	41 690	8 179	13 815	13 358	35 708	21 176	133 926								
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	353	341	247	352	354	321	332								
6.19 Oman tuetun asuminen käyttövuorokausia yhteensä	33 608	3 421	10 159	6 588	455	18 980	73 211								
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	358	311	236	366	114	288	310								
6.20 Ostopalvelujen tuetun asuminen käyttövuorokausia yhteensä	8 082	4 758	3 656	6 770	35 253	2 196	60 715								
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	323	366	281	339	363	366	349								
Asumispalvelujen käyttövuorokausien jakautuminen asumiensuotoihin, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0								
Autettu asuminen	63,0	71,7	70,5	57,2	47,7	66,7	62,9								
Ohjattu asuminen	21,1	21,2	16,9	31,2	21,4	17,2	21,4								
Tuettu asuminen	15,9	7,1	12,5	11,6	31,0	16,1	15,7								
6.21 Asumispalvelujen kokonaisbruttokustannukset, €	34 672 787	16 732 264	14 769 528	11 040 540	8 377 076	11 922 914	97 515 109								
6.22 Asumispalveluista perityt asiakasmaksut yhteensä, €	3 991 613	528 485	521 246	234 115	425 592	1 665 997	7 367 048								
6.23 Asumispalvelujen kokonaisnettokustannukset, €	30 681 174	16 203 779	14 248 282	10 806 425	7 951 485	10 256 917	90 148 062								
Nettokustannusten osuus kWh:n kokonaisnettokustannuksista, %	42,6	50,5	54,7	42,0	34,0	54,8	45,5								
Nettokustannukset asumispalvelujen asiakasta kohti, €	31 371	34 113	32 680	25 015	19 489	28 334	29 165								
Nettokustannukset asumispalvelujen käyttövuorokautta kohti, €	117	140	129	94	69	78	106								
6.24 Autetun asuminen kokonaisbruttokustannukset, €	27 945 942	14 735 591	13 073 196	8 766 839	6 915 971	10 373 932	81 811 471								
6.25 Autetusta asumisesta perityt asiakasmaksut yhteensä, €	2 900 569	477 499	384 120	135 077	342 970	1 265 554	5 505 789								
6.26 Autetun asuminen kokonaisnettokustannukset, €	25 045 373	14 258 092	12 689 076	8 631 762	6 573 002	9 108 378	76 305 682								
Nettokustannukset autetun asuminen asiakasta kohti, €	35 779	37 227	37 321	26 316	27 852	31 737	33 556								
Nettokustannukset autetun asuminen käyttövuorokautta kohti, €	151	172	163	131	120	104	143								
6.27 Oman autetun asuminen bruttokustannukset, €	12 114 812	2 250 050	1 110 889	1 409 195	2 251 949	3 715 602	22 852 497								
6.28 Omasta autetusta asumisesta perityt asiakasmaksut, €	1 540 949	113 140	126 732	135 077	342 720	734 701	2 993 319								
6.29 Oman autetun asuminen nettokustannukset, €	10 573 863	2 136 911	984 157	1 274 118	1 909 229	2 980 901	19 859 179								
Nettokustannukset oman autetun asuminen asiakasta kohti, €	35 129	19 605	36 450	9 438	21 452	25 050	25 460								
Nettokustannukset oman autetun asuminen käyttövuorokautta kohti, €	141	227	183	128	103	83	129								

Kuusikon kuntien kehitysvammahuollon toiminta- ja kustannusfiidot	HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO		
	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012
6 Kehitysvammaisten asumispalvelut															
6.30 Ostetun autetun asumisen bruttokustannukset, €	15 831 130	12 485 541	11 962 307	7 357 844	4 664 022	6 668 330	58 958 974								
6.31 Ostetusta autetusta asumisesta perityt asiakasmaksut, €	1 359 620	364 360	257 388	0	250	530 853	2 512 470								
6.32 Ostetun autetun asumisen nettokustannukset, €	14 471 510	12 121 181	11 704 919	7 357 844	4 663 773	6 127 477	56 446 504								
Nettokustannukset ostetun autetun asumisen asiakasta kohti, €	34 704	43 759	37 396	36 245	31 726	38 782	37 258								
Nettokustannukset ostetun autetun asumisen käyttövuorokautta kohti, €	159	165	161	132	128	118	148								
6.33 Ohjatun asumisen kokonaisbruttokustannukset, €	5 682 686	1 770 339	1 303 099	2 023 515	1 026 164	1 349 830	13 155 633								
6.34 Ohjatusta asumisesta perityt asiakasmaksut yhteensä, €	1 053 933	50 986	136 332	99 038	79 560	400 443	1 820 292								
6.35 Ohjatun asumisen kokonaisnettokustannukset, €	4 628 753	1 719 353	1 166 767	1 924 477	946 604	949 387	11 335 341								
Nettokustannukset ohjatun asumisen asiakasta kohti, €	24 886	22 925	20 117	18 505	12 967	14 385	20 170								
Nettokustannukset ohjatun asumisen käyttövuorokautta kohti, €	83	70	62	54	38	42	62								
6.36 Oman ohjatun asumisen bruttokustannukset, €	3 257 902	694 781	418 976	523 438	222 360	1 349 830	6 467 287								
6.37 Omasta ohjatusta asumisesta perityt asiakasmaksut, €	894 990	3 223	126 720	99 038	79 560	400 443	1 603 974								
6.38 Oman ohjatun asumisen nettokustannukset, €	2 362 912	691 558	292 256	424 400	142 800	949 387	4 863 313								
Nettokustannukset oman ohjatun asumisen asiakasta kohti, €	25 408	15 034	13 284	11 168	11 900	14 385	17 557								
Nettokustannukset oman ohjatun asumisen käyttövuorokautta kohti, €	73	46	41	40	33	42	53								
6.39 Ostetun ohjatun asumisen bruttokustannukset, €	2 424 784	1 075 558	884 123	1 500 077	803 804	0	6 688 346								
6.40 Ostetusta ohjatusta asumisesta perityt asiakasmaksut, €	158 943	47 764	9 612	0	0	0	216 319								
6.41 Ostetun ohjatun asumisen nettokustannukset, €	2 265 841	1 027 794	874 511	1 500 077	803 804	0	6 472 027								
Nettokustannukset ostetun ohjatun asumisen asiakasta kohti, €	23 851	35 441	24 292	20 834	13 177	0	22 089								
Nettokustannukset ostetun ohjatun asumisen käyttövuorokautta kohti, €	97	109	75	59	40	0	72								
6.42 Tuetun asumisen kokonaisbruttokustannukset, €	1 044 159	226 335	393 233	250 186	434 941	199 152	2 548 006								
6.43 Tuetusta asumisesta perityt asiakasmaksut yhteensä, €	37 111	0	794	0	3 062	0	40 967								
6.44 Tuetun asumisen kokonaisnettokustannukset, €	1 007 048	226 335	392 439	250 186	431 879	199 152	2 507 039								
Nettokustannukset tuetun asumisen asiakasta kohti, €	8 534	9 431	7 008	6 584	4 276	3 017	6 221								
Nettokustannukset tuetun asumisen käyttövuorokautta kohti, €	24	28	28	19	12	9	19								
6.45 Oman tuetun asumisen bruttokustannukset, €	343 734	16 400	113 319	73 382	6 395	62 598	615 828								
6.46 Omasta tuetusta asumisesta perityt asiakasmaksut, €	35 986	0	794	0	3 062	0	39 842								
6.47 Oman tuetun asumisen nettokustannukset, €	307 748	16 400	112 525	73 382	3 333	62 598	575 986								
Nettokustannukset oman tuetun asumisen asiakasta kohti, €	3 274	1 491	2 617	4 077	833	948	2 441								
Nettokustannukset oman tuetun asumisen käyttövuorokautta kohti, €	9	5	11	11	7	3	8								
6.48 Ostetun tuetun asumisen bruttokustannukset, €	700 425	209 935	279 914	176 804	428 546	136 554	1 932 178								
6.49 Ostetusta tuetusta asumisesta perityt asiakasmaksut, €	1 125	0	0	0	0	0	1 125								
6.50 Ostetun tuetun asumisen nettokustannukset, €	699 300	209 935	279 914	176 804	428 546	136 554	1 931 053								
Nettokustannukset ostetun tuetun asumisen asiakasta kohti, €	27 972	16 149	21 532	8 840	4 418	22 759	11 098								
Nettokustannukset ostetun tuetun asumisen käyttövuorokautta kohti, €	87	44	77	26	12	62	32								
Asumispalvelujen nettokustannusten jakautuminen															
asumisruotoihin, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0								
Autettu asuminen	81,6	88,0	89,1	79,9	82,7	88,8	84,6								
Ohjattu asuminen	15,1	10,6	8,2	17,8	11,9	9,3	12,6								
Tuettu asuminen	3,3	1,4	2,8	2,3	5,4	1,9	2,8								

Kuusikon kuntien kehitysvammahuollon toiminta- ja kustannusfiedot	HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012
7 Kehitysvammahuollon työ- ja päivätoiminta	1 063	436	393	357	489	401	3 139							Kommentit
7.1 Työ- ja päivätoiminnan asiakkaita yhteensä														
Työ- ja päivätoiminnan asiakkaiden osuus väestöstä yhteensä, %	0,18	0,17	0,19	0,20	0,22	0,27	0,19							
Työ- ja päivätoiminnan asiakkaiden osuus kehitysvammahuollon asiakkaista, %	55,3	51,0	52,1	42,1	54,5	50,8	51,8							
7.2 Päivä- ja työtoimintakeskusten asiakkaita yhteensä	954	404	343	301	392	320	2 714							
7.3 Omien päivä- ja työtoimintakeskusten asiakkaita yhteensä	509	194	216	204	169	299	1 591							Oulu: Ei sisällä avotyöntoimijoita
7.4 Ostopalvelujen päivä- ja työtoimintakeskusten asiakkaita yhteensä	500	219	129	109	223	21	1 201							
7.5 Tuetun työtoiminnan ja tuetun työllistymisen asiakkaita yhteensä	257	66	60	67	110	81	641							Oulu: Avotyöntoimijat
7.6 Oman tuetun työtoiminnan asiakkaita yhteensä	132	47	34	65	-	81	359							
7.7 Ostopalvelujen tuetun työtoiminnan asiakkaita yhteensä	32	7	0	1	67	0	107							
7.8 Oman tuetun työllistymisen asiakkaita yhteensä	107	17	26	1	23	0	174							
7.9 Ostopalvelujen tuetun työllistymisen asiakkaita yhteensä	13	1	0	-	20	0	34							
Päivä- ja työtoimintakeskusten asiakkaiden osuus työ- ja päivätoiminnan asiakkaista yhteensä, %	89,7	92,7	87,3	84,3	80,2	79,8	86,5							
Tuetun työtoiminnan ja työllistymisen asiakkaiden osuus työ- ja päivätoiminnan asiakkaista yhteensä, %	24,2	15,1	15,3	18,8	22,5	20,2	20,4							
7.10 Työ- ja päivätoiminnan käyttöpäivät yhteensä	165 921	72 125	55 948	64 356	80 996	74 602	513 948							
7.10.1 Joista päivä- ja työtoiminnan käyttöpäiviä	142 592	62 227	45 419	53 673	66 869	57 187	427 967							
7.10.2 Joista tuetun työtoiminnan käyttöpäiviä	8 874	6 995	5 773	10 483	10 411	17 415	59 951							
7.10.3 Joista tuetun työllistymisen käyttöpäiviä	14 455	2 903	4 756	200	3 716	0	26 030							
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	156	165	142	180	166	186	164							
7.11 Työ- ja päivätoiminnan omia käyttöpäiviä yhteensä	87 242	34 490	33 383	44 109	34 827	74 602	308 653							
7.12 Työ- ja päivätoiminnan ostettuja käyttöpäiviä yhteensä	78 679	37 635	22 565	20 247	46 169	0	205 295							
7.13 Päivä- ja työtoimintakeskusten käyttöpäiviä yhteensä	142 592	62 227	45 419	53 673	66 869	57 187	427 967							
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	149	154	132	178	171	179	158							
7.14 Omien päivä- ja työtoimintakeskusten käyttöpäiviä yhteensä	67 248	25 791	22 854	33 635	33 631	57 187	240 346							
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	132	133	106	165	199	191	151							
7.15 Ostopalvelujen päivä- ja työtoimintakeskusten käyttöpäiviä yhteensä	75 344	36 436	22 565	20 038	33 238	0	187 621							
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	151	166	175	184	149	0	156							
7.16 Oman tuetun työtoiminnan käyttöpäiviä yhteensä	6 816	6 027	5 773	10 274	-	17 415	46 305							
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	52	128	170	158	-	215	129							
7.17 Ostopalvelujen tuetun työtoiminnan käyttöpäiviä yhteensä	2 058	968	0	209	10 411	0	13 646							
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	64	138	0	209	155	0	128							

Kuusikon kuntien kehitysvammahuollon toiminta- ja kustannusfedot	HELSINKI 2012	ESPOO 2012	VANTAA 2012	TURKU 2012	TAMPERE 2012	OULU 2012	KUUSIKKO 2012	Kommentit
7 Kehitysvammahuollon työ- ja päivätoiminta								
7.18 Oman tuetun työllistymisen käyttöpäiviä yhteensä	13 178	2 672	4 756	200	1 196	0	22 002	
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	123	157	183	200	52	0	126	
7.19 Ostopalvelujen tuetun työllistymisen käyttöpäiviä yhteensä	1 277	231	0	0	2 520	0	4 028	
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	98	231	0	-	126	0	118	
7.20 Työ- ja päivätoiminnan kokonaisbruttokustannukset, €	14 860 158	7 859 321	5 139 927	3 242 771	5 072 248	2 152 531	38 326 956	
7.21 Työ- ja päivätoiminnasta perityt asiakasmaksut yhteensä, €	340 641	154 087	149 412	115 838	208 963	45 413	1 014 354	
7.22 Työ- ja päivätoiminnan kokonaisnettokustannukset, €	14 519 517	7 705 234	4 990 515	3 126 933	4 863 285	2 107 118	37 312 602	
7.23 Työ- ja päivätoimintaan liittyvät nettokuljetuskustannukset yhteensä, €	2 013 714	1 071 964	540 474	258 905	623 938	382 534	4 891 529	
Kuljetuskustannusten osuus nettokustannuksista, %	13,9	13,9	10,8	8,3	12,8	18,2	13,1	
Nettokustannukset väestöä kohti, €	24	30	24	17	22	14	23	
Nettokustannukset työ- ja päivätoiminnan asiakasta kohti, €	13 659	17 673	12 699	8 759	9 945	5 255	11 887	
Nettokustannukset työ- ja päivätoiminnan käyttöpäivää kohti, €	88	107	89	49	60	28	73	
7.24 Oman työ- ja päivätoiminnan bruttokustannukset, €	7 155 745	3 988 724	2 891 991	2 228 209	2 478 687	1 843 884	20 587 240	
7.25 Omaista työ- ja päivätoiminnan perityt asiakasmaksut, €	180 408	86 384	108 046	115 838	208 963	45 413	745 052	Tampere: Asiakkailta perityjä ateriamaksuja
7.26 Oman työ- ja päivätoiminnan nettokustannukset, €	6 975 337	3 902 340	2 783 945	2 112 371	2 269 724	1 798 471	19 842 188	
7.27 Omaan työ- ja päivätoimintaan liittyvät nettokuljetuskustannukset, €	1 298 809	716 847	420 665	258 905	339 421	361 399	3 396 046	Tampere: Kustannusten nousu johtuu uuden toiminnan aloittamisesta
Kuljetuskustannusten osuus nettokustannuksista, %	18,6	18,4	15,1	12,3	15,0	20,1	17,1	
Nettokustannukset väestöä kohti, €	12	15	14	12	10	12	12	
Nettokustannukset oman työ- ja päivätoiminnan käyttöpäivää kohti, €	80	113	83	48	65	24	64	
7.28 Ostetun työ- ja päivätoiminnan bruttokustannukset, €	7 704 413	3 870 597	2 247 936	1 014 562	2 593 561	308 647	17 739 716	
7.29 Ostetusta työ- ja päivätoiminnan perityt asiakasmaksut, €	160 233	67 703	41 366	0	0	0	269 302	
7.30 Ostetun työ- ja päivätoiminnan nettokustannukset, €	7 544 180	3 802 894	2 206 570	1 014 562	2 593 561	308 647	17 470 414	
7.31 Ostettuun työ- ja päivätoimintaan liittyvät nettokuljetuskustannukset, €	714 905	355 117	119 809	..	284 517	21 135	1 495 483	
Kuljetuskustannusten osuus nettokustannuksista, %	9,5	9,3	5,4	..	11,0	6,8	8,6	
Nettokustannukset väestöä kohti, €	12	15	11	6	12	2	11	
Nettokustannukset ostettua työ- ja päivätoiminnan käyttöpäivää kohti, €	96	101	98	50	56	0	85	
8 Kehitysvammahuollon muut palvelut								
8.1 Kehitysvammaisten koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan asiakkaita yhteensä	-	157	187	172	-	129	645	
8.2 Kehitysvammaisten koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan suoritteita yhteensä	-	19 733	19 110	16 424	-	14 945	70 212	
8.3 Kehitysvammaisten koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan nettokustannukset, €	-	1 407 501	1 252 251	1 049 819	-	792 837	4 502 408	
8.4 Muiden palvelujen kokonaisbruttokustannukset, €	3 922 147	2 118 690	2 319 047	1 722 348	884 616	1 320 349	12 287 197	
8.5 Muista palveluista perityt asiakasmaksut yhteensä, €	33 361	5 632	0	37 433	5 041	0	81 467	
8.6 Muiden palvelujen kokonaisnettokustannukset, €	3 888 786	2 113 058	2 319 047	1 684 916	879 575	1 320 349	12 205 731	
Nettokustannusten osuus KV:n kokonaisnettokustannuksista, %	5,4	6,6	8,9	6,5	3,8	7,1	6,2	
Nettokustannukset väestöä kohti, €	644	823	1 130	935	405	901	758	
Nettokustannukset kehitysvammahuollon asiakasta kohti, €	2 022	2 471	3 076	1 989	981	1 673	2 012	

Kuusikon kuntien kehitysvammahuollon toiminta- ja kustannustiedot										KOMMENTIT	
	HELSINKI 2012	ESPOO 2012	VANTAA 2012	TURKU 2012	TAMPERE 2012	OULU 2012	KUUSIKKO 2012				
8 Kehitysvammahuollon muut palvelut											
8.7 Muiden omien palvelujen kokonaisnettokustannukset, €	3 748 107	1 783 858	1 942 133	1 421 661	305 718	1 137 337	10 338 814				
8.8 Muiden ostopalvelujen kokonaisnettokustannukset, €	140 679	329 200	376 914	300 687	578 898	183 012	1 909 390				
8.9 Muut palvelut -luokkaan sisältyvien palvelujen kuvaus											
8.9.1 Helsinki	Oma toiminta: Vammaisuus (terveyskeskus), tukihenkilötoiminta, yksittäisiin palveluihin sisällytettävän oman toiminnan henkilöstö: palkat sivuineen, ei muita kustannuksia: sosiaalityöntekijät, muu asiakastyö, sosiaaliohjaus, toimistotyö ja johdon kustannukset, kehittämisspalvelut Ostopalvelut: leirit, neuvolatoiminta										
8.9.2 Espoo	kuuluttamattoman vammaisuuspalvelujen henkilöstön palkkamenot (mm. hallinto, toimistotyöntekijät, sosiaalityöntekijät, palveluohjaajat) asiakkaiden suhteessa (19%). Ostopalvelut: kouluisten aamu- ja iltapäivätoiminta, lomatoiminta, lasten kotiin vietävä tuntiperusteinen										
8.9.3 Vantaa	Oma toiminta: Sivistystoimelle maksettavat iltapäivähoidon kustannukset. Kehitysvammahuollon hallintokulut. Palveluihin sisällytettävän oman toiminnan henkilöstö; osa pääallikoiden (3) ja johtavan sosiaalityöntekijän palkkakustannuksista, osa työohjaajien (6) palkkakustannuksista ja lääkärin palkkakustannukset. Ostopalvelut: Avohuollon menoihin sisältyvät polikliinika- sekä kotona hoidettavien kustannukset. Kouluisten ostettu iltapäivähoito.										
8.9.4 Turku	kesäkerhot, toimistotyö sekä muut yksilölliset erityispalvelut. Ostopalvelut: tutkimus- ja ohjausasiakkaat, erityisperhetyö, sosiaalihuoltolain mukainen työtoiminta ja jatko-opetus.										
8.9.5 Tampere	Oma toiminta: Yksittäisiin palveluihin sisällytettävän oman toiminnan henkilöstö: 50% henkilöstön palkkakuluista: suunnittelupääallikkö, asiakasohjauspääallikkö, toimistosiihteeri, 100 % 2 sosiaalityöntekijää, 2 kuntoutusohjaajaa, palvelusiihteeri Ostopalvelut: Leirit, kerhot, vanhempain ohjaus, perhelomitus. kehitysvammaisuuspolikliinika- ja avokäymnit ja puhelinkonsultaatio, taloudellinen tuki kotihoidon järjestämiseksi ja jatko-opetus.										
8.9.6 Oulu	Oma toiminta: Ostopalvelut:										
9 Kehitysvammaisten henkilöiden asumismuoto 31.12.	1 083	468	407	472	527	391	3 348				
9.1 Vanhemman tai vanhempien kanssa asuvat											
9.1.1 0-5-vuotiaat	43	32	36	42	37	23	213				
9.1.2 6-17-vuotiaat	334	250	201	197	241	232	1 455				
9.1.3 18-25-vuotiaat	276	106	96	116	107	77	778				
9.1.4 26-49-vuotiaat	258	60	64	98	120	46	646				
9.1.5 50-64-vuotiaat	125	20	10	14	19	13	201				
9.1.6 65-vuotiaat ja vanhemmat	47	0	0	5	3	0	55				
9.2 Itsenäisesti asuvat	0	0	26	36	52	101	215				
9.2.1 18-25-vuotiaat	..	0	5	10	1	15	31				
9.2.2 26-49-vuotiaat	..	0	8	18	23	49	98				
9.2.3 50-64-vuotiaat	..	0	9	5	20	27	61				
9.2.4 65-vuotiaat ja vanhemmat	..	0	4	3	8	10	25				
9.3 Tuetusti asuvat	110	22	47	35	95	52	361				
9.3.1 18-25-vuotiaat	8	1	15	2	13	4	43				
9.3.2 26-49-vuotiaat	55	11	27	20	51	25	189				
9.3.3 50-64-vuotiaat	41	8	3	13	24	15	104				
9.3.4 65-vuotiaat ja vanhemmat	6	2	2	0	7	8	25				

Kuusikon kuntien kehitysvammahuollon toiminta- ja kustannustiedot	HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012
9 Kehitysvammaisten henkilöiden asumismuoto 31.12.														
9.4 Perhehoidossa olevat	87	26	16	11	26	11	26	2	26	11	26	2	168	
9.4.1 0-5-vuotiaat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	
9.4.2 6-17-vuotiaat	3	3	0	0	0	0	0	0	10	0	10	0	16	
9.4.3 18-25-vuotiaat	18	5	4	2	2	2	2	0	2	2	2	0	31	
9.4.4 26-49-vuotiaat	28	5	5	4	5	4	8	0	8	0	8	0	50	
9.4.5 50-64-vuotiaat	17	10	5	3	6	3	6	0	6	0	6	0	41	
9.4.6 65-vuotiaat ja vanhemmat	21	3	2	2	0	2	0	0	0	0	0	0	28	
9.5 Asumisyksikössä asuvat	588	276	259	288	236	288	236	338	236	288	236	338	1 985	
9.5.1 0-5-vuotiaat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
9.5.2 6-17-vuotiaat	1	0	5	0	0	0	5	0	5	0	5	0	11	
9.5.3 18-25-vuotiaat	45	67	58	44	24	44	24	44	24	44	24	44	282	
9.5.4 26-49-vuotiaat	260	153	147	140	116	140	116	138	116	138	116	138	954	
9.5.5 50-64-vuotiaat	183	48	40	75	63	75	63	112	63	112	63	112	521	
9.5.6 65-vuotiaat ja vanhemmat	99	8	9	29	28	29	28	44	28	29	28	44	217	
9.6 Laitoshoidossa olevat	214	47	44	108	91	108	91	51	91	108	91	51	555	
9.6.1 0-5-vuotiaat	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	3	
9.6.2 6-17-vuotiaat	22	5	5	8	9	8	9	10	9	10	9	10	59	
9.6.3 18-25-vuotiaat	18	3	5	14	9	14	9	3	9	14	9	3	52	
9.6.4 26-49-vuotiaat	87	21	26	34	36	34	36	16	36	34	36	16	220	
9.6.5 50-64-vuotiaat	66	13	6	38	26	38	26	18	26	38	26	18	167	
9.6.6 65-vuotiaat ja vanhemmat	20	5	2	14	10	14	10	3	10	14	10	3	54	
Eri asumismuodoissa olevat yhteensä	2 082	839	799	950	1 027	950	1 027	935	1 027	950	1 027	935	6 632	
Vanhemman tai vanhempien kanssa asuvat	1 083	468	407	472	527	472	527	391	527	472	527	391	3 348	
Isenäisesti asuvat	0	0	26	36	52	36	52	101	52	36	52	101	215	
Tuetusti asuvat	110	22	47	35	95	35	95	52	95	35	95	52	361	
Perhehoidossa olevat	87	26	16	11	26	11	26	2	26	11	26	2	168	
Asumisyksikössä asuvat	588	276	259	288	236	288	236	338	236	288	236	338	1 985	
Laitoshoidossa olevat	214	47	44	108	91	108	91	51	91	108	91	51	555	
Eri asumismuodoissa olevien jakautumien asumismuotoihin, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Vanhemman tai vanhempien kanssa asuvat	52,0	55,8	50,9	49,7	51,3	49,7	51,3	41,8	51,3	49,7	51,3	41,8	50,5	
Isenäisesti asuvat	0,0	0,0	3,3	3,8	5,1	3,8	5,1	10,8	5,1	3,8	5,1	10,8	3,2	
Tuetusti asuvat	5,3	2,6	5,9	3,7	9,3	3,7	9,3	5,6	9,3	3,7	9,3	5,6	5,4	
Perhehoidossa olevat	4,2	3,1	2,0	1,2	2,5	1,2	2,5	0,2	2,5	1,2	2,5	0,2	2,5	
Asumisyksikössä asuvat	28,2	32,9	32,4	30,3	23,0	30,3	23,0	36,1	23,0	30,3	23,0	36,1	29,9	
Laitoshoidossa olevat	10,3	5,6	5,5	11,4	8,9	11,4	8,9	5,5	8,9	11,4	8,9	5,5	8,4	
10 Kotikuntalain ja sosiaalihuoltolain muutosten (1.1.2011) nojalla vuoden aikana muuttaneet kehitysvammahuollon asiakkaita														
10.1 Kotikuntalain ja SHL:n muutoksiin perustuvat tulot kehitysvammahuollon asiakkaista	107 739	57 515	..	0	57 572	0	57 572	79 356	57 572	0	57 572	79 356	302 182	Tampere: mukana 4081 e.v. 2011 tuloa, maksettu 2012
10.2 Kotikuntalain ja SHL:n muutoksiin perustuvat menot kehitysvammahuollon asiakkaista	11 291	0	..	49 410	53 491	..	53 491	0	53 491	49 410	53 491	0	114 192	
Erotus, tulot - menot	96 448	57 515	0	-49 410	4 081	0	4 081	79 356	4 081	-49 410	4 081	79 356	187 990	

Kuusikon kuntien kehitysvammahuollon toiminta- ja kustannustiedot	11 Laitoshoidon asiakkaiden ryhmittely ja siirtymät										KOMMENTIT
	HELSINKI 2012	ESPOO 2012	VANTAA 2012	TURKU 2012	TAMPERE 2012	OULU 2012	KUUSIKKO 2012				
11.1 Monivammaisten laitoshoidon yhteensä	56	23	8	3	29	13	132				
0-5-vuotiaat	1	0	0	0	1	1	3				
6-17-vuotiaat	9	2	3	0	7	4	25				
18-25-vuotiaat	10	0	0	0	0	1	12				
26-49-vuotiaat	18	11	4	2	10	2	47				
50-64-vuotiaat	17	7	1	0	8	2	35				
65 vuotta täyttäneet	1	3	0	1	2	3	10				
11.2 Käyttämöseläimiin painottuva laitoshoidon yhteensä	53	16	11	40	37	22	179				
0-5-vuotiaat	0	0	0	0	0	0	0				
6-17-vuotiaat	10	3	2	6	3	4	28				
18-25-vuotiaat	5	3	5	11	9	0	33				
26-49-vuotiaat	24	7	4	17	20	11	83				
50-64-vuotiaat	14	3	0	6	5	7	35				
65 vuotta täyttäneet	0	0	0	0	0	0	0				
11.3 Perustason laitoshoidon yhteensä	81	8	25	58	21	11	204				
0-5-vuotiaat	0	0	0	0	0	0	0				
6-17-vuotiaat	0	0	0	2	0	0	2				
18-25-vuotiaat	5	0	0	2	0	0	7				
26-49-vuotiaat	21	3	18	13	8	2	65				
50-64-vuotiaat	39	3	5	32	9	9	97				
65 vuotta täyttäneet	16	2	2	9	4	0	33				
11.4 Laitoshoidon asiakkaat yhteensä	190	47	44	101	87	46	515				
0-5-vuotiaat	1	0	0	0	1	1	3				
6-17-vuotiaat	19	5	5	8	10	8	55				
18-25-vuotiaat	20	3	0	13	10	1	52				
26-49-vuotiaat	63	21	26	32	38	15	195				
50-64-vuotiaat	70	13	6	38	22	18	167				
65 vuotta täyttäneet	17	5	2	10	6	3	43				
11.5 Pitkäaikaiseen laitoshoittoon siirtyneiden henkilöiden määrä	9	2	0	9	12	1	33				
Sairaalahoidossa olleet	0	0	0	0	2	0	2				
Perhehoidossa olleet	0	1	0	0	0	0	3				
Asumisyksikössä asuneet	4	1	0	2	3	0	10				
Tuetusti asuneet	0	0	0	0	0	0	0				
Itsenäisesti asuneet	0	0	0	0	0	0	0				
Vanhempien kanssa asuneet	5	0	0	5	5	1	16				
Muu, mikä (tarkenna oikealle)	0	0	0	2	0	0	2	Turku: Toinen tuli toisesta erityishuoltopiiristä ja toinen lastensuojelupaikasta.			
Tuntematon	0	0	0	0	0	0	0				
11.6 Pitkäaikaisesta laitoshoidosta poistuneiden henkilöiden määrä	12	5	4	21	24	3	69				
Sairaalahoidon	0	0	0	0	0	0	0				
Perhehoito	1	0	0	0	1	0	2				
Asumisyksikkö	3	3	3	17	16	1	43				
Tuettu asuminen	0	0	0	0	0	0	0				
Itsenäisesti asuminen	0	0	0	0	0	0	0				
Vanhempien kanssa asuminen	0	0	0	0	0	0	0				
Muu, mikä (tarkenna oikealle)	0	0	0	0	0	0	0				
Tuntematon	0	0	0	0	0	0	0				
Kuolleet	8	2	1	4	7	2	24				

Kuusikon kuntien kehitysvammahuollon toiminta- ja kustannustiedot	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	Kommentit
	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	
12 Henkilökohtaisen avun erilliselvitys								
12.1 Asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös henkilökohtaisesta avusta	1 601	414	460	373	451	573	3 872	
12.2 Kehitysvammaiset henkilökohtaisen avun asiakkaat	250	41	29	36	32	93	481	
Kehitysvammaisten asiakkaiden %-osuus henkilökohtaisen avun asiakkaiden	15,6	9,9	6,3	9,7	7,1	16,2	12,4	

Liite 3: Kehitysvammahuollon toiminta- ja kustannustietojen aikasarjat 2008–2012

	Vuosi	HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Koko väestö 31.12.	2008	574 564	1,1	241 565	1,5	195 397	1,5	175 582	0,2	209 552	0,8	133 550	1,5	1 530 210	1,1
	2009	583 350	1,5	244 330	1,1	197 636	1,1	176 087	0,3	211 507	0,9	139 133	4,2	1 552 043	1,4
	2010	588 549	0,9	247 970	1,5	200 055	1,2	177 326	0,7	213 217	0,8	141 671	1,8	1 568 788	1,1
	2011	595 384	1,2	252 439	1,8	203 001	1,5	178 630	0,7	215 168	0,9	143 909	1,6	1 588 531	1,3
	2012	603 968	1,4	256 824	1,7	205 312	1,1	180 225	0,9	217 421	1,0	146 473	1,8	1 610 223	1,4
Kehitysvammahuollon asiakkaat															
Kunnan kehitysvammaiset henkilöt	2008	2 001	1,2	822	5,8	702	3,4	886	2,2	969	4,3	805	5,0	6 185	3,1
	2009	2 009	0,4	848	3,2	751	7,0	951	7,3	997	2,9	867	7,7	6 423	3,8
	2010	2 064	2,7	872	2,8	763	1,6	938	-1,4	1 001	0,4	889	2,5	6 527	1,6
	2011	2 108	2,1	904	3,7	780	2,2	945	0,7	1 016	1,5	931	4,7	6 684	2,4
	2012	2 182	3,5	855	-5,4	811	4,0	975	3,2	1 058	4,1	949	1,9	6 830	2,2
Muutos 2008–2012, %		9,0		4,0		15,5		10,0		9,2		17,9		10,4	
KvL:n mukaisia palveluja käyttäneet asiakkaat	2008	1 772	7,3	822	5,8	676	6,3	718	4,2	797	6,6	674	6,0	5 459	6,2
	2009	1 822	2,8	848	3,2	671	-0,7	797	11,0	787	-1,3	708	5,0	5 633	3,2
	2010	1 878	3,1	872	2,8	722	7,6	786	-1,4	822	4,4	772	9,0	5 852	3,9
	2011	1 890	0,6	904	3,7	720	-0,3	829	5,5	816	-0,7	795	3,0	5 954	1,7
	2012	1 923	1,7	855	-5,4	754	4,7	847	2,2	897	9,9	789	-0,8	6 065	1,9
Muutos 2008–2012, %		8,5		4,0		11,5		18,0		12,5		17,1		11,1	
Kunnan kehitysvammaisten osuus väestöstä	2008	0,35		0,34		0,36		0,50		0,46		0,60		0,40	
	2009	0,34		0,35		0,38		0,54		0,47		0,62		0,41	
	2010	0,35		0,35		0,38		0,53		0,47		0,63		0,42	
	2011	0,35		0,36		0,38		0,53		0,47		0,65		0,42	
	2012	0,36		0,33		0,40		0,54		0,49		0,65		0,42	
KvL:n mukaisia palveluja käyttäneitä asiakkaiden %-osuus kunnan kehitysvammaisista	2008	88,6		100,0		96,3		81,0		82,2		83,7		88,3	
	2009	90,7		100,0		89,3		83,8		78,9		81,7		87,7	
	2010	91,0		100,0		94,6		83,8		82,1		86,8		89,7	
	2011	89,7		100,0		92,3		87,7		80,3		85,4		89,1	
	2012	88,1		100,0		93,0		86,9		84,8		83,1		88,8	
Kehitysvammahuollon kokonaiskustannukset															
Kokonaiskustannukset (brutto)	2008	67 547 187	5,7	22 093 325	14,7	20 415 603	8,3	19 203 181	7,4	17 858 810	8,8	16 520 881	8,1	163 638 987	7,9
	2009	71 628 859	6,0	25 023 749	13,3	22 661 589	11,0	21 223 611	10,5	19 401 317	8,6	18 310 326	10,8	178 249 450	8,9
	2010	74 621 960	4,2	27 643 899	10,5	24 476 049	8,0	22 317 265	5,2	20 936 058	7,9	18 557 116	1,3	188 552 346	5,8
	2011	76 553 460	2,6	30 476 194	10,2	25 585 933	4,5	23 640 029	5,9	21 630 486	3,3	19 466 306	4,9	197 352 408	4,7
	2012	79 065 654	3,3	33 190 805	8,9	27 200 876	6,3	26 204 092	10,8	24 178 003	11,8	20 484 047	5,2	210 323 477	6,6
Muutos 2008–2012, %		17,1		50,2		33,2		36,5		35,4		24,0		28,5	
Myönnettyistä palveluista perityt asiakasmaksut	2008	5 575 891	21,3	843 446	7,9	1 052 586	23,3	519 686	13,1	0		1 082 290	-4,1	9 073 899	16,0
<i>Asiakasmaksujen osuutta ei ole koottu kaikista ostopalveluista!</i>	2009	5 975 691	7,2	886 260	5,1	1 168 050	11,0	652 212	25,5	623 016		1 518 721	40,3	10 823 950	19,3
	2010	6 822 310	14,2	1 032 056	16,5	1 237 254	5,9	658 211	0,9	696 843	11,8	1 672 018	10,1	12 118 692	12,0
	2011	7 129 486	4,5	1 173 771	13,7	1 155 212	-6,6	561 599	-14,7	527 922	-24,2	1 670 239	-0,1	12 218 229	0,8
	2012	7 109 321	-0,3	1 135 577	-3,3	1 164 512	0,8	476 736	-15,1	765 586	45,0	1 759 605	5,4	12 411 336	1,6
Asiakasmaksujen %-osuus bruttokustannuksista	2008	8,3		3,8		5,2		2,7		0,0		6,6		5,5	
	2009	8,3		3,5		5,2		3,1		3,2		8,3		6,1	
	2010	9,1		3,7		5,1		2,9		3,3		9,0		6,4	
	2011	9,3		3,9		4,5		2,4		2,4		8,6		6,2	
	2012	9,0		3,4		4,3		1,8		3,2		8,6		5,9	
Kehitysvammahuollon nettokustannukset	2008	61 971 297	4,5	21 249 879	15,0	19 363 017	7,6	18 683 495	7,2	17 858 810	8,8	15 438 591	9,1	154 565 088	7,5
	2009	65 653 168	5,9	24 137 488	13,6	21 493 539	11,0	20 571 399	10,1	18 778 301	5,1	16 791 605	8,8	167 425 500	8,3
	2010	67 799 650	3,3	26 611 843	10,3	23 238 795	8,1	21 659 054	5,3	20 239 215	7,8	16 885 098	0,6	176 433 654	5,4
	2011	69 423 974	2,4	29 302 423	10,1	24 430 721	5,1	23 078 430	6,6	21 102 564	4,3	17 796 067	5,4	185 134 179	4,9
	2012	71 956 333	3,6	32 055 227	9,4	26 036 364	6,6	25 727 357	11,5	23 412 418	10,9	18 724 442	5,2	197 912 140	6,9
Muutos 2008–2012, %		16,1		50,8		34,5		37,7		31,1		21,3		28,0	
Kehitysvammahuollon nettokustannukset kunnan asukasta kohti	2008	108		88		99		106		85		116		101	
	2009	113		99		109		117		89		121		108	
	2010	115		107		116		122		95		119		112	
	2011	117		116		120		129		98		124		117	
	2012	119		125		127		143		108		128		123	
Kehitysvammahuollon nettokustannukset asiakasta kohti	2008	34 973	-2,6	25 851	8,7	28 644	1,2	26 022	2,9	22 408	2,1	22 906	3,0	28 314	1,2
	2009	36 034	3,0	28 464	10,1	32 032	11,8	25 811	-0,8	23 861	6,5	23 717	3,5	29 722	5,0
	2010	36 102	0,2	30 518	7,2	32 187	0,5	27 556	6,8	24 622	3,2	21 872	-7,8	30 149	1,4
	2011	36 732	1,7	32 414	6,2	33 932	5,4	27 839	1,0	25 861	5,0	22 385	2,3	31 094	3,1
	2012	37 419	1,9	37 491	15,7	34 531	1,8	30 375	9,1	26 101	0,9	23 732	6,0	32 632	4,9
Kehitysvammaisten laitoshoido															
Laitoshoidon asiakkaat	2008	438	-3,1	135	10,7	79	-7,1	178	1,1	181	-0,5	234	-2,5	1 245	-1,0
	2009	411	-6,2	123	-8,9	80	1,3	177	-0,6	184	1,7	328	40,2	1 303	4,7
	2010	372	-9,5	146	18,7	81	1,3	176	-0,6	182	-1,1	309	-5,8	1 266	-2,8
	2011	347	-6,7	111	-24,0	72	-11,1	171	-2,8	162	-11,0	313	1,3	1 176	-7,1
	2012	319	-8,1	99	-10,8	69	-4,2	164	-4,1	152	-6,2	230	-26,5	1 033	-12,2
Muutos 2008–2012, %		-27,2		-26,7		-12,7		-7,9		-16,0		-1,7		-17,0	
Laitoshoidon asiakkaiden %-osuus kaikista kehitysvammahuollon asiakkaiden	2008	24,7		16,4		11,7		24,8		22,7		34,7		22,8	
	2009	22,6		14,5		11,9		22,2		23,4		46,3		23,1	
	2010	19,8		16,7		11,2		22,4		22,1		40,0		21,6	
	2011	18,4		12,3		10,0		20,6		19,9		39,4		19,8	
	2012	16,6		11,6		9,2		19,4		16,9		29,2		17,0	
Joista lyhytaikaisen laitoshoidon asiakkaat	2008	122	-9,6	76	18,8	27	-3,6	48	0,0	53	-3,6	164	-5,2	490	-2,6
	2009	107	-12,3	64	-15,8	28	3,7	44	-8,3	55	3,8	259	57,9	557	13,7
	2010	90	-15,9	86	34,4	28	0,0	40	-9,1	60	9,1	246	-5,0	550	-1,3
	2011	75	-16,7	65	-24,4	23	-17,9	49	22,5	42	-30,0	261	6,1	515	-6,4
	2012	70	-6,7	48	-26,2	21	-8,7	35	-28,6	41	-2,4	184	-29,5	399	-22,5
Muutos 2008–2012, %		-42,6		-36,8		-22,2		-27,1		-22,6		12,2		-18,6	

	Vuosi	HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Kehitysvammaisten laitoshoido															
Joista pitkäaikaisen	2008	316	-0,3	59	1,7	52	-8,8	130	1,6	128	0,8	70	4,5	755	0,1
laitoshoidon asiakkaat	2009	304	-3,8	59	0,0	52	0,0	133	2,3	129	0,8	69	-1,4	746	-1,2
	2010	287	-5,6	60	1,7	53	1,9	136	2,3	122	-5,4	63	-8,7	721	-3,4
	2011	277	-3,5	61	1,7	49	-7,5	132	-2,9	120	-1,6	52	-17,5	691	-4,2
	2012	253	-8,7	53	-13,1	48	-2,0	132	0,0	111	-7,5	46	-11,5	643	-6,9
Muutos 2008–2012, %		-12,3		3,4		-5,8		1,5		-6,3		-25,7		-8,5	
Lyhytaikaisen laitoshoidon	2008	27,9		56,3		34,2		27,0		29,3		70,1		39,4	
asiakkaiden %-osuus	2009	26,0		52,0		35,0		24,9		29,9		79,0		42,7	
laitoshoidon asiakkaista	2010	24,2		58,9		34,6		22,7		33,0		79,6		43,4	
	2011	21,6		58,6		31,9		28,7		25,9		83,4		43,8	
	2012	21,9		48,5		30,4		21,3		27,0		80,0		38,6	
Laitoshoidon käyttöpäivät	2008	112 788	-3,9	23 861	11,4	19 332	0,7	47 658	1,0	47 786	2,1	26 693	-0,3	278 118	-0,2
	2009	103 095	-8,6	24 541	2,8	18 954	-2,0	46 797	-1,8	48 110	0,7	25 516	-4,4	267 013	-4,0
	2010	99 661	-3,3	23 563	-4,0	19 011	0,3	48 173	2,9	47 179	-1,9	22 701	-11,0	260 288	-2,5
	2011	95 901	-3,8	22 346	-5,2	18 141	-4,6	47 678	-1,0	39 753	-15,7	20 355	-10,3	244 174	-6,2
	2012	85 580	-10,8	20 573	-7,9	17 740	-2,2	44 409	-6,9	39 111	-1,6	19 517	-4,1	226 930	-7,1
Muutos 2008–2012, %		-24,1		-13,8		-8,2		-6,8		-18,2		-26,9		-18,4	
Joista lyhytaikaisen	2008	5 433	-1,2	4 495	42,3	1 221	-22,1	2 059	9,0	3 523	1,0	1 883	-37,7	18 614	0,0
laitoshoidon käyttöpäivät	2009	3 975	-26,8	4 204	-6,5	985	-19,3	2 117	2,8	3 497	-0,7	2 466	31,0	17 244	-7,4
	2010	3 993	0,5	4 471	6,4	1 235	25,4	2 724	28,7	4 325	23,7	2 907	17,9	19 655	14,0
	2011	4 168	4,4	3 579	-20,0	1 029	-16,7	2 370	-13,0	3 186	-26,3	3 856	32,6	18 188	-7,5
	2012	4 343	4,2	3 046	-14,9	863	-16,1	2 091	-11,8	3 636	14,1	3 200	-17,0	17 179	-5,5
Muutos 2008–2012, %		-20,1		-32,2		-29,3		1,6		3,2		69,9		-7,7	
Lyhytaikaisen laitoshoidon	2008	4,8		18,8		6,3		4,3		7,4		7,1		6,7	
käyttöpäivien %-osuus	2009	3,9		17,1		5,2		4,5		7,3		9,7		6,5	
laitoshoidon käyttöpäivistä	2010	4,0		19,0		6,5		5,7		9,2		12,8		7,6	
	2011	4,3		16,0		5,7		5,0		8,0		18,9		7,4	
	2012	5,1		14,8		4,9		4,7		9,3		16,4		7,6	
Laitoshoidon käyttöpäiviä	2008	258	-0,8	177	0,7	245	8,4	268	-0,1	264	2,7	114	2,3	223	0,7
asiakasta kohti	2009	251	-2,6	200	12,9	237	-3,2	264	-1,3	261	-1,0	78	-31,8	205	-8,3
	2010	268	6,8	161	-19,1	235	-0,9	274	3,5	259	-0,9	73	-5,6	206	0,3
	2011	276	3,2	201	24,7	252	7,4	279	1,9	245	-5,3	65	-11,5	208	1,0
	2012	268	-2,9	208	3,2	257	2,0	271	-2,9	257	4,9	85	30,5	220	5,8
Lyhytaikaisen laitoshoidon	2008	45	9,3	59	19,8	45	-19,2	43	9,0	66	4,8	11	-34,2	38	2,6
käyttöpäiviä lyhytaikaista	2009	37	-16,6	66	11,1	35	-22,2	48	12,2	64	-4,3	10	-17,1	31	-18,5
asiakasta kohti	2010	44	19,4	52	-20,9	44	25,4	68	41,5	72	13,4	12	24,1	36	15,4
	2011	56	25,3	55	5,9	45	1,4	48	-29,0	76	5,2	15	25,0	35	-1,2
	2012	62	11,6	63	15,2	41	-8,1	60	23,5	89	16,9	17	17,7	43	21,9
Laitoshoidon	2008	23 593 166	0,6	4 516 156	19,8	3 420 770	8,2	8 554 905	5,2	8 949 878	8,6	5 633 956	9,2	54 668 831	5,3
nettokustannukset euroa	2009	23 130 594	-2,0	5 521 152	22,3	4 305 578	25,9	9 243 577	8,1	8 895 526	-0,6	5 897 326	4,7	56 993 752	4,3
	2010	22 852 334	-1,2	5 325 222	-3,5	4 182 252	-2,9	9 375 416	1,4	9 974 213	12,1	5 479 596	-7,1	57 189 033	0,3
	2011	23 047 052	0,9	5 575 824	4,7	4 126 258	-1,3	9 738 869	3,9	8 675 742	-13,0	4 988 170	-9,0	56 151 915	-1,8
	2012	20 879 602	-9,4	5 426 518	-2,7	4 136 999	0,3	9 874 526	1,4	9 376 086	8,1	5 040 058	1,0	54 733 789	-2,5
Muutos 2008–2012, %		-11,5		20,2		20,9		15,4		4,8		-10,5		0,1	
Laitoshoidon	2008	38,1		21,3		17,7		45,8		50,1		36,5		35,4	
nettokustannusten %-osuus	2009	35,2		22,9		20,0		44,9		47,4		35,1		34,0	
KvH:n	2010	33,7		20,0		18,0		43,3		49,3		32,5		32,4	
kokonaiskustannuksista	2011	33,2		19,0		16,9		42,2		41,1		28,0		30,3	
	2012	29,0		16,9		15,9		38,4		40,0		26,9		27,7	
Laitoshoidon	2008	53 866	3,8	33 453	8,3	43 301	16,5	48 061	4,1	49 447	9,2	24 077	12,0	43 911	6,3
nettokustannukset	2009	56 279	4,5	44 887	34,2	53 820	24,3	52 224	8,7	48 345	-2,2	17 980	-25,3	43 740	-0,4
asiakasta kohti	2010	61 431	9,2	36 474	-18,7	51 633	-4,1	53 269	2,0	54 803	13,4	17 733	-1,4	45 173	3,3
	2011	66 418	8,1	50 233	37,7	57 309	11,0	56 952	6,9	53 554	-2,3	15 937	-10,1	47 748	5,7
	2012	65 453	-1,5	54 813	9,1	59 957	4,6	60 211	5,7	61 685	15,2	21 913	37,5	52 985	11,0
Laitoshoidon	2008	209	4,7	189	7,6	177	7,5	180	4,2	187	6,3	211	9,5	197	5,6
nettokustannukset	2009	224	7,3	225	18,9	227	28,4	198	10,0	185	-1,3	231	9,5	213	8,6
käyttöpäivää kohden	2010	229	2,2	226	0,5	220	-3,2	195	-1,5	211	14,3	241	4,4	220	2,9
	2011	240	4,8	250	10,4	227	3,4	204	5,0	218	3,2	245	1,5	230	4,7
	2012	244	1,5	264	5,7	233	2,5	222	8,9	240	9,8	258	5,4	241	4,9
Kehitysvammaisten perhehoito															
Perhehoidon asiakkaat	2008	140	0,7	127	-2,3	102	4,1	23	-11,5	34	25,9	9	12,5	435	1,6
	2009	137	-2,1	118	-7,1	108	5,9	24	4,3	24	-29,4	4	-55,6	415	-4,6
	2010	142	3,6	101	-14,4	99	-8,3	34	41,7	24	0,0	2	-50,0	402	-3,1
	2011	139	-2,1	107	5,9	99	0,0	32	-5,9	27	12,5	1	-50,0	405	0,7
	2012	126	-9,4	82	-23,4	82	-17,2	40	25,0	29	7,4	1	0,0	360	-11,1
Muutos 2008–2012, %		-10,0		-35,4		-19,6		73,9		-14,7		-88,9		-17,2	
Joista lyhytaikaisen	2008	48	-9,4	90	-2,2	80	0,0	11	-8,3	9	12,5	5	66,7	243	-2,0
perhehoidon asiakkaat	2009	49	2,1	91	1,1	89	11,3	12	9,1	10	11,1	4	-20,0	255	4,9
	2010	51	4,1	72	-20,9	80	-10,1	22	83,3	10	0,0	2	-50,0	237	-7,1
	2011	49	-3,9	74	2,8	80	0,0	20	-9,1	10	0,0	1	-50,0	234	-1,3
	2012	36	-26,5	56	-24,3	62	-22,5	28	40,0	10	0,0	1	0,0	193	-17,5
Perhehoidon asiakkaiden %-osuus	2008	7,9		15,5		15,1		3,2		4,3		1,3		8,0	
kaikista	2009	7,5		13,9		16,1		3,0		3,0		0,6		7,4	
kehitysvammahuollon	2010	7,6		11,6		13,7		4,3		2,9		0,3		6,9	
asiakkaista	2011	7,4		11,8		13,8		3,9		3,3		0,1		6,8	
	2012	6,6		9,6		10,9		4,7		3,2		0,1		5,9	
Lyhytaikaisen perhehoidon	2008	34,3		70,9		78,4		47,8		26,5		55,6		55,9	
asiakkaiden %-osuus	2009	35,8		77,1		82,4		50,0		41,7		100,0		61,4	
perhehoidon asiakkaista	2010	35,9		71,3		80,8		64,7		41,7		100,0		59,0	
	2011	35,3		69,2		80,8		62,5		37,0		100,0		57,8	
	2012	28,6		68,3		75,6		70,0		34,5		100,0		53,6	

	Vuosi	HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Kehitysvammaisten perhehoito															
Perhehoidon käyttöpäivät	2008	33 507	3,8	12 719	-10,9	9 015	3,3	5 115	-2,0	5 107	-20,7	779	-54,7	66 242	-3,5
	2009	33 356	-0,5	11 307	-11,1	9 760	8,3	5 069	-0,9	4 890	-4,2	11	-98,6	64 393	-2,8
	2010	33 421	0,2	11 237	-0,6	9 128	-6,5	5 148	1,6	4 980	1,8	153	1 290,9	64 067	-0,5
	2011	33 231	-0,6	11 013	-2,0	8 700	-4,7	5 042	-2,1	5 883	18,1	23	-85,0	63 892	-0,3
	2012	33 144	-0,3	10 469	-4,9	7 289	-16,2	5 308	5,3	6 491	10,3	37	60,9	62 738	-1,8
Muutos 2008–2012, %		-1,1	-17,7	-19,1	-19,1	3,8	27,1	-95,3				-5,3			
Joista lyhytaikaisen perhehoidon käyttöpäivät	2008	1 493	27,4	1 400	-7,0	2 513	-6,6	754	13,0	216	-11,1	175	146,5	6 551	3,2
	2009	1 446	-3,1	1 553	10,9	2 831	12,7	777	3,1	258	19,4	11	-93,7	6 876	5,0
	2010	1 427	-1,3	1 593	2,6	2 547	-10,0	790	1,7	235	-8,9	153	1 290,9	6 745	-1,9
	2011	1 336	-6,4	1 679	5,4	2 119	-16,8	743	-5,9	204	-13,2	23	-85,0	6 104	-9,5
	2012	952	-28,7	1 406	-16,3	1 668	-21,3	993	33,6	399	95,6	37	60,9	5 455	-10,6
Lyhytaikaisen perhehoidon käyttöpäivien %-osuus perhehoidon käyttöpäivistä	2008	4,5		11,0		27,9		14,7		4,2		22,5		9,9	
	2009	4,3		13,7		29,0		15,3		5,3		100,0		10,7	
	2010	4,3		14,2		27,9		15,3		4,7		100,0		10,5	
	2011	4,0		15,2		24,4		14,7		3,5		100,0		9,6	
	2012	2,9		13,4		22,9		18,7		6,1		100,0		8,7	
Perhehoidon käyttöpäiviä asiakasta kohti	2008	239	3,0	100	-8,8	88	-0,8	222	10,8	150	-37,0	87	-59,7	152	-5,1
	2009	243	1,7	96	-4,3	90	2,2	211	-5,0	204	35,6	3	-96,8	155	1,9
	2010	235	-3,3	111	16,1	92	2,0	151	-28,3	208	1,8	77	2 681,8	159	2,7
	2011	239	1,6	103	-7,5	88	-4,7	158	4,1	218	5,0	23	-69,9	158	-1,0
	2012	263	10,0	128	24,0	89	1,2	133	-15,8	224	2,7	37	60,9	174	10,5
Lyhytaikaisen perhehoidon käyttöpäiviä lyhytaikaista asiakasta kohti	2008	31		16		31		69		24		35		27	
	2009	30		17		32		65		26		3		27	
	2010	28		22		32		36		24		77		28	
	2011	27		23		26		37		20		23		26	
	2012	26		25		27		35		40		37		28	
Perhehoidon nettokustannukset	2008	1 748 270	1,7	845 623	-2,8	491 126	6,2	157 369	-9,8	226 868	-16,8	36 549	-40,8	3 505 805	-1,5
	2009	1 828 522	4,6	818 664	-3,2	506 260	3,1	190 312	20,9	167 325	-26,2	1 325	-96,4	3 512 408	0,2
	2010	1 943 131	6,3	791 752	-3,3	419 804	-17,1	215 317	13,1	166 495	-0,5	7 252	447,5	3 543 751	0,9
	2011	1 897 318	-2,4	737 199	-6,9	425 419	1,3	202 503	-6,0	108 215	-35,0	3 030	-58,2	3 373 684	-4,8
	2012	1 987 254	4,7	606 638	-17,7	341 521	-19,7	234 557	15,8	341 987	216,0	0	-100,0	3 511 957	4,1
Muutos 2008–2012, %		13,7	-28,3	-30,5	49,0	50,7	-100,0						0,2		
Perhehoidon nettokustannusten %-osuus KvH:n nettokustannuksista	2008	2,8		4,0		2,5		0,8		1,3		0,2		2,3	
	2009	2,8		3,4		2,4		0,9		0,9		0,0		2,1	
	2010	2,9		3,0		1,8		1,0		0,8		0,0		2,0	
	2011	2,7		2,5		1,7		0,9		0,5		0,0		1,8	
	2012	2,8		1,9		1,3		0,9		1,5		0,0		1,8	
Perhehoidon nettokustannukset asiakasta kohti	2008	12 488	1,0	6 658	-0,5	4 815	2,0	6 842	2,0	6 673	-33,9	4 061	-47,4	8 059	-3,1
	2009	13 347	6,9	6 938	4,2	4 688	-2,6	7 930	15,9	6 972	4,5	331	-91,8	8 464	5,0
	2010	13 684	2,5	7 839	13,0	4 240	-9,5	6 333	-20,1	6 937	-0,5	3 626	995,0	8 815	4,2
	2011	13 650	-0,3	6 890	-12,1	4 297	1,3	6 328	-0,1	4 008	-42,2	3 030	-16,4	8 330	-5,5
	2012	15 772	15,3	7 398	-5,6	4 165	-1,8	5 864	-7,4	11 793	70,0	0	-100,0	9 755	10,7
Perhehoidon nettokustannukset käyttöpäivää kohti	2008	52	-2,0	66	9,0	54	2,8	31	-8,0	44	4,9	47	30,8	53	2,1
	2009	55	5,1	72	8,9	52	-4,8	38	22,0	34	-23,0	120	156,7	55	3,1
	2010	58	6,1	70	-2,7	46	-11,3	42	11,4	33	-2,3	47	-60,6	55	1,4
	2011	57	-1,8	67	-5,0	49	6,3	40	-4,0	18	-45,0	132	177,9	53	-4,5
	2012	60	5,0	58	-13,4	47	-4,2	44	10,0	53	186,4	0	-100,0	56	6,0
Kehitysvammaisten asumispalvelut															
Asumispalvelujen asiakkaat	2008	793	3,0	413	9,0	337	1,8	335	7,7	311	8,0	360	2,6	2 549	4,9
	2009	878	10,7	399	-3,4	349	3,6	355	6,0	309	-0,6	365	1,4	2 655	4,2
	2010	898	2,3	434	8,8	370	6,0	388	9,3	313	1,3	373	2,2	2 776	4,6
	2011	943	5,0	478	10,1	409	10,5	394	1,5	364	16,3	348	-6,7	2 936	5,8
	2012	978	3,7	475	-0,6	436	6,6	432	9,6	408	12,1	362	4,0	3 091	5,3
Muutos 2008–2012, %		23,3	15,0	29,4	29,0	31,2							21,3		
Joista lyhytaikaisten asumispalvelujen asiakkaat	2008	188	17,5	187	23,8	109	-4,4	100	14,9	70	0,0	27	-59,1	681	5,1
	2009	245	30,3	166	-11,2	107	-1,8	114	14,0	47	-32,9	48	77,8	727	6,8
	2010	253	3,3	196	18,1	105	-1,9	119	4,4	28	-40,4	27	-43,8	728	0,1
	2011	259	2,4	227	15,8	121	15,2	114	-4,2	59	110,7	31	14,8	811	11,4
	2012	271	4,6	179	-21,1	124	2,5	141	23,7	64	8,5	24	-22,6	803	-1,0
Asumispalvelujen asiakkaiden %-osuus kaikista KvH:n asiakkaista	2008	44,8		50,2		49,9		46,7		39,0		53,4		46,7	
	2009	48,2		47,1		52,0		44,5		39,3		51,6		47,1	
	2010	47,8		49,8		51,2		49,4		38,1		48,3		47,4	
	2011	49,9		52,9		56,8		47,5		44,6		43,8		49,3	
	2012	50,9		55,6		57,8		51,0		45,5		45,9		51,0	
Lyhytaikaisten asiakkaiden %-osuus asumispalvelujen asiakkaista	2008	23,7		45,3		32,3		29,9		22,5		7,5		26,7	
	2009	27,9		41,6		30,7		32,1		15,2		13,2		27,4	
	2010	28,2		45,2		28,4		30,7		8,9		7,2		26,2	
	2011	27,5		47,5		29,6		28,9		16,2		8,9		27,6	
	2012	27,7		37,7		28,4		32,6		15,7		6,6		26,0	
Asumispalvelujen käyttöpäivät	2008	226 152	1,3	82 189	2,3	80 734	2,4	84 161	3,6	83 254	6,6	101 946	0,0	658 436	2,3
	2009	239 696	6,0	84 863	3,3	87 772	8,7	92 267	9,6	84 653	1,7	114 051	11,9	703 302	6,8
	2010	243 362	1,5	91 140	7,4	92 994	5,9	97 496	5,7	93 114	10,0	121 351	6,4	739 457	5,1
	2011	251 122	3,2	102 176	12,1	101 262	8,9	104 096	6,8	102 548	10,1	127 782	5,3	788 986	6,7
	2012	262 829	4,7	115 729	13,3	110 414	9,0	114 945	10,4	115 270	12,4	131 571	3,0	850 758	7,8
Muutos 2008–2012, %		16,2	40,8	36,8	36,6	38,5					29,1		29,2		
Joista lyhytaikaisten asiakkaiden käyttöpäivät	2008	6 612	-1,2	4 203	2,4	3 788	-24,6	3 043	12,5	1 459	26,1	1 368	-16,4	20 473	-4,0
	2009	9 000	36,1	5 480	30,4	4 425	16,8	3 274	7,6	772	-47,1	1 478	8,0	24 429	19,3
	2010	8 733	-3,0	7 187	31,1	3 038	-31,3	2 991	-8,6	584	-24,4	1 448	-2,0	23 981	-1,8
	2011	8 957	2,6	6 684	-7,0	3 366	10,8	2 619	-12,4	592	1,4	1 593	10,0	23 811	-0,7
	2012	9 900	10,5	6 585	-1,5	3 894	15,7	2 416	-7,8	1 589	168,4	934	-41,4	25 318	6,3
Lyhytaikaisten asiakkaiden käyttöpäivien %-osuus asumispalvelujen käyttöpäivistä	2008	2,9		5,1		4,7		3,6		1,8		1,3		3,1	
	2009	3,8		6,5		5,0		3,5		0,9		1,3		3,5	
	2010	3,6		7,9		3,3		3,1		0,6		1,2		3,2	
	2011	3,6		6,5		3,3		2,5		0,6		1,2		3,0	
	2012	3,8													

	Vuosi	HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Kehitysvammaisten asumispalvelut															
Asumispalvelujen käyttöpäivät asiakasta kohti	2008	285	-1,6	199	-6,1	240	0,6	251	-3,8	268	-1,3	283	-2,5	258	-2,5
	2009	273	-4,3	213	6,9	251	5,0	260	3,5	274	2,3	312	10,3	265	2,5
	2010	271	-0,7	210	-1,3	251	-0,1	251	-3,3	297	8,6	325	4,1	266	0,6
	2011	266	-1,7	214	1,8	248	-1,5	264	5,1	282	-5,3	367	12,9	269	0,9
	2012	269	0,9	244	14,0	253	2,3	266	0,7	283	0,3	363	-1,0	275	2,4
Asumispalvelujen käyttöpäivät lyhytaikaista asiakasta kohti	2008	35		22		35		30		21		51		30	
	2009	37		33		41		29		16		31		34	
	2010	35		37		29		25		21		54		33	
	2011	35		29		28		23		10		51		29	
	2012	37		37		31		17		25		39		32	
Asumispalvelujen nettokustannukset	2008	21 629 235	11,0	8 423 205	8,2	9 421 051	9,6	7 142 000	12,4	4 486 232	12,9	7 199 951	11,8	58 301 674	10,8
	2009	24 466 316	13,1	9 907 255	17,6	10 657 664	13,1	7 473 984	4,6	4 846 188	8,0	8 068 521	12,1	65 419 927	12,2
	2010	25 826 473	5,6	11 807 651	19,2	12 078 008	13,3	7 730 363	3,4	5 375 526	10,9	8 431 232	4,5	71 249 253	8,9
	2011	26 900 080	4,2	13 943 049	18,1	12 980 793	7,5	8 538 260	10,5	7 040 215	31,0	9 682 300	14,8	79 084 697	11,0
	2012	30 681 174	14,1	16 203 779	16,2	14 248 282	9,8	10 806 425	26,6	7 951 485	12,9	10 256 917	5,9	90 148 062	14,0
Muutos 2008–2012, %		41,9		92,4		51,2		51,3		77,2		42,5		54,6	
Asumispalvelujen nettokustannusten %-osuus KvH:n kustannuksista	2008	34,9		39,6		48,7		38,2		25,1		46,6		37,7	
	2009	37,3		41,0		49,6		36,3		25,8		48,1		39,1	
	2010	38,1		44,4		52,0		35,7		26,6		49,9		40,4	
	2011	38,7		47,6		53,1		37,0		33,4		54,4		42,7	
	2012	42,6		50,5		54,7		42,0		34,0		54,8		45,5	
Asumispalvelujen nettokustannukset asiakasta kohti	2008	27 275	7,8	20 395	-0,7	27 956	7,7	21 319	4,3	14 425	4,5	20 000	9,0	22 872	5,6
	2009	27 866	2,2	24 830	21,7	30 538	9,2	21 053	-1,2	15 683	8,7	22 106	10,5	24 640	7,7
	2010	28 760	3,2	27 207	9,6	32 643	6,9	19 924	-5,4	17 174	9,5	22 604	2,3	25 666	4,2
	2011	28 526	-0,8	29 170	7,2	31 738	-2,8	21 671	8,8	19 341	12,6	27 823	23,1	26 936	4,9
	2012	31 371	10,0	34 113	16,9	32 680	3,0	25 015	15,4	19 489	0,8	28 334	1,8	29 165	8,3
Asumispalvelujen nettokustannukset käyttöpäivää kohti	2008	96	9,5	102	5,8	117	7,0	85	8,5	54	5,9	71	11,9	89	8,3
	2009	102	6,7	117	13,9	121	4,1	81	-4,5	57	6,2	71	0,2	93	5,1
	2010	106	4,0	130	11,0	130	7,0	79	-2,1	58	0,8	69	-1,8	96	3,6
	2011	107	0,9	136	5,3	128	-1,3	82	3,4	69	18,9	76	9,1	100	4,0
	2012	117	9,0	140	2,6	129	0,7	94	14,6	69	0,5	78	2,9	106	5,7
Autettu asuminen															
Autetun asumisen asiakkaat	2008	513	3,4	313	16,8	278	-4,1	233	10,4	163	5,2	242	8,5	1 742	6,0
	2009	606	18,1	298	-4,8	289	4,0	243	4,3	161	-1,2	243	0,4	1 840	5,6
	2010	642	5,9	322	8,1	307	6,2	261	7,4	144	-10,6	250	2,9	1 926	4,7
	2011	672	4,7	413	28,3	333	8,5	272	4,2	206	43,1	278	11,2	2 174	12,9
	2012	700	4,2	383	-7,3	340	2,1	328	20,6	236	14,6	287	3,2	2 274	4,6
Muutos 2008–2012, %		36,5		22,4		22,3		40,8		44,8		18,6		30,5	
Joista lyhytaikaiset autetun asumisen asiakkaat	2008	170	24,1	179	29,7	108	-13,6	100	14,9	66	6,5	20	-64,3	643	6,3
	2009	219	28,8	152	-15,1	104	-3,7	111	11,0	44	-33,3	37	85,0	667	3,7
	2010	236	7,8	184	21,1	104	0,0	118	6,3	27	-38,6	27	-27,0	696	4,3
	2011	241	2,1	220	19,6	121	16,3	109	-7,6	59	118,5	31	14,8	781	12,2
	2012	256	6,2	174	-20,9	124	2,5	139	27,5	64	8,5	34	9,7	791	1,3
Autetun asumisen asiakkaiden %-osuus asumispalvelujen asiakkaista	2008	64,7		75,8		82,5		69,6		52,4		67,2		68,3	
	2009	69,0		74,7		82,8		68,5		52,1		66,6		69,3	
	2010	71,5		74,2		83,0		67,3		46,0		67,0		69,4	
	2011	71,3		86,4		81,4		69,0		56,6		79,9		74,0	
	2012	71,6		80,6		78,0		75,9		57,8		79,3		73,6	
Autetun asumisen käyttöpäivät	2008	129 077	1,1	49 700	4,7	63 236	3,9	47 725	6,0	34 770	5,6	61 631	0,6	386 139	2,9
	2009	142 594	10,5	53 083	6,8	67 067	6,1	52 706	10,4	34 726	-0,1	74 577	21,0	424 753	10,0
	2010	150 393	5,5	59 419	11,9	71 548	6,7	53 609	1,7	39 259	13,1	77 108	3,4	451 336	6,3
	2011	157 335	4,6	68 102	14,6	76 485	6,9	57 602	7,4	47 776	21,7	86 841	12,6	494 141	9,5
	2012	165 583	5,2	83 007	21,9	77 896	1,8	65 715	14,1	54 928	15,0	87 749	1,0	534 878	8,2
Joista lyhytaikaisten asiakkaiden käyttöpäivät	2008	5 873	7,2	3 904	14,4	4 880	-2,3	3 043	12,5	1 290	24,3	1 175	-16,0	20 165	6,0
	2009	7 891	34,4	4 967	27,2	4 281	-12,3	3 093	1,6	745	-42,2	1 441	22,6	22 418	11,2
	2010	7 867	-0,3	6 755	36,0	3 026	-29,3	2 923	-5,5	579	-22,3	1 448	0,5	22 598	0,8
	2011	8 147	3,6	6 536	-3,2	3 366	11,2	2 619	-10,4	592	2,2	1 593	10,0	22 853	1,1
	2012	9 092	11,6	6 238	-4,6	3 890	15,6	2 416	-7,8	1 589	168,4	934	-41,4	24 159	5,7
Autetun asumisen käyttöpäivien %-osuus asumispalvelujen käyttöpäivästä	2008	57,1		60,5		78,3		56,7		41,8		60,5		58,6	
	2009	59,5		62,6		76,4		57,1		41,0		65,4		60,4	
	2010	61,8		65,2		76,9		55,0		42,2		63,5		61,0	
	2011	62,7		66,7		75,5		55,3		46,6		68,0		62,6	
	2012	63,0		71,7		70,5		57,2		47,7		66,7		62,9	
Lyhytaikaisen autetun asumisen käyttöpäivien %-osuus autetun asumisen käyttöpäivästä	2008	4,5		7,9		7,7		6,4		3,7		1,9		5,2	
	2009	5,5		9,4		6,4		5,9		2,1		1,9		5,3	
	2010	5,2		11,4		4,2		5,5		1,5		1,9		5,0	
	2011	5,2		9,6		4,4		4,5		1,2		1,8		4,6	
	2012	5,5		7,5		5,0		3,7		2,9		1,1		4,5	
Autetun asumisen käyttöpäivät asiakasta kohti	2008	252	-2,3	159	-10,4	227	8,4	205	-4,0	213	0,4	255	-7,3	222	-2,9
	2009	235	-6,5	178	12,2	232	2,0	217	5,9	216	1,1	307	20,5	231	4,1
	2010	234	-0,4	185	3,6	233	0,4	205	-5,3	273	26,4	308	0,5	234	1,5
	2011	234	-0,1	165	-10,6	230	-1,4	212	3,1	232	-14,9	312	1,3	227	-3,0
	2012	237	1,0	217	31,4	229	-0,3	200	-5,4	233	0,4	306	-2,1	235	3,5
Autetun asumisen nettokustannukset	2008	16 143 530	7,6	6 766 811	13,4	8 360 954	10,0	5 679 114	9,5	3 340 488	14,4	6 364 451	12,8	46 655 347	10,2
	2009	18 997 574	17,7	8 182 216	20,9	9 425 583	12,7	6 026 547	6,1	3 610 295	8,1	7 207 987	13,3	53 450 202	14,6
	2010	20 629 989	8,6	9 807 707	19,9	10 795 099	14,5	6 307 906	4,7	4 112 606	13,9	7 642 130	6,0	59 295 437	10,9
	2011	21 476 693	4,1	11 959 921	21,9	11 702 863	8,4	6 778 544	7,5	5 702 115	38,6	8 842 533	15,7	66 462 669	12,1
	2012	25 045 373	16,6	14 258 092	19,2	12 689 076	8,4	8 631 762	27,3	6 573 002	15,3	9 108 378	3,0	76 305 682	14,8
Muutos 2008–2012, %		55,1		110,7		51,8		52,0		96,8		43,1		63,6	
Autetun asumisen nettokustannusten %-osuus asumispalvelujen nettokustannuksista	2008	74,6		80,3		88,7		79,5		74,5		88,4		80,0	

	Vuosi	HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Autettu asuminen															
Autetun asumisen nettokustannukset asiakasta kohti	2008	31 469	4,0	21 619	-2,9	30 075	14,7	24 374	-0,8	20 494	8,8	26 299	3,9	26 783	4,0
	2009	31 349	-0,4	27 457	27,0	32 614	8,4	24 801	1,8	22 424	9,4	29 662	12,8	29 049	8,5
	2010	32 134	2,5	30 459	10,9	35 163	7,8	24 168	-2,5	28 560	27,4	30 569	3,1	30 787	6,0
	2011	31 959	-0,5	28 959	-4,9	35 144	-0,1	24 921	3,1	27 680	-3,1	31 808	4,1	30 572	-0,7
	2012	35 779	12,0	37 227	28,6	37 321	6,2	26 316	5,6	27 852	0,6	31 737	-0,2	33 556	9,8
Autetun asumisen nettokustannukset käyttöpäivää kohti	2008	125	6,4	136	8,3	132	5,9	119	3,3	96	8,4	103	12,1	121	7,1
	2009	133	6,5	154	13,2	141	6,3	114	-3,9	104	8,2	97	-6,4	126	4,1
	2010	137	3,0	165	7,1	151	7,4	118	2,9	105	0,8	99	2,5	131	4,4
	2011	137	-0,5	176	6,4	153	1,4	118	0,0	119	13,9	102	2,7	135	2,4
	2012	151	10,8	172	-2,2	163	6,5	131	11,6	120	0,3	104	1,9	143	6,1
Ohjattu asuminen															
Ohjatun asumisen asiakkaat	2008	211	-3,2	70	-13,6	49	11,4	88	1,1	76	2,7	71	-2,7	565	-2,1
	2009	216	2,4	78	11,4	50	2,0	96	9,1	74	-2,6	89	25,4	603	6,7
	2010	223	3,2	80	2,6	52	4,0	93	-3,1	73	-1,4	71	-20,2	592	-1,8
	2011	194	-13,0	81	1,3	44	-15,4	96	3,2	71	-2,7	70	-1,4	556	-6,1
	2012	186	-4,1	75	-7,4	58	31,8	104	8,3	73	2,8	66	-5,7	562	1,1
Ohjatun asumisen asiakkaiden %-osuus asumispalvelujen asiakkaista	2008	26,6		16,9		14,5		26,3		24,4		19,7		22,2	
	2009	24,6		19,5		14,3		27,0		23,9		24,4		22,7	
	2010	24,8		18,4		14,1		24,0		23,3		19,0		21,3	
	2011	20,6		16,9		10,8		24,4		19,5		20,1		18,9	
	2012	19,0		15,8		13,3		24,1		17,9		18,2		18,2	
Ohjatun asumisen käyttöpäivät	2008	66 521	1,9	21 690	-2,4	15 075	2,7	31 626	4,3	24 989	1,1	23 200	5,6	183 101	2,2
	2009	65 817	-1,1	23 167	6,8	17 358	15,1	30 486	-3,6	24 540	-1,8	23 542	1,5	184 910	1,0
	2010	63 262	-3,9	22 624	-2,3	16 953	-2,3	31 842	4,4	24 504	-0,1	24 168	2,7	183 353	-0,8
	2011	56 612	-10,5	24 411	7,9	15 189	-10,4	33 343	4,7	24 614	0,4	23 068	-4,6	177 237	-3,3
	2012	55 556	-1,9	24 543	0,5	18 703	23,1	35 872	7,6	24 634	0,1	22 646	-1,8	181 954	2,7
Joista lyhytaikaisten asiakkaiden käyttöpäivät	2008	739		299		11		0		169		193		1 411	-38,4
	2009	1 109		513		144		181		27		37		2 011	42,5
	2010	866		432		12		68		5		0		1 383	-31,2
	2011	810		148		0		0		0		0		958	-30,7
	2012	808		347		4		0		0		0		1 159	21,0
Ohjatun asumisen käyttöpäivien %-osuus asumispalvelujen käyttöpäivistä	2008	29,4		26,4		18,7		37,6		30,0		22,8		27,8	
	2009	27,5		27,3		19,8		33,0		29,0		20,6		26,3	
	2010	26,0		24,8		18,2		32,7		26,3		19,9		24,8	
	2011	22,5		23,9		15,0		32,0		24,0		18,1		22,5	
	2012	21,1		21,2		16,9		31,2		21,4		17,2		21,4	
Lyhytaikaisen ohjatun asumisen käyttöpäivien %-osuus ohjatun asumisen käyttöpäivistä	2008	1,1		1,4		0,1		0,0		0,7		0,8		0,8	
	2009	1,7		2,2		0,8		0,6		0,1		0,2		1,1	
	2010	1,4		1,9		0,1		0,2		0,0		0,0		0,8	
	2011	1,4		0,6		0,0		0,0		0,0		0,0		0,5	
	2012	1,5		1,4		0,0		0,0		0,0		0,0		0,6	
Ohjatun asumisen käyttöpäivät asiakasta kohti	2008	315	5,3	310	12,9	308	-7,8	359	3,1	329	-1,6	327	8,6	324	4,4
	2009	305	-3,3	297	-4,1	347	12,8	318	-11,6	332	0,9	265	-19,0	307	-5,4
	2010	284	-6,9	283	-4,8	326	-6,1	342	7,8	336	1,2	340	28,7	310	1,0
	2011	292	2,9	301	6,6	345	5,9	347	1,4	347	3,3	330	-3,2	319	2,9
	2012	299	2,4	327	8,6	322	-6,6	345	-0,7	337	-2,7	343	4,1	324	1,6
Ohjatun asumisen nettokustannukset	2008	4 050 537	4,7	1 422 770	-13,6	948 470	7,7	1 366 714	26,8	882 918	6,1	745 472	8,6	9 416 881	4,7
	2009	3 715 233	-8,3	1 503 481	5,7	1 130 125	19,2	1 320 098	-3,4	931 675	5,5	751 257	0,8	9 351 870	-0,7
	2010	4 010 770	8,0	1 761 157	17,1	1 089 615	-3,6	1 243 320	-5,8	907 244	-2,6	625 410	-16,8	9 637 516	3,1
	2011	4 219 150	5,2	1 722 519	-2,2	968 275	-11,1	1 518 315	22,1	918 923	1,3	706 161	12,9	10 053 343	4,3
	2012	4 628 753	9,7	1 719 353	-0,2	1 166 767	20,5	1 924 477	26,8	946 604	3,0	949 387	34,4	11 335 341	12,8
Ohjatun asumisen nettokustannusten %-osuus asumispalvelujen nettokustannuksista	2008	18,7		16,9		10,1		19,1		19,7		10,4		16,2	
	2009	15,2		15,2		10,6		17,7		19,2		9,3		14,3	
	2010	15,5		14,9		9,0		16,1		16,9		7,4		13,5	
	2011	15,7		12,4		7,5		17,8		13,1		7,3		12,7	
	2012	15,1		10,6		8,2		17,8		11,9		9,3		12,6	
Ohjatun asumisen nettokustannusten %-osuus KvH:n nettokustannuksista	2008	6,5		6,7		4,9		7,3		4,9		4,8		6,1	
	2009	5,7		6,2		5,3		6,4		5,0		4,5		5,6	
	2010	5,9		6,6		4,7		5,7		4,5		3,7		5,5	
	2011	6,1		5,9		4,0		6,6		4,4		4,0		5,4	
	2012	6,4		5,4		4,5		7,5		4,0		5,1		5,7	
Ohjatun asumisen nettokustannukset asiakasta kohti	2008	19 197	8,2	20 325	0,0	19 357	-3,3	15 531	25,3	11 617	3,3	10 500	11,6	16 667	6,9
	2009	17 200	-10,4	19 275	-5,2	22 603	16,8	13 751	-11,5	12 590	8,4	8 441	-19,6	15 509	-6,9
	2010	17 986	4,6	22 014	14,2	20 954	-7,3	13 369	-2,8	12 428	-1,3	8 809	4,4	16 280	5,0
	2011	21 748	20,9	21 266	-3,4	22 006	5,0	15 816	18,3	12 943	4,1	10 088	14,5	18 082	11,1
	2012	24 886	14,4	22 925	7,8	20 117	-8,6	18 505	17,0	12 967	0,2	14 385	42,6	20 170	11,5
Ohjatun asumisen nettokustannukset käyttöpäivää kohti	2008	61	2,8	66	-11,5	63	4,9	43	21,5	35	5,0	32	2,8	51	2,5
	2009	56	-7,3	65	-1,1	65	3,5	43	0,2	38	7,5	32	-0,7	51	-1,7
	2010	63	12,3	78	20,0	64	-1,3	39	-9,8	37	-2,5	26	-18,9	53	3,9
	2011	75	17,6	71	-9,4	64	-0,8	46	16,6	37	0,8	31	18,3	57	7,9
	2012	83	11,8	70	-0,7	62	-2,1	54	17,8	38	2,9	42	36,9	62	9,8
Tuettu asuminen															
Tuetun asumisen asiakkaat	2008	90	2,3	30	0,0	10	11,1	14	-17,6	72	22,0	47	-14,5	263	1,9
	2009	91	1,1	25	-16,7	12	20,0	29	107,1	82	13,9	45	-4,3	284	8,0
	2010	93	2,2	32	28,0	16	33,3	34	17,2	96	17,1	55	22,2	326	14,8
	2011	117	25,8	31	-3,1	37	131,3	35	2,9	97	1,0	53	-3,6	370	13,5
	2012	118	0,9	24	-22,6	56	51,4	38	8,6	101	4,1	66	24,5	403	8,9
Tuetun asumisen asiakkaiden %-osuus asumispalvelujen asiakkaista	2008	11,3		7,3		3,0		4,2		23,2		13,1		10,3	
	2009	10,4		6,3		3,4		8,2		26,5		12,3		10,7	
	2010	10,4		7,4		4,3		8,8		30,7		14,7		11,7	
	2011	12,4		6,5		9,0		8,9		26,6		15,2		12,6	
	2012	12,1		5,1		12,8		8,8		24,8		18,2		13,0	

	Vuosi	HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Tuettu asuminen															
Tuetun asumisen käyttöpäivät	2008	30 554	1,1	10 799	1,5	3 496	6,4	4 810	-18,3	23 495	14,9	17 115	-8,8	90 269	1,2
	2009	31 285	2,4	8 613	-20,2	3 347	-4,3	9 075	88,7	25 387	8,1	15 932	-6,9	93 639	3,7
	2010	29 707	-5,0	9 097	5,6	4 493	34,2	12 045	32,7	29 351	15,6	20 075	26,0	104 768	11,9
	2011	37 175	25,1	9 663	6,2	9 588	113,4	13 151	9,2	30 158	2,7	17 873	-11,0	117 608	12,3
	2012	41 690	12,1	8 179	-15,4	13 815	44,1	13 358	1,6	35 708	18,4	21 176	18,5	133 926	13,9
Tuetun asumisen käyttöpäivien %-osuus asumispalvelujen käyttöpäivistä	2008	13,5		13,1		4,3		5,7		28,2		16,8		13,7	
	2009	13,1		10,1		3,8		9,8		30,0		14,0		13,3	
	2010	12,2		10,0		4,8		12,4		31,5		16,5		14,2	
	2011	14,8		9,5		9,5		12,6		29,4		14,0		14,9	
	2012	15,9		7,1		12,5		11,6		31,0		16,1		15,7	
Tuetun asumisen käyttöpäivät asiakasta kohden	2008	339	-1,1	360	1,5	350	-4,2	344	-0,8	326	-5,8	364	6,7	343	-0,8
	2009	344	1,3	345	-4,3	279	-20,2	313	-8,9	310	-5,1	354	-2,8	330	-3,9
	2010	319	-7,1	284	-17,5	281	0,7	354	13,2	306	-1,2	365	3,1	321	-2,5
	2011	318	-0,5	312	9,6	259	-7,7	376	6,1	311	1,7	337	-7,6	318	-1,1
	2012	353	11,2	341	9,3	247	-4,8	352	-6,4	354	13,7	321	-4,9	332	4,6
Tuetun asumisen nettokustannukset	2008	1 435 169	132,5	233 624	37,4	111 627	-0,7	96 172	6,0	262 826	17,9	90 028	-17,4	2 229 446	68,6
	2009	1 753 509	22,2	221 557	-5,2	101 956	-8,7	127 339	32,4	304 217	15,7	109 277	21,4	2 617 855	17,4
	2010	1 185 714	-32,4	238 787	7,8	193 294	89,6	179 137	40,7	355 676	16,9	163 692	49,8	2 316 300	-11,5
	2011	1 204 237	1,6	260 609	9,1	309 655	60,2	241 401	34,8	419 177	17,9	133 606	-18,4	2 568 685	10,9
	2012	1 007 048	-16,4	226 335	-13,2	392 439	26,7	250 186	3,6	431 879	3,0	199 152	49,1	2 507 039	-2,4
Tuetun asumisen nettokustannusten %-osuus asumispalvelujen nettokustannuksista	2008	6,6		2,8		1,2		1,3		5,9		1,3		3,8	
	2009	7,2		2,2		1,0		1,7		6,3		1,4		4,0	
	2010	4,6		2,0		1,6		2,3		6,6		1,9		3,3	
	2011	4,5		1,9		2,4		2,8		6,0		1,4		3,2	
	2012	3,3		1,4		2,8		2,3		5,4		1,9		2,8	
Tuetun asumisen nettokustannukset asiakasta kohti	2008	15 946	127,4	7 787	37,4	11 163	-10,6	6 869	28,7	3 650	-3,4	1 915	-3,3	8 477	65,4
	2009	19 269	20,8	8 862	13,8	8 496	-23,9	4 391	-36,1	3 710	1,6	2 428	26,8	9 218	8,7
	2010	12 750	-33,8	7 462	-15,8	12 081	42,2	5 269	20,0	3 705	-0,1	2 976	22,6	7 105	-22,9
	2011	10 293	-19,3	8 407	12,7	8 369	-30,7	6 897	30,9	4 321	16,6	2 521	-15,3	6 942	-2,3
	2012	8 534	-17,1	9 431	12,2	7 008	-16,3	6 584	-4,5	4 276	-1,1	3 017	19,7	6 221	-10,4
Tuetun asumisen nettokustannukset käyttöpäivää kohti	2008	47	129,9	22	35,4	32	-6,7	20	29,7	11	2,6	5	-9,4	25	66,7
	2009	56	19,3	26	18,9	30	-4,6	14	-29,8	12	7,1	7	30,4	28	13,2
	2010	40	-28,8	26	2,0	43	41,2	15	6,0	12	1,1	8	18,9	22	-20,9
	2011	32	-18,8	27	2,7	32	-24,9	18	23,4	14	14,7	7	-8,3	22	-1,2
	2012	24	-25,4	28	2,6	28	-12,0	19	2,0	12	-13,0	9	25,8	19	-14,3
Kehitysvammahuollon työ- ja päivätoiminnan kokonaisuus															
Työ- ja päivätoiminnan kaikki asiakkaat	2008	983	4,1	348	2,1	348	3,0	315	2,6	461	8,7	363	3,1	2 818	4,1
	2009	1 002	1,9	373	7,2	355	2,0	330	4,8	462	0,2	393	8,3	2 915	3,4
	2010	1 022	2,0	395	5,9	375	5,6	334	1,2	445	-3,7	397	1,0	2 968	1,8
	2011	1 034	1,2	417	5,6	387	3,2	341	2,1	477	7,2	398	0,3	3 054	2,9
	2012	1 063	2,8	436	4,6	393	1,6	357	4,7	489	2,5	401	0,8	3 139	2,8
Muutos 2008–2012, %		8,1		25,3		12,9		13,3		6,1		10,5		11,4	
Työ- ja päivätoiminnan asiakkaiden %-osuus kaikista KvH:n asiakkaista	2008	55,5		42,3		51,5		43,9		57,8		53,9		51,6	
	2009	55,0		44,0		52,9		41,4		58,7		55,5		51,7	
	2010	54,4		45,3		51,9		42,5		54,1		51,4		50,7	
	2011	54,7		46,1		53,8		41,1		58,5		50,1		51,3	
	2012	55,3		51,0		52,1		42,1		54,5		50,8		51,8	
Työ- ja päivätoiminnan suoritteet (päivät)	2008	159 180	0,9	57 664	6,4	47 716	4,2	47 701	0,3	70 490	3,2	66 932	11,9	449 683	3,7
	2009	164 027	3,0	61 127	6,0	50 332	5,5	46 705	-2,1	74 346	5,5	71 953	7,5	468 490	4,2
	2010	166 283	1,4	65 950	7,9	53 543	6,4	53 720	15,0	75 689	1,8	75 143	4,4	490 328	4,7
	2011	164 178	-1,3	68 725	4,2	57 355	7,1	54 360	1,2	77 526	2,4	74 255	-1,2	496 399	1,2
	2012	165 921	1,1	72 125	4,9	55 948	-2,5	64 356	18,4	80 996	4,5	74 602	0,5	513 948	3,5
Muutos 2008–2012, %		4,2		25,1		17,3		34,9		14,9		11,5		14,3	
Työ- ja päivätoiminnan suoritteet asiakasta kohti	2008	162	-3,1	166	4,3	137	1,2	151	-2,3	153	-5,1	184	8,5	160	-0,4
	2009	164	1,1	164	-1,1	142	3,4	142	-6,5	161	5,2	183	-0,7	161	0,7
	2010	163	-0,6	167	1,9	143	0,7	161	13,6	170	5,7	189	3,4	165	2,8
	2011	159	-2,4	165	-1,3	148	3,8	159	-0,9	163	-4,4	187	-1,4	163	-1,6
	2012	156	-1,7	165	0,4	142	-3,9	180	13,1	166	1,9	186	-0,3	164	0,7
Työ- ja päivätoiminnan nettokustannukset	2008	11 127 716	10,2	4 833 978	18,9	4 221 536	4,8	2 266 006	11,7	3 531 885	5,2	2 051 543	5,6	28 032 664	9,9
	2009	11 806 187	6,1	5 429 100	12,3	4 177 754	-1,0	2 339 744	3,3	4 144 772	17,4	2 261 850	10,3	30 159 407	7,6
	2010	12 621 152	6,9	6 208 334	14,4	4 462 616	6,8	2 609 776	11,5	3 932 313	-5,1	2 022 067	-10,6	31 856 258	5,6
	2011	13 078 967	3,6	7 127 024	14,8	4 706 400	5,5	2 893 725	10,9	4 535 149	15,3	1 937 221	-4,2	34 278 486	7,6
	2012	14 519 517	11,0	7 705 234	8,1	4 990 515	6,0	3 126 933	8,1	4 863 285	7,2	2 107 118	8,8	37 312 602	8,9
Muutos 2008–2012, %		43,8		89,5		23,8		54,2		44,9		8,4		46,2	
Työ- ja päivätoiminnan nettokustannusten %-osuus KvH:n kustannuksista	2008	18,0		22,7		21,8		12,1		19,8		13,3		18,1	
	2009	18,0		22,5		19,4		11,4		22,1		13,5		18,0	
	2010	18,6		23,3		19,2		12,0		19,4		12,0		18,1	
	2011	18,8		24,3		19,3		12,5		21,5		10,9		18,5	
	2012	20,2		24,0		19,2		12,2		20,8		11,3		18,9	
Nettokustannukset asiakasta kohti	2008	11 320	5,9	13 891	16,5	12 131	1,7	7 194	8,9	7 661	-3,2	5 652	2,4	9 948	5,5
	2009	11 783	4,1	14 555	4,8	11 768	-3,0	7 090	-1,4	8 971	17,1	5 755	1,8	10 346	4,0
	2010	12 349	4,8	15 717	8,0	11 900	1,1	7 814	10,2	8 837	-1,5	5 093	-11,5	10 733	3,7
	2011	12 649	2,4	17 091	8,7	12 161	2,2	8 486	8,6	9 508	7,6	4 867	-4,4	11 224	4,6
	2012	13 659	8,0	17 673	3,4	12 699	4,4	8 759	3,2	9 945	4,6	5 255	8,0	11 887	5,9
Nettokustannukset suoritetta kohti	2008	70	9,3	84	11,7	88	0,5	48	11,4	50	2,0	31	-5,7	62	5,9
	2009	72	3,0	89	5,9	83	-6,2	50	5,5	56	11,3	31	2,6	64	3,3
	2010	76	5,5	94	6,0	83	0,4	49	-3,0	52	-6,8	27	-14,4	65	0,9
	2011	80	5,0	104	10,2	82	-1,5	53	9,6	58	12,6	26	-3,1	69	6,3
	2012	88	9,8	107	3,0	89	8,7	49	-8,7	60	2,6	28	8,3	73	5,1

	Vuosi	HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Päivä- ja työtoimintakeskukset															
Päivä- ja työtoimintakeskusten asiakkaat	2008	888	4,7	293	1,4	297	3,5	212	-25,4	404	8,9	265	-0,4	2 359	0,6
	2009	988	11,3	336	14,7	317	6,7	267	25,9	406	0,5	315	18,9	2 629	11,4
	2010	913	-7,6	352	4,8	302	-4,7	280	4,9	395	-2,7	313	-0,6	2 555	-2,8
	2011	935	2,4	359	2,0	327	8,3	285	1,8	357	-9,6	398	27,2	2 661	4,1
	2012	954	2,0	404	12,5	343	4,9	301	5,6	392	9,8	320	-19,6	2 714	2,0
Päivä- ja työtoimintakeskusten asiakkaiden %-osuus työ- ja päivätoiminnan asiakkaista	2008	90,3		84,2		85,3		67,3		87,6		73,0		83,7	
	2009	98,6		90,1		89,3		80,9		87,9		80,2		90,2	
	2010	89,3		89,1		80,5		83,8		88,8		78,8		86,1	
	2011	90,4		86,1		84,5		83,6		74,8		100,0		87,1	
	2012	89,7		92,7		87,3		84,3		80,2		79,8		86,5	
Päivä- ja työtoimintakeskusten suoritteet (päivät)	2008	135 691	0,4	49 824	6,5	39 689	2,9	39 832	-1,1	60 211	4,1	45 372	8,9	370 619	2,9
	2009	143 326	5,6	53 166	6,7	43 277	9,0	38 181	-4,1	64 425	7,0	54 693	20,5	397 068	7,1
	2010	142 315	-0,7	57 013	7,2	42 568	-1,6	44 160	15,7	65 863	2,2	56 703	3,7	408 622	2,9
	2011	140 976	-0,9	59 071	3,6	45 150	6,1	43 977	-0,4	65 306	-0,8	57 015	0,6	411 495	0,7
	2012	142 592	1,1	62 227	5,3	45 419	0,6	53 673	22,0	66 869	2,4	57 187	0,3	427 967	4,0
Muutos 2008–2012, %	5,1		24,9		14,4		34,7		11,1		26,0		15,5		
Päivä- ja työtoimintakeskusten suoritteiden %-osuus työ- ja päivätoiminnan suoritteista	2008	85,2		86,4		83,2		83,5		85,4		67,8		82,4	
	2009	87,4		87,0		86,0		81,7		86,7		76,0		84,8	
	2010	85,6		86,4		79,5		82,2		87,0		75,5		83,3	
	2011	85,9		86,0		78,7		80,9		84,2		76,8		82,9	
	2012	85,9		86,3		81,2		83,4		82,6		76,7		83,3	
Päivä- ja työtoimintakeskusten suoritteet asiakasta kohti	2008	153	-4,1	170	5,0	134	-0,6	188	32,5	149	-4,4	171	9,3	157	2,3
	2009	145	-5,1	158	-6,9	137	2,2	143	-23,9	159	6,5	174	1,4	151	-3,9
	2010	156	7,5	162	2,4	141	3,2	158	10,3	167	5,1	181	4,3	160	5,9
	2011	151	-3,3	165	1,6	138	-2,0	154	-2,2	183	9,7	143	-20,9	155	-3,3
	2012	149	-0,9	154	-6,4	132	-4,1	178	15,6	171	-6,7	179	24,8	158	2,0
Tuettu työtoiminta (avotyötoiminta) ja tuettu työllistyminen (tuettu työ)															
Tuetun työtoiminnan (avotyötoiminnan) ja tuetun työllistymisen (tuetun työn) asiakkaat	2008	215	25,7	58	11,5	51	0,0	48	6,7	78	-2,5	98	14,0	548	13,0
	2009	241	12,1	60	3,4	57	11,8	54	12,5	76	-2,6	78	-20,4	566	3,3
	2010	220	-8,7	59	-1,7	73	28,1	54	0,0	73	-3,9	84	7,7	563	-0,5
	2011	223	1,4	62	5,1	82	12,3	65	20,4	87	19,2	89	6,0	608	8,0
	2012	257	15,2	66	6,5	60	-26,8	67	3,1	110	26,4	81	-9,0	641	5,4
Asiakkaiden %-osuus työ- ja päivätoiminnan kaikista asiakkaista	2008	21,9		16,7		14,7		15,2		16,9		27,0		19,4	
	2009	24,1		16,1		16,1		16,4		16,5		19,8		19,4	
	2010	21,5		14,9		19,5		16,2		16,4		21,2		19,0	
	2011	21,6		14,9		21,2		19,1		18,2		22,4		19,9	
	2012	24,2		15,1		15,3		18,8		22,5		20,2		20,4	
Tuetun työtoiminnan (avotyötoiminnan) ja tuetun työllistymisen (tuetun työn) suoritteet (päivät)	2008	23 489	3,8	7 840	6,3	8 027	11,1	7 869	7,7	10 279	-1,5	21 560	18,8	79 064	8,1
	2009	20 701	-11,9	7 961	1,5	7 055	-12,1	8 524	8,3	9 921	-3,5	17 260	-19,9	71 422	-9,7
	2010	23 968	15,8	8 937	12,3	10 975	55,6	9 560	12,2	9 826	-1,0	18 440	6,8	81 706	14,4
	2011	23 202	-3,2	9 654	8,0	12 205	11,2	10 383	8,6	12 220	24,4	17 240	-6,5	84 904	3,9
	2012	23 329	0,5	9 898	2,5	10 529	-13,7	10 683	2,9	14 127	15,6	17 415	1,0	85 981	1,3
Muutos 2008–2012, %	-0,7		26,3		31,2		35,8		37,4		-19,2		8,7		
Suoritteiden %-osuus työ- ja päivätoiminnan kaikista suoritteista	2008	14,8		13,6		16,8		16,5		14,6		32,2		17,6	
	2009	12,6		13,0		14,0		18,3		13,3		24,0		15,2	
	2010	14,4		13,6		20,5		17,8		13,0		24,5		16,7	
	2011	14,1		14,0		21,3		19,1		15,8		23,2		17,1	
	2012	14,1		13,7		18,8		16,6		17,4		23,3		16,7	
Suoritteet asiakasta kohti	2008	109	-17,5	135	-4,7	157	11,1	164	1,0	132	1,0	220	4,2	144	-4,3
	2009	86	-21,4	133	-1,8	124	-21,4	158	-3,7	131	-0,9	221	0,6	126	-12,5
	2010	109	26,8	151	14,2	150	21,5	177	12,2	135	3,1	220	-0,8	145	15,0
	2011	104	-4,5	156	2,8	149	-1,0	160	-9,8	140	4,4	194	-11,8	140	-3,8
	2012	91	-12,8	150	-3,7	175	17,9	159	-0,2	128	-8,6	215	11,0	134	-3,9
Kehitysvammahuollon muut palvelut															
Muiden palvelujen nettokustannukset	2008	3 872 909	-15,0	2 630 917	32,2	1 808 534	3,2	563 215	17,8	663 947	18,1	516 592	-5,3	10 056 114	1,7
	2009	4 421 548	14,2	2 461 318	-6,4	1 846 283	2,1	1 323 782	135,0	724 490	9,1	562 585	8,9	11 340 006	12,8
	2010	4 556 560	3,1	2 478 884	0,7	2 096 115	13,5	1 728 182	30,5	790 668	9,1	944 951	68,0	12 595 359	11,1
	2011	4 500 557	-1,2	1 919 327	-22,6	2 191 851	4,6	1 705 073	-1,3	743 243	-6,0	1 185 346	25,4	12 245 397	-2,8
	2012	3 888 786	-13,6	2 113 058	10,1	2 319 047	5,8	1 684 916	-1,2	879 575	18,3	1 320 349	11,4	12 205 731	-0,3
Muiden palvelujen nettokustannusten %-osuus KvH:n kustannuksista	2008	6,2		12,4		9,3		3,0		3,7		3,3		6,5	
	2009	6,7		10,2		8,6		6,4		3,9		3,4		6,8	
	2010	6,7		9,3		9,0		8,0		3,9		5,6		7,1	
	2011	6,5		6,6		9,0		7,4		3,5		6,7		6,6	
	2012	5,4		6,6		8,9		6,5		3,8		7,1		6,2	

Liite 4: Kehitysvammahuollon deflatoidut kustannustietojen aikasarjat 2008–2012

	Vuosi	HELSENKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Kehitysvammahuollon kokonaiskustannukset															
Kehitysvammahuollon nettokustannukset DEFL vuoden 2012 arvoon	2008	69 544 290	-0,4	23 846 649	9,6	21 729 209	2,5	20 966 649	2,2	20 041 186	3,7	17 325 211	4,0	173 453 194	2,5
	2009	71 919 538	3,4	26 441 329	10,9	23 545 024	8,4	22 534 869	7,5	20 570 625	2,6	18 394 307	6,2	183 405 692	5,7
	2010	72 184 989	0,4	28 333 119	7,2	24 741 900	5,1	23 059 980	2,3	21 548 304	4,8	17 977 240	-2,3	187 845 533	2,4
	2011	71 598 839	-0,8	30 220 388	6,7	25 196 069	1,8	23 801 415	3,2	21 763 650	1,0	18 353 570	2,1	190 933 931	1,6
	2012	71 956 333	0,5	32 055 227	6,1	26 036 364	3,3	25 727 357	8,1	23 412 418	7,6	18 724 442	2,0	197 912 140	3,7
Muutos 2008–2012, %		3,5		34,4		19,8		22,7		16,8		8,1		14,1	
Kehitysvammahuollon nettokustannukset kunnan asukasta kohti DEFL	2008	121	-1,4	99	8,0	111	1,0	119	2,1	96	2,9	130	2,5	113	1,4
	2009	123	1,9	108	9,6	119	7,1	128	7,2	97	1,7	132	1,9	118	4,3
	2010	123	-0,5	114	5,6	124	3,8	130	1,6	101	3,9	127	-4,0	120	1,3
	2011	120	-2,0	120	4,8	124	0,4	133	2,5	101	0,1	128	0,5	120	0,4
	2012	119	-0,9	125	4,3	127	2,2	143	7,1	108	6,5	128	0,2	123	2,3
Muutos 2008–2012, %		-1,6		26,4		14,0		19,5		12,6		-1,5		8,4	
Kehitysvammahuollon nettokustannukset asiakasta kohti DEFL	2008	39 246	-7,1	29 011	3,6	32 144	-3,5	29 201	-1,9	25 146	-2,6	25 705	-1,9	31 774	-3,5
	2009	39 473	0,6	31 181	7,5	35 089	9,2	28 275	-3,2	26 138	3,9	25 981	1,1	32 559	2,5
	2010	38 437	-2,6	32 492	4,2	34 269	-2,3	29 338	3,8	26 214	0,3	23 287	-10,4	32 099	-1,4
	2011	37 883	-1,4	33 430	2,9	34 995	2,1	28 711	-2,1	26 671	1,7	23 086	-0,9	32 068	-0,1
	2012	37 419	-1,2	37 491	12,2	34 531	-1,3	30 375	5,8	26 101	-2,1	23 732	2,8	32 632	1,8
Muutos 2008–2012, %		-4,7		29,2		7,4		4,0		3,8		-7,7		2,7	
Kehitysvammaisten laitoshoido															
Laitoshoidon nettokustannukset DEFL	2008	26 476 289	-4,1	5 068 038	14,2	3 838 794	3,2	9 600 328	0,3	10 043 568	3,5	6 322 435	4,1	61 349 451	0,4
	2009	25 338 330	-4,3	6 048 127	19,3	4 716 531	22,9	10 125 845	5,5	9 744 574	-3,0	6 460 205	2,2	62 433 611	1,8
	2010	24 330 443	-4,0	5 669 662	-6,3	4 452 764	-5,6	9 981 826	-1,4	10 619 353	9,0	5 834 021	-9,7	60 888 068	-2,5
	2011	23 769 054	-2,3	5 750 499	1,4	4 255 522	-4,4	10 043 961	0,6	8 947 529	-15,7	5 144 436	-11,8	57 911 002	-4,9
	2012	20 879 602	-12,2	5 426 518	-5,6	4 136 999	-2,8	9 874 526	-1,7	9 376 086	4,8	5 040 058	-2,0	54 733 789	-5,5
Muutos 2008–2012, %		-21,1		7,1		7,8		2,9		-6,6		-20,3		-10,8	
Laitoshoidon nettokustannukset asiakasta kohti DEFL	2008	60 448	-1,0	37 541	3,2	48 592	11,0	53 934	-0,8	55 489	4,0	27 019	6,8	49 277	1,4
	2009	61 650	2,0	49 172	31,0	58 957	21,3	57 208	6,1	52 960	-4,6	19 696	-27,1	47 915	-2,8
	2010	65 404	6,1	38 833	-21,0	54 972	-6,8	56 715	-0,9	58 348	10,2	18 880	-4,1	48 095	0,4
	2011	68 499	4,7	51 806	33,4	59 104	7,5	58 737	3,6	55 232	-5,3	16 436	-12,9	49 244	2,4
	2012	65 453	-4,4	54 813	5,8	59 957	1,4	60 211	2,5	61 685	11,7	21 913	33,3	52 985	7,6
Muutos 2008–2012, %		8,3		46,0		23,4		11,6		11,2		-18,9		7,5	
Laitoshoidon nettokustannukset käyttöpäivää kohti DEFL	2008	235	-0,2	212	2,5	199	2,4	201	-0,7	210	1,3	237	4,4	221	0,6
	2009	246	4,7	246	16,0	249	25,3	216	7,4	203	-3,6	253	6,9	234	6,0
	2010	244	-0,7	241	-2,4	234	-5,9	207	-4,2	225	11,1	257	1,5	234	0,0
	2011	248	1,5	257	6,9	235	0,2	211	1,7	225	0,0	253	-1,7	237	1,4
	2012	244	-1,6	264	2,5	233	-0,6	222	5,6	240	6,5	258	2,2	241	1,7
Muutos 2008–2012, %		3,9		24,2		17,4		10,4		14,1		9,0		9,3	
Kehitysvammaisten perhehoito															
Perhehoidon nettokustannukset DEFL	2008	1 961 911	-3,0	948 960	-7,4	551 142	1,2	176 600	-14,0	254 592	-20,7	41 015	-43,5	3 934 220	-6,1
	2009	2 003 049	2,1	896 802	-5,5	554 581	0,6	208 477	18,1	183 296	-28,0	1 451	-96,5	3 847 655	-2,2
	2010	2 068 815	3,3	842 963	-6,0	446 957	-19,4	229 244	10,0	177 264	-3,3	7 721	432,1	3 772 964	-1,9
	2011	1 956 756	-5,4	760 293	-9,8	438 746	-1,8	208 847	-8,9	111 605	-37,0	3 125	-59,5	3 479 373	-7,8
	2012	1 987 254	1,6	606 638	-20,2	341 521	-22,2	234 557	12,3	341 987	206,4	0	-100,0	3 511 957	0,9
Muutos 2008–2012, %		1,3		-36,1		-38,0		32,8		34,3		-100,0		-10,7	
Perhehoidon nettokustannukset DEFL asiakasta kohti	2008	14 014	-3,7	7 472	-5,2	5 403	-2,7	7 678	-2,8	7 488	-37,0	4 557	-49,8	9 044	-7,6
	2009	14 621	4,3	7 600	1,7	5 135	-5,0	8 687	13,1	7 637	2,0	363	-92,0	9 271	2,5
	2010	14 569	-0,4	8 346	9,8	4 515	-12,1	6 742	-22,4	7 386	-3,3	3 861	964,2	9 385	1,2
	2011	14 077	-3,4	7 106	-14,9	4 432	-1,8	6 526	-3,2	4 134	-44,0	3 125	-19,1	8 591	-8,5
	2012	15 772	12,0	7 398	4,1	4 165	-6,0	5 864	-10,2	11 793	185,3	0	-100,0	9 755	13,6
Muutos 2008–2012, %		12,5		-1,0		-22,9		-23,6		57,5		-100,0		7,9	
Perhehoidon nettokustannukset DEFL käyttöpäivää kohden	2008	59	-6,5	75	3,9	61	-2,0	35	-12,3	50	0,0	53	24,7	59	-2,7
	2009	60	2,6	79	6,3	57	-7,1	41	19,1	37	-24,8	132	150,5	60	0,6
	2010	62	3,1	75	-5,4	49	-13,8	45	8,3	36	-5,0	50	-61,7	59	-1,4
	2011	59	-4,9	69	-8,0	50	3,0	41	-7,0	19	-46,7	136	169,2	54	-7,5
	2012	60	1,8	58	-16,1	47	-7,1	44	6,7	53	177,7	0	-100,0	56	2,8
Muutos 2008–2012, %		2,4		-22,3		-23,4		28,0		5,7		-100,0		-5,7	
Kehitysvammaisten asumispalvelut															
Asumispalvelujen nettokustannukset DEFL	2008	24 272 363	5,8	9 452 534	3,1	10 572 319	4,5	8 014 764	7,1	5 034 457	7,6	8 079 797	6,6	65 426 234	5,6
	2009	26 801 543	10,4	10 852 868	14,8	11 674 902	10,4	8 187 350	2,2	5 308 740	5,4	8 838 633	9,4	71 664 035	9,5
	2010	27 496 951	2,6	12 571 380	15,8	12 859 224	10,1	8 230 369	0,5	5 723 220	7,8	8 976 571	1,6	75 857 715	5,9
	2011	27 742 787	0,9	14 379 847	14,4	13 387 446	4,1	8 805 741	7,0	7 260 766	26,9	9 985 620	11,2	81 562 206	7,5
	2012	30 681 174	10,6	16 203 779	12,7	14 248 282	6,4	10 806 425	22,7	7 951 485	9,5	10 256 917	2,7	90 148 062	10,5
Muutos 2008–2012, %		26,4		71,4		34,8		34,8		57,9		26,9		37,8	
Asumispalvelujen nettokustannukset asiakasta kohti DEFL	2008	30 608	2,7	22 887	-5,4	31 372	2,6	23 925	-0,5	16 188	-0,4	22 444	3,9	25 667	0,6
	2009	30 526	-0,3	27 200	18,8	33 452	6,6	23 063	-3,6	17 180	6,1	24 215	7,9	26 992	5,2
	2010	30 620	0,3	28 966	6,5	34 755	3,9	21 212	-8,0	18 285	6,4	24 066	-0,6	27 326	1,2
	2011	29 420	-3,9	30 083	3,9	32 732	-5,8	22 350	5,4	19 947	9,1	28 694	19,2	27 780	1,7
	2012	31 371	6,6	34 113	13,4	32 680	-0,2	25 015	11,9	19 489	-2,3	28 334	-1,3	29 165	5,0
Muutos 2008–2012, %		2,5		49,0		4,2		4,6		20,4		26,2		13,6	
Asumispalvelujen nettokustannukset käyttöpäivää kohti DEFL	2008	107	4,4	115	0,8	131	2,0	95	3,4	60	0,9	79	6,6	99	3,2
	2009	112	4,2	128	11,2	133	1,6	89	-6,8	63	3,7	77	-2,2	102	2,5
	2010	113	1,0	138	7,9	138	4,0	84	-4,9	61	-2,0	74	-4,5	103	0,7
	2011	110	-2,2	141	2,0	132	-4,4	85	0,2	71	15,2	78	5,6	103	0,8
	2012	117	5,7	140	-0,5	129	-2,4	94	11,1	69	-2,6	78	-0,2	106	2,5
Muutos 2008–2012, %		8,8		21,7		-1,5		-1,3		14,1		-1,6		6,6	

	Vuosi	HELSENKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Autettu asuminen															
Autetun asumisen nettokustannukset DEFL	2008	18 116 295	2,6	7 593 726	8,0	9 382 676	4,8	6 373 111	4,4	3 748 701	9,1	7 142 197	7,5	52 356 707	5,1
	2009	20 810 827	14,9	8 963 180	18,0	10 325 223	10,0	6 601 760	3,6	3 954 886	5,5	7 895 965	10,6	58 551 841	11,8
	2010	21 964 354	5,5	10 442 077	16,5	11 493 335	11,3	6 715 907	1,7	4 378 613	10,7	8 136 429	3,0	63 130 716	7,8
	2011	22 149 500	0,8	12 334 593	18,1	12 069 482	5,0	6 990 897	4,1	5 880 747	34,3	9 119 546	12,1	68 544 764	8,6
	2012	25 045 373	13,1	14 258 092	15,6	12 689 076	5,1	8 631 762	23,5	6 573 002	11,8	9 108 378	-0,1	76 305 682	11,3
Muutos 2008–2012, %		38,2		87,8		35,2		35,4		75,3		27,5		45,7	
Autetun asumisen nettokustannukset asiakasta kohti DEFL	2008	35 314	-0,8	24 261	-7,5	33 751	9,4	27 352	-5,5	22 998	3,7	29 513	-0,9	30 056	-0,9
	2009	34 341	-2,8	30 078	24,0	35 727	5,9	27 168	-0,7	24 565	6,8	32 494	10,1	31 822	5,9
	2010	34 212	-0,4	32 429	7,8	37 438	4,8	25 731	-5,3	30 407	23,8	32 546	0,2	32 778	3,0
	2011	32 961	-3,7	29 866	-7,9	36 245	-3,2	25 702	-0,1	28 547	-6,1	32 804	0,8	31 529	-3,8
	2012	35 779	8,6	37 227	24,6	37 321	3,0	26 316	2,4	27 852	-2,4	31 737	-3,3	33 556	6,4
Muutos 2008–2012, %		1,3		53,4		10,6		-3,8		21,1		7,5		11,6	
Autetun asumisen nettokustannukset käyttöpäivää kohti DEFL	2008	140	1,5	153	3,2	148	0,9	134	-1,5	108	3,3	116	6,8	136	2,1
	2009	146	4,0	169	10,5	154	3,8	125	-6,2	114	5,6	106	-8,6	138	1,7
	2010	146	0,1	176	4,1	161	4,3	125	0,0	112	-2,1	106	-0,3	140	1,5
	2011	141	-3,6	181	3,1	158	-1,8	121	-3,1	123	10,4	105	-0,5	139	-0,8
	2012	151	7,4	172	-5,2	163	3,2	131	8,2	120	-2,8	104	-1,2	143	2,8
Muutos 2008–2012, %		7,8		12,4		9,8		-1,6		11,0		-10,4		5,2	
Ohjattu asuminen															
Ohjatun asumisen nettokustannukset DEFL	2008	4 545 519	-0,2	1 596 635	-17,6	1 064 375	2,6	1 533 729	20,8	990 812	1,1	836 570	3,5	10 567 639	-0,2
	2009	4 069 840	-10,5	1 646 984	3,2	1 237 992	16,3	1 446 097	-5,7	1 020 600	3,0	822 961	-1,6	10 244 474	-3,1
	2010	4 270 190	4,9	1 875 070	13,8	1 160 092	-6,3	1 323 739	-8,5	965 925	-5,4	665 862	-19,1	10 260 879	0,2
	2011	4 351 325	1,9	1 776 481	-5,3	998 608	-13,9	1 565 880	18,3	947 710	-1,9	728 283	9,4	10 368 287	1,0
	2012	4 628 753	6,4	1 719 353	-3,2	1 166 767	16,8	1 924 477	22,9	946 604	-0,1	949 387	30,4	11 335 341	9,3
Muutos 2008–2012, %		1,8		7,7		9,6		25,5		-4,5		13,5		7,3	
Ohjatun asumisen nettokustannukset asiakasta kohti DEFL	2008	21 543	3,1	22 809	-4,7	21 722	-7,8	17 429	19,5	13 037	-1,5	11 783	6,4	18 704	1,9
	2009	18 842	-12,5	21 115	-7,4	24 760	14,0	15 064	-13,6	13 792	5,8	9 247	-21,5	16 989	-9,2
	2010	19 149	1,6	23 438	11,0	22 309	-9,9	14 234	-5,5	13 232	-4,1	9 378	1,4	17 333	2,0
	2011	22 430	17,1	21 932	-6,4	22 696	1,7	16 311	14,6	13 348	0,9	10 404	10,9	18 648	7,6
	2012	24 886	11,0	22 925	4,5	20 117	-11,4	18 505	13,4	12 967	-2,9	14 385	38,3	20 170	8,2
Muutos 2008–2012, %		15,5		0,5		-7,4		6,2		-0,5		22,1		7,8	
Ohjatun asumisen nettokustannukset käyttöpäivää kohti	2008	68	-2,0	74	-15,6	71	0,0	48	15,8	40	0,0	36	-2,0	58	-2,3
	2009	62	-9,5	71	-3,4	71	1,0	47	-2,2	42	4,9	35	-3,1	55	-4,0
	2010	68	9,2	83	16,6	68	-4,1	42	-12,4	39	-5,2	28	-21,2	56	1,0
	2011	77	13,9	73	-12,2	66	-3,9	47	13,0	39	-2,3	32	14,6	58	4,5
	2012	83	8,4	70	-3,7	62	-5,1	54	14,2	38	-0,2	42	32,8	62	6,5
Tuettu asuminen															
Tuetun asumisen nettokustannukset DEFL	2008	1 610 549	121,7	262 173	31,0	125 268	-5,3	107 924	1,0	294 944	12,4	101 030	-21,3	2 501 888	60,7
	2009	1 920 875	19,3	242 704	-7,4	111 687	-10,8	139 493	29,3	333 253	13,0	119 707	18,5	2 867 721	14,6
	2010	1 262 407	-34,3	254 232	4,7	205 796	84,3	190 724	36,7	378 681	13,6	174 280	45,6	2 466 120	-14,0
	2011	1 241 962	-1,6	268 773	5,7	319 356	55,2	248 963	30,5	432 309	14,2	137 792	-20,9	2 649 155	7,4
	2012	1 007 048	-18,9	226 335	-15,8	392 439	22,9	250 186	0,5	431 879	-0,1	199 152	44,5	2 507 039	-5,4
Muutos 2008–2012, %		-37,5		-13,7		213,3		131,8		46,4		97,1		0,2	
Tuetun asumisen nettokustannukset asiakasta kohti	2008	17 895	116,7	8 739	31,0	12 527	-14,8	7 709	22,7	4 096	-7,9	2 150	-7,9	9 513	57,7
	2009	21 109	18,0	9 708	11,1	9 307	-25,7	4 810	-37,6	4 064	-0,8	2 660	23,8	10 098	6,1
	2010	13 574	-35,7	7 945	-18,2	12 862	38,2	5 610	16,6	3 945	-2,9	3 169	19,1	7 565	-25,1
	2011	10 615	-21,8	8 670	9,1	8 631	-32,9	7 113	26,8	4 457	13,0	2 600	-18,0	7 160	-5,4
	2012	8 534	-19,6	9 431	8,8	7 008	-18,8	6 584	-7,4	4 276	-4,1	3 017	16,1	6 221	-13,1
Tuetun asumisen nettokustannukset käyttöpäivää kohti DEFL	2008	53	119,2	24	29,1	36	-11,0	22	23,6	13	-2,2	6	-13,7	28	58,9
	2009	61	16,5	28	16,1	33	-6,9	15	-31,5	13	4,6	8	27,3	31	10,5
	2010	42	-30,8	28	-0,8	46	37,3	16	3,0	13	-1,7	9	15,5	24	-23,1
	2011	33	-21,4	28	-0,5	33	-27,3	19	19,6	14	11,1	8	-11,2	23	-4,3
	2012	24	-27,7	28	-0,5	28	-14,7	19	-1,1	12	-15,6	9	22,0	19	-16,9
Kehitysvammahuollon työ- ja päivätoiminta															
Työ- ja päivätoiminnan nettokustannukset DEFL	2008	12 487 541	5,1	5 424 698	13,3	4 737 415	-0,1	2 542 916	6,5	3 963 487	0,3	2 302 245	0,6	31 458 301	4,7
	2009	12 933 048	3,6	5 947 289	9,6	4 576 506	-3,4	2 563 065	0,8	4 540 376	14,6	2 477 736	7,6	33 038 020	5,0
	2010	13 437 499	3,9	6 609 895	11,1	4 751 262	3,8	2 778 579	8,4	4 186 658	-7,8	2 152 856	-13,1	33 916 748	2,7
	2011	13 488 696	0,4	7 350 294	11,2	4 853 839	2,2	2 984 378	7,4	4 677 223	11,7	1 997 909	-7,2	35 352 338	4,2
	2012	14 519 517	7,6	7 705 234	4,8	4 990 515	2,8	3 126 933	4,8	4 863 285	4,0	2 107 118	5,5	37 312 602	5,5
Muutos 2008–2012, %		16,3		42,0		5,3		23,0		22,7		-8,5		18,6	
Nettokustannukset asiakasta kohti DEFL	2008	12 704	0,9	15 588	11,0	13 613	-3,0	8 073	3,8	8 598	-7,7	6 342	-2,4	11 163	0,6
	2009	12 907	1,6	15 944	2,3	12 892	-5,3	7 767	-3,8	9 828	14,3	6 305	-0,6	11 334	1,5
	2010	13 148	1,9	16 734	5,0	12 670	-1,7	8 319	7,1	9 408	-4,3	5 423	-14,0	11 427	0,8
	2011	13 045	-0,8	17 627	5,3	12 542	-1,0	8 752	5,2	9 805	4,2	5 020	-7,4	11 576	1,3
	2012	13 659	4,7	17 673	0,3	12 699	1,2	8 759	0,1	9 945	1,4	5 255	4,7	11 887	2,7
Muutos 2008–2012, %		7,5		13,4		-6,7		8,5		15,7		-17,1		6,5	
Nettokustannukset suoritetta kohti DEFL	2008	78	4,2	94	6,5	99	-4,2	53	6,2	56	-2,8	34	-10,1	70	0,9
	2009	79	0,5	97	3,4	91	-8,4	55	2,9	61	8,6	34	0,1	71	0,8
	2010	81	2,5	100	3,0	89	-2,4	52	-5,7	55	-9,4	29	-16,8	69	-1,9
	2011	82	1,7	107	6,7	85	-4,6	55	6,1	60	9,1	27	-6,1	71	3,0
	2012	88	6,5	107	-0,1	89	5,4	49	-11,5	60	-0,5	28	5,0	73	1,9
Kehitysvammahuollon muut palvelut															
Muiden palvelujen nettokustannukset DEFL	2008	4 346 185	-18,9	2 952 419	26,0	2 029 540	-1,7	632 041	12,3	745 082	12,5	579 720	-9,7	11 284 987	-3,0
	2009	4 843 569	11,4	2 696 243	-8,7	2 022 504	-0,3	1 450 132	129,4	793 640	6,5	616 281	6,3	12 422 371	10,1
	2010	4 851 282	0,2	2 639 220	-2,1	2 231 694	10,3	1 839 962	26,9	841 809	6,1	1 006 071	63,2	13 410 038	8,0
	2011	4 641 547	-4,3	1 979 45											

Liite 5: Yhteenveto kehitysvammahuollon Kuusikko-mittarin sisältävistä asiakaskyselyistä

Taulukoissa 1 on esiteltyä Kuusikko-kunnissa vuoden 2012 aikana kehitysvammahuoltoa koske-
neet asiakaskyselyt ja tulokset.

Taulukko 1. Vantaan ja Turun asiakastytyväisyyskyselyt vuonna 2012

Kyselyn tiedot	Vantaa	Turku	Turku
Kunta	Vantaa	Turku	Turku
Selvityksen nimi	Sosiaali- ja terveystoimen asiakastytyväisyys 2012	Kehräkodin omaistyytyväisyys-kysely	Vammaispalvelujen toimintakeskusten asiakastytyväisyys-kysely
Selvityksen kohde	Sosiaali- ja terveystoimen asiakkaat ja heidän omaisensa	Omaisten kokemukset asumisesta, palvelusta ja henkilökunnasta Kehräkodissa.	Työ- ja päivätoiminnan työntekijöiden (asiakkaiden) asiakastytyväisyyden sekä omaisten / läheisten mielipiteen selvittäminen
Kyselyn toteutusajankohta	24.9–12.10	41030	41153
Tulosten julkaisu vuosi	2012	2012	2012
Kyselyn kohderyhmä	Sosiaali- ja terveystoimen asiakkaat ja heidän omaisensa	Kehräkodin asukkaiden omaiset	Toivolan ja Katariinan toimintakeskusten omaiset sekä työ- ja päivätoiminnan asiakkaat.
Kyselyn toteutustapa		Postitse lähetetty kysely.	Webropol-nettikysely sekä postitse lähetetty kysely (identtiset kysymykset, vaihtoehtoinen vastaustapa).
Kyselyyn vastanneiden määrä	2594, joista vammaispalveluissa 109	12	82
Vastausprosentti	Vastausprosenttia ei laskettu, sillä toimipisteillä oli vapaus monistaa lisää kysymyskaavakkeita, jos palautuneiden vastausten määrä näytti vähäiseltä.	0,86	
Kuusikko-mittarilla arvioitu palvelu / arvioidut palvelut	Sosiaali- ja terveystoimen palvelut		
Tulokset			
1. Olen saanut riittävästi tietoa ja neuvontaa	4,35 / vammaispalveluissa 4,07	3,7	4,5
2. Olen saanut asiallista kohtelua	4,64 / vammaispalveluissa 4,50	4,1	4,3
3. Saamani palvelu on ollut asiantuntevaa	4,49 / vammaispalveluissa 4,28	3,9	4,5
4. Saamani palvelu on vastannut tarpeitani	4,37 / vammaispalveluissa 4,22	4	4,5
5. Olen saanut palvelua riittävän nopeasti	4,17 / vammaispalveluissa 4,04	3,6	4,1
6. Olen voinut osallistua nykyisen palveluni suunnitteluun ja arviointiin	3,78 / vammaispalveluissa 3,88	3,3	4,2
7. Saamani palvelu on parantanut elämäntilannettani	4,08 / vammaispalveluissa 4,35	3,6	4,5
Yleisarvosana palvelusta (kouluarvosana)	8,66 / vammaispalveluissa 8,74	8,5	8,6
Muuta huomioitavaa kyselystä		sisäinen omana toimintana	Opinnäytetyönä tehty laaja kysely

*Asteikko: 1 = täysin eri mieltä, 2 = osittain eri mieltä, 3 = ei samaa eikä eri mieltä, 4 = osittain samaa mieltä, 5 = täysin samaa mieltä

Liite 6: Kehitysvammahuollon Kuusikko-työryhmän jäsenten yhteystiedot

Tuula Poikonen, puheenjohtaja

Helsingin sosiaali- ja terveystoimi
Vammaistyö
PL 7100, 00099 Helsingin kaupunki
Käyntiosoite: Toinen linja 4 A
Puh. 09 310 43149
etunimi.sukunimi@hel.fi

Anita Lehtonen

Turun kaupungin hyvinvointipalvelut
Vammaispalvelut
PL 364, 20101 Turku
Puh. 050 342 4542
etunimi.sukunimi@turku.fi

Kaisa Kiiski

Turun kaupungin hyvinvointipalvelut
Vammaispalvelut
PL 364, 20101 Turku
Puh. 02 262 6904
etunimi.sukunimi@turku.fi

Anne Lappalainen

Helsingin sosiaali- ja terveystoimi
Tietohuolto- ja tilastopalvelut
PL 7011, 00099 Helsingin kaupunki
Käyntiosoite: Vironkatu 2
Puh. 09 310 43527, 040 334 4642
etunimi.sukunimi@hel.fi

Paula Rantonen (vara)

Helsingin sosiaali- ja terveystoimi
Vammaistyö
PL 8550, 00099 Helsingin kaupunki
Käyntiosoite: Toinen linja 4 A
Puh. 09 310 52501, faksi 09 310 52500
etunimi.sukunimi@hel.fi

Anne Siipola (vara)

Helsingin sosiaali- ja terveystoimi
Tietohuolto- ja tilastopalvelut
PL 7011, 00099 Helsingin kaupunki
Käyntiosoite: Vironkatu 2
Puh. 09 310 43779, 050 309 8645
etunimi.sukunimi@hel.fi

Osmo Raaska

Espoon sosiaali- ja terveystoimi
Vammaispalvelujen palvelualue
PL 2513, 02070 Espoon kaupunki
Käyntiosoite: Kamreerintie 2 A, 4. krs
Puh. 050 592 2713, 09 816 57142
etunimi.sukunimi@espoo.fi

Rauni Smedberg

Espoon sosiaali- ja terveystoimi
Vammaispalvelujen palvelualue
PL 2513, 02070 Espoon kaupunki
Puh. 09 816 57144, 050 360 4579
etunimi.sukunimi@espoo.fi

Tuula Ristoja

Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon ta.
Vammaispalvelut
Karsikkokuja 17, 01360 Vantaa
Puh. 09 839 23358
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Armi Rintala

Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon ta.
Vammaispalvelut
Karsikkokuja 17, 01360 Vantaa
Puh. 050 314 6303
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Minna Eronen

Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon ta.
Vammaispalvelut
Karsikkokuja 17, 01360 Vantaa
Puh. 050 312 1748
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Mikaela Westergård

Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon ta.
Vammaispalvelut
Karsikkokuja 17, 01360 Vantaa
Puh. 09 839 29134, 050 3106194
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Arja Mäkinen

Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon ta.
Vammaispalvelut
Karsikkokuja 17, 01360 Vantaa
Puh. (09) 839 226 28
etunimi.h.sukunimi@vantaa.fi

Koskinen Jenni

Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon ta.
Vammaispalvelut
Peltolantie 2 D, 01300 Vantaa
Puh. 050 312 1679
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Mervi Lehonoksa

Tampereen kaupungin hyvinvointipalvelut
Kehitysvammaisten avopalvelut
Hälläpyöränkatu 8, 33540 Tampere
Puh. 040 800 7688
etunimi.sukunimi@tampere.fi

Tarja Sipponen

Tampereen kaupunki
Tilaaajaryhmä
Vammaispalvelut, kehitysvammahuolto
PL 98, 33201 Tampere
Käyntiosoite: Hatanpääkatu 3 J
Puh. 040 800 4825
etunimi.sukunimi@tampere.fi

Marjaana Räsänen (vara)

Tampereen kaupungin hyvinvointipalvelut
Kehitysvammahuolto
PL 41, 33201 Tampere
Käyntiosoite: Hatanpääkatu 3 J
Puh. 040 800 4712
etunimi.s.sukunimi@tampere.fi

Tuula Soukka (vara)

Tampereen kaupungin hyvinvointipalvelut
Kehitysvammahuolto
PL 41, 33201 Tampere
Käyntiosoite: Hatanpääkatu 3 J
Puh. 040 589 5287
etunimi.sukunimi@tampere.fi

Leena Vasama (vara)

Tampereen kaupunki
Tilaaajaryhmä
Vammaispalvelut, kehitysvammahuolto
PL 98, 33201 Tampere
Käyntiosoite: Hatanpääkatu 3 J
Puh. 040 800 4113
etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lea Järvenpää

Oulun hyvinvointipalvelut
Asumis- ja päivätoimintapalvelut
PL 33, 90015 Oulun kaupunki
Käyntiosoite Mäkelininkatu 33 A, 5. krs
Puh. 044 703 6460
etunimi.sukunimi@ouka.fi

Merja Halonen

Oulun hyvinvointipalvelut
Tilaaajatiimi
PL 37, 90015 Oulun kaupunki
Puh. 044 703 6243
etunimi.sukunimi@ouka.fi

Anne Filali (vara)

Oulun hyvinvointipalvelut
Palveluohjausyksikkö
PL 8, 90015 Oulun kaupunki
Puh. 044 703 6470
etunimi.sukunimi@ouka.fi

Päivi Nurmi-Koikkalainen

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL)
Tieto-osasto
Vammaisuus ja yhteiskunta -tiimi
Puh. 029 524 7454
etunimi.sukunimi@thl.fi

Riikka Väyrynen

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL)
Tieto-osasto
Vammaisuus ja yhteiskunta -tiimi
Puh. 029 524 7670
etunimi.sukunimi@thl.fi

Anssi Vartiainen, sihteeri

Helsingin kaupungin tietokeskus
Tilasto- ja tietopalvelut
PL 5500, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 040 159 7441
etunimi.sukunimi@hel.fi

